

Lahden suunta –työn 2017-2020 luonnoksesta saatujen lausuntojen ja mielipiteiden tiivistelmät ja vastineet niihin

Lahden suunta –työ 2017-2020

Lahden yleiskaava 2030 (Y-203)
Yleiskaavaehdotus
TYLA 19.5.2020 ja 9.6.2020 / KH 15.6.2020
D/2509/10.02.02.00.04/2016

LAHDEN SUUNTA

Alkusanat

Lahden suunta -työn 2017–2020 luonnos oli nähtävillä 2.5.–3.6.2019 välisenä aikana. Nähtävillä oli Lahden yleiskaavan ja kestäväen kaupunkiliikkumisen toimenpideluettelon luonnokset. Lahden suunta -työn 2017–2020 luonnoksen yhteydessä yleiskaavasta esitettiin kaksi luonnosvaihtoehtoa. Luonnosvaiheen ratkaisuja esiteltiin eri sidosryhmille keväällä 2019 ja asukkaille järjestettiin toukokuussa 2019 kaksi esittelytilaisuutta. Luonnoksesta saatiin 13 viranomaislausuntoa ja 78 mielipidettä. Mielipiteistä 13 tuli erilaisilta yhdistyksiltä tai järjestöiltä. E-palautteen kautta saatiin lähes kaksikolmasosaa mielipiteistä, yhteensä 41 kappaletta.

Mielipiteissä nousi esiin kolme suurempaa teemaa:

1. Koiskala-Tiiranmäki, jossa suurin osa kannatti vaihtoehtoa 2. Koiskala-Tiiranmäestä saatiin myös kaksi alueelta kerättyä adressia.
2. Metsätalousalueille osoitetut Retkeily- ja ulkoilualue (VR) –merkinnät ja niihin liittyvä oleva maisematyölupaohje.
3. Pippon moottoriurheilurata.

Lisäksi saatiin hyvin palautetta kaavaluonnoksen vaihtoehtoparalueista, elinkeinoelämän alueista, luonnonsuojelualueista ja kulttuuriympäristöistä. Lahden kaupungin jatkuvasta yleiskaavatyöstä saatiin myös kiitosta.

Lahden suunta -työn ehdotusvaiheen valmistelu on keskittynyt alueellisten suunnitteluohjeiden ja väyläkuvausten laatimiseen, luonnosvaiheen kuulemisessa ja vaikutusten arvioinnissa esiin nousseisiin teemoihin sekä luonnosvaiheessa luonnoksina nähtävillä olleiden taustaselvitysten valmiiksi työstämiseen. Kestäväen kaupunkiliikkumisen ohjelman toimenpiteille on laadittu tarkemmat kuvaukset ja toteutusaikataulut. Luonnosvaiheen kuulemisessa esiin nousseiden teemojen kaavaratkaisuihin on kiinnitetty erityistä huomiota.

Tekninen ja ympäristölautakunta käsitteli Lahden suunta -työn 2017-2020 ehdotusta kokouksessaan 19.5.2020 § 62. Lautakunta päätti palauttaa asian uudelleen valmisteltavaksi. Lautakunta esitti poistettavaksi yleiskaavan 2030 ehdotuksesta Ruukinkadun jatkeen tiemerkinän uutena pääkatuna ja lisäksi esitettiin poistettavaksi elinkeinoelämän alueella T-29 olevalta Sammalmetsän alueelta kaavamerkintä teollisuusalueena. Alue esitettiin merkittäväksi viheralueeksi.

Lahden suunta -työn 2017-2020 ehdotusta valmisteltiin uudelleen Tekninen ja ympäristölautakunnan päätöksen jälkeen. Elinkeinoelämän alue T-29 merkittiin Sammalmetsän osalta selvitysalueeksi. Alueen maankäyttö tarkastellaan ja ratkaistaan seuraavalla Lahden suunta -työn 2021-2024 kierroksella. Alueen kaavamerkintä on muutettu yleiskaavakarttaan ja selvitysalueen kaavamerkintä on lisätty uutena yleiskaavan merkintöihin ja määräyksiin. Selvitysalueen kaavamääräyksessä on osoitettu alueelle MRL 128 §:n mukainen toimenpiderajoitus ja MRL 43.2 §:n mukainen rakentamisrajoitus.

Kaavaratkaisun tiedot on lisäksi päivitetty kaavaselostukseen ja luonnosvaiheen lausuntojen ja mielipiteiden vastineisiin. Tieto selvitysalueesta on lisätty Lahden suunta -työn kierrokselle 2021-2024 siirtyvien asioiden listalle.

Yleiskaavan liikenneverkkoa ei voida muuttaa ilman liikenneverkon toimivuuden uudelleen arviointia ja selvittämistä. Liikenneverkkoa ei myöskään voida jättää kaavaehdotuksessa avoimeksi ja ratkaisematta, joten Ruukinkadun jatke jätettiin yleiskaavaan uutena väylänä ehdotuksen mukaisesti. Liikenneverkkoa voidaan uudelleen arvioida seuraavalla Lahden suunta -kierroksella samalla kuin alueen muutakin maankäyttöä tarkastellaan uudelleen ja tarkemmin.

Tämä kooste on kolmiosainen. Ensimmäisessä osassa on esitelty lyhyesti vaihtoehtoparien lopulliset kaavaratkaisut tiedoksi kaikille lausujille ja mielipiteitä jättäneille. Toisessa osassa on esitelty saadut lausunnot niiden pituudesta riippuen joko kokonaisina tai pääsisältöjen tiivistelminä. Jokaisen lausunnon perään on kirjattu vastine sekä omana kappaleenaan toimenpiteet, joihin lausunnon johdosta ryhdytään. Kolmannessa osassa on käsitelty erilaisilta yhdistyksiltä ja asukkailta tulleet mielipiteet taulukossa, johon on koottu teemoittain tiivistelmät mielipiteiden pääsisällöistä sekä vastineet niihin. Kaikki saadut lausunnot ja mielipiteet ovat kokonaisuudessaan Lahden suunta –työn 2017-2020 ehdotuksen liiteaineistona (liitteet 11, 12 ja 13). Lisäksi Säuhteen vesien- ja luonnonsuojeluyhdistys ry:n mielipiteiden laajat liiteaineistot toimitetaan päättäjille extranetin kautta ja ne tulevat nähtäville Lahden suunta –työn nettisivuilla Muu Lahden suunta –työhön liittyvä aineisto -otsikon alla.

Vaihtoehtoparien kaavaratkaisut lyhyesti

Alue 1 (Ala-Okeroinen) esitetään yleiskaavaehdotuksessa luonnosvaihtoehdon 2 mukaisesti elinkeinoelämän alueena (T).

Alue 2 (Pippo) esitetään yleiskaavaehdotuksessa luonnosvaihtoehdon 1 mukaisesti laajennettuna elinkeinoelämän alueena (T) ja alueelle lisätään moottoriurheilukeskuksen osoittava kohdemerkintä (em). Elinkeinoelämän aluetta supistetaan eteläosasta viheryhteyden turvaamiseksi ja idästä kyläalueeseen rajautumisen osalta.

Alue 3 (Karistonportti) esitetään yleiskaavaehdotuksessa luonnosvaihtoehdon 1 mukaisesti yhdistettynä kaupallisten palveluiden ja elinkeinoelämän alueena (Pkm/T).

Alue 4 (Koiskala-Tiiranmäki) esitetään yleiskaavaehdotuksessa alueen kaavarunkoluonnoksen mukaisena siten, että liikenneverkosto on luonnosvaihtoehdon 2 suuntainen ilman uutta ajoneuvoliikenteen läpikulkutietä Siperian ja Koivukummun alueen läpi. Asuinaluevaraukset esitetään kaavarunkoluonnoksen mukaisena ja vastaavat enemmän yleiskaavan luonnosvaihtoehtoa 1.

Alue 5 (Villähteen asemanseutu) esitetään yleiskaavaehdotuksessa pääosin luonnosvaihtoehdon 2 aluevarausten mukaisesti siten, että aseman välitön läheisyys säilyy elinkeinoelämän alueena (T) asuinrakentamisen sijoittuessa lähinnä Lankilantien varteen. Lankilantien linjausmuutos esitetään kuitenkin luonnosvaihtoehdon 1 mukaisesti.

Alue 6 (Orrilanmäki) esitetään yleiskaavaehdotuksessa yhdistelmänä molempia luonnosvaihtoehtoja. Villähteen koulun itäpuolinen alue esitetään elinkeinoelämän alueena vaihtoehdon 1 mukaisesti sillä muutoksella, että kaavamerkintään lisätään ympäristön asettavat vaatimukset toiminnan laadulle (TY). Orrilanmäen pellot esitetään asuinalueina vaihtoehdon 2 mukaisesti. Asumisen tarkempaan sijoittumiseen liittyen on laadittu maiseman herkkyytarkastelu, joka otetaan huomioon alueen tarkemmassa suunnittelussa.

Alue 7 (Kumia) esitetään yleiskaavaehdotuksessa luonnosvaihtoehdon 1 mukaisesti kyläalueena (AT).

Alue 8 (Ruuhijärvi) esitetään yleiskaavaehdotuksessa luonnosvaihtoehdon 1 mukaisesti kyläalueena (AT).

Viranomaislausunnot

Lahden suunta –työn luonnoksesta saatiin 13 viranomaislausuntoa.

Viranomaislausunnoista kuusi merkitään tiedoksi eivätkä ne anna aiheutta muuttoa Lahden suunta 2017-2020 -työtä. Fingrid Oyj:llä, Hollolan kunnalla, Iitin kunnalla, LE-Sähköverkko Oy:llä Puolustusvoimien 1. Logistiikkarykmentillä sekä Päijät-Hämeen pelastuslaitoksella ei ollut kaavatyöhön huomautettavaa.

- Fingrid Oy ja Puolustusvoimien 1. Logistiikka rykmentti korostivat hallinnoimiensa voimajohtojen ja kaapeleiden huomioimista suunnittelussa mahdollisten vaurioiden välttämiseksi. Asia on tärkeä, joskaan ei yleiskaavatasoinen. Voimajohtot, kaapelit ja muut toiminnot huomioidaan tarkemmassa suunnittelussa.
- Hollola korosti omassa lausunnossaan Lahden ja Hollolan muodostamaan yhtenäistä taajamarakennetta ja sen yhteisen suunnittelun merkitystä. Yhteinen seutusunnittelu jatkuu Lahden seudulla MAL-työnä. Lahden suunta –työssä ei ole erikseen kuvattu naapurikuntien hankkeita. Siitä syystä Hollolan Nostavan seisaketta tai Nostavan logistiikka-alueita ei ole mainittu kaavaselostuksessa.
- Päijät-Hämeen pelastuslaitos korosti lausunnossaan, että liikennejärjestelyjen tulee mahdollistaa kaava-alueella olevien kohteiden mahdollisimman hyvä saavutettavuus myös pelastuslaitoksen raskailla ajoneuvoilla. Lahden yleiskaavassa osoitettu tieverkko on suurimmaksi osaksi rakentunut ja tarjoaa hyviä ja nopeita yhteyksiä eri puolille Lahtea. Pelastustiet taas tulevat lain mukaisesti huomioitua tarkemmassa suunnittelussa eikä teemaa ole erikseen enää nostettu suunnitteluohjetasolla tiedoksi Lahden strategisessa yleiskaavassa.

Loppujen seitsemän lausunnonantajan lausunnot tai niiden pääsisältöjen tiivistelmät, vastineet niihin ja tehdyt toimenpiteet käsitellään seuraavassa järjestyksessä:

- Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
- Lahden kaupunginmuseo / Päijät-Hämeen maakuntamuseo
- Lahden ympäristöpalvelut
- Lahti Aqua
- Nastolan aluejohtokunta
- Päijät-Hämeen liitto
- Suomen metsäkeskus, eteläinen palvelualue

HÄMEEN ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUS

Tiivistelmä lausunnon pääsisällöistä:

Yleiskaavan kokonaiskuva

Hämeen ELY-keskus pitää perusteltuna tavoitetta yleiskaavan esitystavan yleispiirteistämistä. Esitystapa korostaa yleiskaavan tarkoitusta kunnan tai sen osan yhdyskuntarakenteen ja maankäytön yleispiirteisestä ohjaamisesta sekä toimintojen yhteen sovittamisesta.

ELY-keskuksen näkemyksen mukaan kaupunki on lähestynyt yhdyskuntarakennetta ja sen kestävää kehittämistä oikeista lähtökohdista. Maaseudun rakentamisen ohjaaminen olemassa oleviin kyliin tukee kylien elinvoimaisuutta ja palveluiden tarkoituksenmukaista järjestämistä kuntataloudenkin kannalta. Rakentamispaine ja tavoiteltu kehitys on otettu huomioon keskusta-, taajama- sekä kylä- ja maaseutualueiden suunnittelussa tarkoituksenmukaisella tavalla.

Mitoitettujen ranta-alueiden rakentamiseen oikeuttavien yleiskaavojen säilyttäminen voimassa on perusteltua. Vesistön rannalla olevien kylien merkitseminen kyläalueeksi (AT) on mahdollista.

Vaihtoehtoparit

Alue 1. Ala-Okeroinen: Liittymäalueiden ympäristön houkuttelevuus ja maankäytön muuttumisen mahdollisuudet on hyvä tutkia yleiskaavatyön yhteydessä. Uusi valtatielinjaus ja liikennemelu vaikuttavat myös virkistysalueen käytettävyyteen valtatie läheisyydessä. Vaikutusten arvioinnin kautta elinkeinoelämän alueen laajentamisen edellytykset ja laajuus tarkentuvat. Arvioitavaksi tulevat myös vaikutukset ekologiseen verkostoon ja suhde maakuntakaavan mukaiseen Ala-Okeroinen virkistysalueeseen osana Lahden kaupunkiseudun viherkehää.

Alue 2 Pippo: Vaihtoehdon 1 osalta tulee arvioitavaksi elinkeinoelämän alueen (T) ja kyläalueen (AT) yhteensovittamisen kysymykset asumisen viihtyisyyden ja turvallisuuden sekä elinkeinoelämän toimintaedellytysten kannalta. Asumisen ja elinkeinoelämän toimintojen välille tulee jäädä riittävä suojavyöhyke, tai elinkeinoelämän toimintojen tulee olla asumista häiritsemättömiä ja sopeutua rakennustavaltaan kyläalueen ympäristöön.

Alue 3 Karistonportti: Kaavaratkaisua tulee peilata kaupungin alueelle asettamaan tavoitteeseen ja Aluevaraustarpeeseen

Alue 4 Koiskala -Tiiranmäki: Vaihtoehtojen vertailussa ja jatkosuunnittelussa tulee erityisesti ottaa huomioon maiseman ja ympäristön ominaispiirteet ja niiden muutoskestävyys. Lähtökohtaisesti maltillisempi rakentaminen ja pienemmät muutokset ympäristössä turvaavat paremmin ympäristön ominaispiirteiden säilymistä. Oleellista on täydennysrakentamisen sijoittuminen maisemassa ja rakentamisen tapa.

Alue 5 Villähteen asemanseutu: Asuinalueiden täydentäminen henkilöjunaliikenteen asemanseuduille on hyvä tavoite. Jatkosuunnittelussa tulee ottaa huomioon raideliikenteen melu ja tärinä, ja pyrkiä osoittamaan uusi asutus melualueen ulkopuolelle.

Alue 6 Orrilanmäki: Orrilanmäen kulttuurimaisema on maakunnallisesti arvokas, mikä tulee ottaa huomioon vaihtoehtojen vertailussa ja jatkosuunnittelussa. Maisema-analyysin ja alueen muutosherkkyydestä tarkastelun perusteella olisi arvioitavissa täydennysrakentamisen mahdolliset edellytykset, sijoittuminen ja laajuus alueella. Koulun ja joukkoliikenteen läheisyys puoltaa täydennysrakentamisen edellytysten tutkimista alueella.

Luonto ja maisema

Yleiskaavaluonnoksessa on esitetty uusia luonnonsuojelualueita (SL), mikä edistää Lahden ympäristöohjelmassa 2018 esitetyn rauhoitettujen alueiden pinta-alatavoitteen toteutumista. Yleiskaava-alueella sijaitsevat luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaat alueet ja kohteet tulee ottaa huomioon erillisin aluevaraus- tai indeksimerkinnöin, tai alueiden erityisominaisuuksia ilmaisevin viivamerkinnöin. Yleiskaavamerkinnät- ja määräykset eivät suunnittelun tässä vaiheessa vielä tue riittävästi luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeiden alueiden ja kohteiden säilymistä tai edistämistä ja huomioon ottamista tarkemmassa suunnittelussa. Erityisen tarpeellista arvokkaiden alueiden ja kohteiden huomioon ottaminen on muuttuvan maankäytön alueilla.

Pippon (alue 2) vaihtoehdossa 1 elinkeinoelämän alue (T) on osoitettu laajaksi ja se on ristiriidassa alueella todettujen luontoarvojen kanssa. Vaihtoehto 1 ei edistä luonnon monimuotoisuuden säilymistä. Ala-Okeroisten (alue 1) elinkeinoelämän alue (T) vaihtoehdossa 2 saattaa muodostaa ekologisia yhteyksiä heikentävän esteen esitetyssä laajuudessaan. Villähteen asemaseudulla (alue 5) on tarpeen ottaa huomioon ekologisten kulkuyhteyksien säilyminen itä-länsisuunnassa.

Salpausselkämerkintä on jatkettu kattamaan Salpausselkä koko Lahden alueella. Merkintä on perusteltu ja korostaa hyvällä tavalla alueen keskeisen maisemaelementin merkitystä alueiden käytön suunnittelussa.

Vaikutusten arvioinnissa esitetään tarkasteltavaksi uusien perustettavien luonnonsuojelualueiden kytkeytyneisyyttä kaupungin viheralueisiin ja ekologiin yhteyksiin.

Virkistysalueet, maa- ja metsätalousalueet

Taajamien läheisten viheralueiden monikäyttöisyys on tunnistettu kaupungin viheralueiden verkostoa suunniteltaessa.

Maisematyölupapalveloitteen (MRL 128 §) lisäksi on suositeltavaa ohjata maankäyttöä myös kaavamääräyksiin. Määräyksen sisältö auttaa tulkitsemaan kaavan tavoitetta ko. alueen maankäytöstä. Jatkosuunnittelussa esitetään kiinnitettäväksi huomiota, millaisin virkistyskäyttöä ja metsähoitotoimenpiteitä ohjaavin kaavamerkinnöin ja määräyksiin kaavan tavoite virkistykselle varattavista alueista toteutuu parhaiten, ja millaisia vaikutuksia merkinnöillä on virkistykseen ja metsätalouden harjoittamiseen.

MRL 128 § mukaan maisematyölupaa ei nykyisinkään tarvita vaikutuksiltaan vähäisiin toimenpiteisiin. Maisematyölupa tai sen tarve on kuitenkin aina rakennusvalvonnan tapauskohtaisesti ratkaistava asia, ja siksi periaatelinjausten kirjaaminen kaavamääräyksen muotoon saattaa olla ongelmallista. Jotta rakennusvalvonnalle jää riittävä liikkumavara lupatarpeen harkintaan, voidaan kaavamääräyksellä esimerkiksi edellyttää maisematyölupaa muissa kuin vaikutuksiltaan vähäisissä toimenpiteissä.

Vuolenkoskentien tuntumaan on esitetty sekä Päijät-Hämeen että Kymenlaakson maakuntakaavoissa ylimaakunnallinen ohjeellinen ulkoilureitti. Reitin osuus Lahden alueella esitetään merkittäväksi yleiskaavaan.

Kulttuuriympäristö

Kylämaisemien ja rakennetun kulttuuriympäristön ominaispiirteiden säilyttäminen inventointien ja maakuntakaavan mukaisilla maisema-alueilla tulee ottaa huomioon. Valtakunnallisesti merkittävän

rakennetun kulttuuriympäristö (RKY 2009) aluerajauksen merkintä (ma) ei parhaalla mahdollisella tavalla viittaa rakennettuun ympäristöön.

Pohjaveden suojele

Harvasaaren pohjavesialueen rajausta puuttuu kartalta.

Luokitellun pohjavesialueen raja –merkinnän (pv) kaavamääräystekstin ensimmäinen virke tulee päivittää uuden määritelmän mukaiseksi: Merkinnällä osoitetaan yhdyskunnan vedenhankinnan kannalta tärkeät alueet sekä vedenhankintaan soveltuvat alueet.

Elinkeinoelämän –merkinnän (TY) kaavamääräyksen ensimmäinen virke tulee muuttaa seuraavanlaiseksi: Alue varataan yrityksille ja työpaikoille. Pohjavesi asettaa toiminnan laadulle erityisiä vaatimuksia.

Pohjavesialueille ei tule kaavoittaa uusia T-alueita, vaan ne tulee muuttaa TY-alueiksi. Pohjaveden suojelelun kannalta on tärkeää, että pohjavesialueilla sijaitsevat olemassa olevat T-alueet muutetaan yhdenmukaisesti TY-alueiksi.

Kouvolantien varren teollisuusalue on osoitettu elinkeinoelämän alueeksi (T) ja aluetta on esitetty laajennettavaksi myös rautatien ja valtatie 12 väliselle alueelle. Kyseinen alue ei sijaitse pohjavesialueen rajausta muutoksen jälkeen enää Nastonharju-Uusikylän (A ja B) pohjavesialueilla, joten laajennus on hyväksyttävissä.

Hulevesien hallinta

Lahden kaupungin hulevesiohjelman (2011) mukaan yleiskaavavaiheen hulevesisuunnitelmassa arvioidaan maankäytön muutosten vaikutukset hulevesien hallinnan kannalta.

Kaavaluonnosaineisto ei vielä tässä vaiheessa sisällä hulevesisuunnitelmaa. Hulevesien hallintasuunnitelma on ELY-keskuksen näkemyksen mukaan keskeinen lähtötieto, joka tarkoituksenmukaisesti ohjaa yleiskaavoitusta, ja sen myötä edelleen asemakaavoitusta. Ilmastonmuutoksen myötä mahdollisesti lisääntyviin hulevesitulviin varautuminen edellyttää myös tulvareittien kartoittamista. Uudenmaan ELY-keskus suhtautuu kielteisesti tonttien hulevesien johtamiseen maantien sivuosiin. Tämä tulee huomioida hulevesien hallintasuunnitelmassa ja ottaa huomioon kaavan hulevesiä koskevissa yleismääräyksissä.

Vesihuolto

Suunniteltaessa asumisen lisäämistä YKR-taajamien ulkopuolelle, tulee kunnan päättää alueen vesihuollon järjestäminen asianmukaisesti joko vesijohto- ja jätevesiviemäriverkostoja laajentamalla tai kestävin kiinteistökohtaisin ratkaisuin. Yleiskaavaluonnoksessa on esitetty asumisen lisäämistä YKR-taajaman ulkopuolelle muun muassa Koiskala-Tiiranmäki alueelle.

Meluntorjunta

Yleiskaavan esitystarkkuus huomioiden kaava-aineistossa olisi hyvä esittää liikenteen aiheuttamat melualueet.

Maaperän pilaantuneisuus

Maankäytön muutosten tapahtuessa entisillä teollisen toiminnan alueilla, tulee varautua maaperän pilaantuneisuuden selvittämiseen ja mahdolliseen puhdistamistarpeeseen. Varautuminen lisäselvityksiin ja mahdolliseen maaperän puhdistamistarpeeseen tulee ottaa jatkosuunnittelussa ja kaavamääräyksissä huomioon.

Maa-ainesten ottoalueet

Renkomäen ja Arolan maa-ainestottoon osoitetuilla alueilla (eo) tulee harkita merkinnän uudelleen rajaamista niin, että ne osat alueista, joilla maa-ainesten ottaminen on jo päätynyt ja alueet jälkihoidettu, rajataan merkinnän ulkopuolelle. Rälssin maa-ainesten vastaanottoaluetta (eo) on luonnoksessa laajennettu lännen suuntaan. Laajennus voi lisätä erityisesti toiminnasta aiheutuvia melu-, pöly-, värinä-, pintavesi- ja maisemavaikutuksia nämä tulisi mahdollisesti huomioida myös kaavamääräyksessä. Maa-ainesten ottoalueita (eo) koskevaan kaavamääräykseen tulee harkita lisättäväksi maininta, että alueen maisemoinnissa tulee ottaa huomioon alueen tuleva maankäyttömuoto. Erityisen tärkeää tämä on alueilla, jotka on merkitty retkeily- ja ulkoilualueiksi (VR).

Tieverkko ja uudet aluevaraukset

TENT-T -verkko (Trans-European Transport Network: Core Network) ja pääväyläasetus tulee ottaa huomioon vaikutusten arvioinnissa ja väyläkuvauksissa.

Kouvolantien varren teollisuusalue on osoitettu elinkeinoelämän alueeksi (T) ja aluetta on esitetty laajennettavaksi myös rautatien ja valtatie 12 väliselle alueelle ja valtatie eteläpuolelle Lemuntien varteen. Alueen toteuttaminen edellyttää valtatie 12 Veljeskylän eritasoliittymän rakentamisen, tämä tulee huomioida myös alueen suunnitteluohjeessa.

Uusien, merkittäviä liikenteellisiä vaikutuksia tuottavien toimintojen sijoittamisen tulee perustua riittäviin liikenteellisiin selvityksiin. Keskeisimpiä arvioitavia vaikutuksia ovat uuden tai merkittävästi muuttuvan maankäytön vaikutukset liikenteeseen ja liikenneturvallisuuteen sekä alueiden saavutettavuus eri kulkumuodoin. Tarpeen mukaan kaavassa tulee käyttää ajoitusmääräyksiä erityisesti paljon liikennettä tuottavien ja liikenneverkon parantamista edellyttävien maankäytön varausten suhteen.

ELY-keskus esittää, että maanteitä koskevat merkinnät osoitetaan Maankäyttö- ja rakennuslaki 2000 -julkaisusarjan Kaavamerkinnät - julkaisun mukaisilla yleiskaavamerkinnöillä. Seestan eritasoliittymä/risteysilta on osoitettu muista eritasoliittymistä poikkeavalla merkinnällä. Merkintätapa tulee yhtenäistää.

Kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelman toimenpiteet

Uudenmaan ELY pitää Lahden suunta –työn liikkumista koskevia tavoitteet hyvinä ja kannatettavina. Kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelmassa esitetään konkreettisia toimenpiteitä tavoitteiden saavuttamiseksi. Uudenmaan ELY-keskus pitää tärkeänä, että tavoitteille on asetettu seurattavia mittareita, esim. kulkutapaosuuksien kehitys.

Uudenmaan ELY-keskuksen näkemyksen mukaan Lahden keskusta-alueella on potentiaalia merkittävästi suurempaan kestäviin liikkumismuotojen kulkutapaosuuteen, mutta se edellyttää voimakkaita toimia kestävien kulkutapojen suosimiseksi ja henkilöautoilun rajoittamiseksi keskusta-alueella.

Uudenmaan ELY-keskus esittää, että kestävä kaupunkiliikkumisen ohjelmaan lisätään autojen yhteiskäytön (toimenpide 16) lisäksi myös muita vähäpäästöistä autoilua tukevia toimenpiteitä. Toimenpiteitä voivat olla esimerkiksi sähköautojen latauspisteverkosto, vähäpäästöisten ajoneuvojen suosiminen pysäköintipolitiikassa ja kaupungin omissa hankinnoissa.

Uudenmaan ELY-keskus esittää, että tienylityskohtien laajempi parantaminen olisi hyvä lisätä pyöräilyn pääreitistön ensiapupakettiin.

Uudenmaan ELY-keskus esittää, että kestävän kaupunkiliikunnan ohjelmaan lisätään rahoitusta joukkoliikenteen infraan, esimerkiksi pysäkkien parantamiseen ja joukkoliikennekaistoihin. Lisäksi ELY-keskus ehdottaa, että joukkoliikenteen runkolinjasto ja siihen liittyvä maankäytön tiivistämispotentiaali esitetään myös kaavakartalla tai karttaliitteenä.

Selvitykset ja kaavan vaikutukset

Selvitys- ja lähtötiedot pidetään ajan tasalla maakunnallisessa selvitystietopankissa sekä kaupungin omassa paikkatietojärjestelmässä. Niin kauan, kuin paikkatietoaineisto ei ole julkista selvitystietoa, tulee selvitykset vähintään muuttuvan maankäytön ja tarvittaessa sen vaikutusalueen osalta sisällyttää julkisesti arvioitavissa olevaan kaava-aineistoon tai niiden tulee olla saatavilla kaupungin verkkosivuilla.

Kaavaluonnokseen ei ole sisällytetty yleiskaava-alueiden nykytilakuvauksia, suunnittelumääräyksiä ja vaikutusten arviointia. Näin ollen luonnosvaiheen kaavaratkaisujen arviointi ja vaihtoehtojen vertailu jäävät vielä alustavaksi. ELY-keskus pystyy ottamaan kattavammin kantaa uusiin aluevarauksiin vasta ehdotusvaiheessa, kun vaikutusten arviointi on tehty.

Maakuntakaavan tavoitteiden toteutuminen

Maakuntakaavassa esitettyjen tavoitteiden tulee toteutua myös yleiskaavassa. Yleiskaavassa voi olla tarkennuksia, siirtymiä tai poikkeamia suhteessa maakuntakaavaan, mikäli maakuntakaavan tavoite ei vaarannu. Kaavaselostuksesta ei tässä vaiheessa selviä perusteluita esim. Okeroisten ja Kariston uuden aseman merkitsemättä jättämiselle.

Vastine:

Alueiden 7 (Kumia) ja 8 (Ruuhijärvi) osalta ranta-alueet muutetaan kyläalueiksi (AT) luonnosvaihtoehtojen 1 mukaisesti. Alueelle rakentaminen tapahtuu poikkeamislupamenettelyllä, jonka keinoilla hallitaan alueiden rakentamista. Iso-Kukkasen, Salajärven ja Ruuhijärven alueella on voimassa olevassa rantayleiskaavassa rantarakentamisen mitoitus, jota ei ole syytä muuttaa rantaan rajoittavien rakennuspaikkojen osalta. Kyläaluemerkintä mahdollistaa rakennuspaikkojen käyttötarkoitusten ja ns. taustamaaston lisärakentamismahdollisuuksien tarkastelun.

Vaihtoehtoparien osalta alue 1 (Ala-Okeroinen) ja alue 2 (Pippo) mahdollistavat Kehätien varteen sijoitettavien elinkeinoelämän alueiden muodostamisen Lahden kaupungin alueelle. Alueiden kehittämiselle elinkeinoelämän alueina on vahva poliittinen tahto ja yleiskaavaehdotukseen alueet osoitetaan elinkeinoelämän alueina (T). Rakenteilla oleva kehätie muuttaa alueen 1 luontoarvoja ja alueen käytettävyyttä virkistysalueena. Kehätien muuttua alueen mahdollisia ulkoilureittejä ja ekologisia käytäviä ja yhteystarpeiden toteuttamismahdollisuuksia. Elinkeinoelämän alueen osoittaminen kehätien varteen ei merkittävästi heikennä näiden alueiden arvoa ja käytettävyyttä ottaen huomioon jo rakenteilla oleva kehätie ja sen vaikutukset. Rälssinmäki halutaan jatkossakin osoittaa virkistysalueena ja alue tullaan maisemoimaan maa-ainesten läjityksen päätyttyä tähän käyttöön. Virkistykseen parhaat alueet sijoittuvat mäelle ja sen länsipuolen suojaisille metsäalueille.

Alueen 2 (Pippo) elinkeinoelämän aluetta supistetaan eteläosasta viheryhteyden turvaamiseksi ja idästä kyläalueeseen rajautumisen osalta. Kyläalue (AT) osoitetaan voimassa olevan Lahden läntisten osien osayleiskaavan ja yleiskaavan luonnosvaihtoehdon 2 laajuisena. Elinkeinoelämän alueen ja kyläalueen väliin osoitetaan ulkoilureitti, jolloin alueiden väliin tulee jäämään

suojavyöhyke ja myös metsäinen yhteys pohjoiseen on mahdollista säilyttää. Aluevarauksien alueella on myös mm. luontoarvoja, jotka otetaan huomioon alueiden tarkemmassa suunnittelussa. Lisäksi suunnitteluohjeissa pyydetään jättämään alueiden väliin rakentamaton metsäpeitteinen suojavyöhyke.

Alueen 4 maankäyttöä on tarkasteltu yleiskaavoituksen rinnalla Koiskala-Tiiranmäen kaavarunkotyön kautta. Alueelle on laadittu liikenneselvitys ja liikenteen yleissuunnitelma, jonka pohjalta alueen liikenneverkko muodostuu esitetyistä vaihtoehtoista poiketen ja liikenneverkoston ratkaisu on vaikuttanut myös aluevarausmerkintöihin. Rakentaminen on pyritty ohjaamaan alueille, jotka turvaisivat mahdollisimman hyvin Koiskalan valtakunnallisesti merkittävän rakennetun kulttuuriympäristön arvot ja alueen luontoarvot. Yleiskaavan esitystavan ja muuttuneen mittakaavan vuoksi yleiskaavaehdotukseen kaavarunkoluonnoksen aluevaraukset on yleispiirteistetty ja esitetty laajempina ja ehyempinä kokonaisuuksina.

Villähteen asemanseudun kaavarunkoluonnoksessa 22.5.2018 tarkasteltiin asuinrakentamisen lisäämistä Villähteen rautatieaseman välittömään läheisyyteen. Lahden suunta -työn 2017-2020 luonnoksen yhteydessä esitettiin Villähteen asemansedulle (alue 5) kaksi vaihtoehtoista luonnosta, joista vaihtoehto 1 perustui kaavarunkoluonnokseen. Vaihtoehdossa 2 aseman välitön läheisyys jäisi jatkossakin elinkeinoelämän alueeksi. Palautteita tuli molempien vaihtoehtojen puolesta ja vastaan. Aseman läheisyydessä rautatien aiheuttama melu- ja värinä ovat haasteita, jotka tulee ratkaista erityisesti asuinrakentamisen osalta. Valtakunnallisesti on käynnissä useampia raideverkostoon ja raideliikenteen kehittämiseen liittyviä hankkeita ja selvityksiä ja on tullut tarve selvittää Lahden seudun asemien määriä ja sijainteja. Villähteen asemanseudun maankäytön muutosta asuinkäyttöön ei nähdä mahdolliseksi toteuttaa tilanteessa, jossa aseman säilyminen on epävarmaa. Lisäksi kerrostaloasuntojen kysynnän ei katsota olevan riittävä alueella ja alueen toteutuminen nähdään epävarmana. Alueen katsotaan olevan ominaisuuksiltaan soveltuva elinkeinoelämän alueena jatkossakin, asuinrakentamisen sijoituessa pientaloalueille kauemmaksi asemasta. Lankilantien uusi linjaus suoraan Heinämaantielle nähdään kuitenkin tarpeellisena Lankilantien varressa olevan pientaloalueen liikenneturvallisuuden parantamiseksi ja liikennemelun vähentämiseksi.

Okeroisten ja Kariston asemien toteuttamista ei nähdä todennäköisenä yleiskaavan tavoitevuoteen 2030 mennessä. Lahden seudun asemien määrä ja sijainti tulee arvioida kuten edellä on mainittu ja arvioida näiden asemien tarve.

Alueen 6 (Orrilanmäki) osalta on laadittu maiseman herkkyytstarkastelu asumisen lisäämiseksi peltoalueille luonnosvaihtoehdon 2 mukaisesti. Yleiskaavatasolla peltoalue osoitetaan kokonaisuudessaan asumiseen, mutta rakentamisen tarkempi sijoittuminen ja katuyhteydet ratkaistaan asemakaavalla.

Yleiskaavaan on esitetty 11 uutta luonnonsuojelualuetta. Lahden ekologinen verkosto -selvityksessä on huomioitu olemassa olevien luonnonsuojelualueiden lisäksi myös uudet luonnonsuojelualueet. Tavoitteena on ollut yhdistää luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaat alueet toisiinsa monesta suunnasta, mahdollisimman lyhyinä ja laadukkaiden elinympäristöjen kautta kulkevinä. Mukkulan saaria lukuun ottamatta kaikki uudet luonnonsuojelualueet ovat osa yhtenäistä viherverkostoa ja suurin osa niistä on myös liito-oravalle soveltuvia alueita ja mahdollisia kulkureittejä.

Pääsääntöisesti muutetaan yksityisen maanomistajan omistamat VR-alueet M tai MU alueiksi. Edellä mainitusta maanomistukseen liittyvästä yleisperiaatteesta poiketaan kuitenkin

viherverkkosuunnitelman ja maakuntakaavan pohjalta perustellusti strategisesti tärkeäksi tunnistetuilla alueilla, taajamarakenteen sisällä olevilla alueilla sekä alueilla, joilla on erityistä tarvetta ohjata rakentamista eivätkä maa- ja metsätalousalueiden määräykset sovellu käytettäväksi siellä. Lahden suunta –työn selostuksen (Liite 8) toisessa osassa on oma kappaleensa Maa- ja metsätalousalueille. Sieltä löytyvät perustelujen lisäksi aiheeseen liittyvät analyysikartat ja pinta-alataulukko ehdotusvaiheessa yksityisten maiden Virkistysalue (V) ja maa- ja metsätalousalue (M) määräyksistä.

Ylimaakunnallinen ulkoilureitti Vuolenkoskentien tuntumaan lisätään yleiskaavaehdotukseen.

Yleiskaavan yleisissä kaavamääräyksissä kulttuuriympäristöt on nostettu esiin omana kohtanaan ja kaavamääräyksessä määrätään, että alueiden suunnittelussa ja toteutuksessa tulee ottaa huomioon kulttuuriympäristön arvot ja Lahden arkkitehtuuripoliittinen ohjelma. Kyläalueet ja muut kulttuuriympäristökohteet esitetään kattavasti koko Lahden alueelta Arvokkaat kulttuuriympäristöt -teemakartalla ja kohdeluetteloissa. Lisäksi arvokkaista kulttuuriympäristöistä viedään tietoa alueellisiin suunnitteluohjeisiin ja väyläkuvauksiin, jolloin tiedot ovat kaikkien suunnittelijoiden ja asiasta kiinnostuneiden saatavilla. Nastolan kulttuuriympäristö selvitys on valmistunut ehdotusvaiheessa ja lisätty Lahden suunta –työn liitteeksi. Lisäksi aikaisemmat selvitykset lisätään nähtäville Lahden suunta –työn nettisivuille Muu Lahden suunta –työhön liittyvä aineisto –otsikon alle.

Pohjavesialueella olevien elinkeinoelämän alueiden (T) kaavamerkintä on muutettu elinkeinoelämän alueeksi, jolla ympäristö asettaa toiminnan laadulle erityisiä vaatimuksia (TY). TY -merkintää on käytetty myös koulun tai asutuksen läheisyydessä olevilla elinkeinoelämän alueilla. Ehdotusvaiheen muutokset koskevat alueita: Sopenkorpi, Metsä-Pietilä, Hennala, Lotilassa Särmääjankatu, Rahkalehmus sekä Nastolassa Penttilän ja Vaakatien alue.

Ehdotusvaiheessa on laadittu yleiskaavallinen hulevesiselvitys (Liite 20), joka käsittää hulevesiteeman tarkastelun kahdella tasolla sekä ehdotukset kaavamääräyksiksi. Koko kaupungin kartassa on esitetty valuma-alueita koskevat suunnitteluohjeet, pohjavesialueet, merkittävät vesireitit sekä muutosalueilla sijaitsevat lähteet. Keskustan kartassa on esitetty merkittävät avoimina säilytettävät ojat tai vesireitit, huomioon otettavat hulevesien hallinnan kehittämisalueet, aluehankealueet, joilla on jatkosuunnittelun yhteydessä laadittava hulevesien hallinnan kokonaissuunnitelma, hulevesitulvavaara-alueet, tärkeät hulevesiverkoston kunnossapitoalueet, merkittävät kaupunkipienvesistöt. Hulevesiselvitystä on hyödynnetty ehdotusvaiheen kaavamääräysmuutoksissa, jotka koskevat yleismääräystä hulevesien hallinnasta, pohjavesialuetta ja pohjavesien muodostumisaluetta sekä aluevarausmerkintöjä TY ja TY/A. Lisäksi hulevesiselvityksestä on viety tietoa yleiskaavan alueellisiin suunnitteluohjeisiin ja väyläkuvauksiin. Hulevesien hallinnassa tulee yleiskaavan yleismääräyksen mukaan noudattaa Lahden hulevesiohjelmaa ja siinä esitettyä hulevesien hallinnan prioriteettijärjestystä. Uudenmaan ELY-keskuksen esittämä kiello hulevesien johtamisesta maanteiden sivuojiin on ensisijaisesti detaljitason asia, jonka tarkastelu kuuluu hulevesiohjelmaan. Kuitenkin asia on lisätty myös liikenteen pääverkon suunnitteluohjeisiin. Seuraavalla kierroksella kaavakartoille voidaan useamman oikeusvaikutteisen teemakartan myötä tuoda enemmän tietoa. Silloin oikeusvaikutteisessa sini-viher teemakartassa päästään viimeistelemään hulevesiä koskevat kaavamerkinnät ja -määräykset.

Yleiskaavaluonnoksessa on esitetty asumisen lisäämistä YKR-taajaman ulkopuolelle Koiskala-Tiiranmäki alueelle. Alueen rakentuminen tapahtuu alueen asemakaavoituksen myötä, jolloin myös alueen vesijohto- ja jätevesiviemäröintikin tuodaan alueelle.

Osa pilaantuneiden maiden riskipaikoista tiedostetaan ennakkoon, mutta etenkin täydennettäessä olemassa olevaa yhdyskuntarakennetta, pilaantuneita maita voi tulla käytännössä vastaan mistä vain. Pilaantuneen maaperän puhdistustarve selvitetään aina tarkemman suunnittelun yhteydessä. Näiden syiden vuoksi asiaa ei ehdotusvaiheen valmistelussa nähty tarpeelliseksi nostaa yleiskaavan yleismääräykseksi. Luonteva paikka tiedossa olevissa erityiskohteissa voisi olla alueellinen suunnitteluohje. Tällä kierroksella tietoa ei ole kuitenkaan suunnitteluohjeisiin ole viety.

Renkomäen ja Arolan maa-ainestenottoalueiden rajaukset tarkistetaan siten, että ne alueet, joilla ottaminen on päätynyt ja alueet on jälkihoidettu, rajataan pois eo-rajauksesta. Renkomäen maa-ainesten ottoalueen länsiosassa maa-ainesten otto on päätynyt ja alue on osittain maisemoitu. Alueelle ei ole voimassa olevaa ottosuunnitelmaa, joten alueen uudelleen rajaamisessa on päädytty noudattamaan käsittelyssä olevan maa-ainesten ottosuunnitelman mukaista ottoaluetta. Arolassa sijaitsevassa vanhassa ELY:n maa-ainestenottoalueella otto on päätynyt ja alue on maisemoitu, joten alueelta voidaan tältä osin poistaa eo-merkintä kokonaan. Maa-ainesten ottoalueen viivamainen eo-merkintä on lisäksi muutettu aluevarausmerkinnäksi (EO) ja alueilla on lisäksi käytetty kaksoismerkintää alueen tavoitteellisen maankäytön mukaan. Kaikilla uusilla kaksoismerkintäalueilla edellytetään kaavamääräyksessä maisemoinnin tekemistä samanaikaisesti täytön tai kaivun edetessä.

TENT-T -verkko (Trans-European Transport Network: Core Network) ja pääväyläasetus otetaan huomioon yleiskaavan liikenteen väyläkuvauksissa ja suunnitteluohjeissa.

Lahden suunta työssä on laadittu vaikutusten arvioinnin yhteydessä liikennemallitarkastelu, jonka pohjalla on yleiskaavan aluevarausten mahdollistama kasvu. Liikennemalli ei ole osoittanut ongelmia liikenneverkossa. Pippon ja Karistonportin alueella ei ole tarpeen laatia yleiskaavatyössä tarkempia liikenneselvityksiä.

Nastolan nauhataajamassa Kouvolantien ja valtatie 12 välin uusien elinkeinoelämän alueiden käyttöönoton edellyttämä Veljeskylän eritasoliittymän rakentaminen on otettu huomioon alueiden suunnitteluohjeissa.

ELY:n ehdotus muiden vähäpäästöisten kulkuneuvojen toimenpiteiden lisäämiseksi Kestävän kaupunkiliikkuksen ohjelman toimenpiteisiin on hyvä. Selvitetään mahdollisuudet lisätä ohjelmaan myös muita vähäpäästöistä autoilua tukevia toimenpiteitä.

Kaupunki huomioi tämän omissa toiminnoissaan jo nykyisellään. Pysäköintitarkastajien autot ovat sähkökäyttöisiä ja myös muut virka-autot tullaan vaihtamaan sähkökäyttöisiin. Katsomme, että kaupungin tehtävänä ei ole investoida itse esimerkiksi latausinfraan, mutta voimme osoittaa alueita, joille yksityiset toimijat voivat latausinfraa toteuttaa. Autojen yhteiskäyttö (luonnoksen toimenpide 16) on ehdotusvaiheeseen siirretty toimenpiteen 4. sisään.

Pysäköintipolitiikkaa päivitetään parhaillaan ja uudistuksessa otetaan kantaa erilaisten maksujen ja aikarajoitusten käyttöön.

Pysäkkien parantaminen ja joukkoliikennekaistat sisältyvät runkolinjastouudistukseen.

Runkolinjastoa ei ole tällä kierroksella esitetty yleiskaavakartalla. Esittämistä voidaan tutkia siinä vaiheessa, kun oikeusvaikutteisten kaavakarttojen määrä yleiskaavaprosessissa kasvaa. Eri teemakartat mahdollistavat sen, että kartoilla on mahdollista esittää nykyistä enemmän

informaatiota havainnollisesti ja selkeästi. Joukkoliikenteen runkolinjojen esittäminen uutena tietona infra-aiheisella kartalla voidaan ottaa tarkasteluun seuraavalla Lahden suunta -työn 2021-2024 kierroksella. Joukkoliikenteen runkolinjastosuunnitelma on nähtävillä Lahden suunta -työn nettisivuilla Muu Lahden suunta -työhön liittyvä aineisto -otsikon alla.

Lahden suunta -työn aineistoa on täydennetty ehdotusvaiheessa ja samalla huolehdittu siitä, että kaikki oleellinen valmistelutieto on lainmukaisesti vuorovaikutusmenettelyn kohteena. Jatkossa kaavan tietopohjaa pyritään avaamaan osallisille mahdollisuuksien mukaan suoraan digitaalisena. Aineistoihin on lisätty Yleiskaava-alueiden nykytilan kuvaukset ja suunnitteluohjeet, Liikenteen pääverkon väyläkuvaukset ja suunnitteluohjeet, Lahden arvokkaat kulttuuriympäristöt -teemakartta ja kohdeluettelo, Luonnon monimuotoisuus ja ekologiset yhteydet -teemakartta ja kohdeluettelo sekä Muinaismuistot kohdeluettelo. Suunnitteluohjeisiin on viety tehdyistä selvityksistä ja kaupungin omasta paikkatietojärjestelmästä paljon lisätietoa. Luonnosvaiheen selvitysuunnoksista ovat ehdotusvaiheessa valmistuneet Nastolan kulttuuriympäristöselvitys ja Lahden ekologinen verkosto. Myös virkistysalueverkoston yleissuunnitelman luonnos ja pyöräliikenteen tavoiteverkko luonnos on työstetty valmiiksi. Uusina selvityksinä ehdotusvaiheessa ovat valmistuneet Raportti Lahden elinkeinoelämän alueista, Orrilanmäen maisemaselvitys, Lahden niittyverkostoselvitys sekä Hulevesimerkinnät ja -määräykset Lahden yleiskaavassa -taustaraportti liitekarttoineen. Uutena ehdotusvaiheen tausta-aineistona on myös Koiskala-Tiiranmäen kaavarunkoluonnos ja siihen liittyvä liikenneselvitys, joka on ollut nähtävillä keväällä 2020. Aikaisemmin valmistuneista paikallisista kulttuuriympäristöselvitykset: Selvitys Lahden kulttuurihistoriallisesti arvokkaista kohteista (2000) ja selvitys Lahden sodanjälkeisestä rakennusperinnöstä (2012) lisätään nähtävillä Lahden suunta -työn nettisivuille Muu Lahden suunta -työhön liittyvä aineisto -otsikon alle.

Vaikutusten arviointi toteutettiin 1.6-31.10.2019 monialaisena ja vuorovaikutteisena asiantuntija-arviointina. Vaikutusten arvioinnissa hyödynnettiin selvitys- ja lähtötietojen lisäksi viranomaisten lausuntoja, osallisten tuottamaa tietoa, mielipiteitä ja kommentteja. Vaikutusten arvioinnin näkökulmina olivat Lahden suunta -työn liittyvät kuusi keskeistä pääteemaa: hyvinvointi, kaupunkitalous, kestävä liikkuminen, kulttuuriympäristöt ja maisema, ekosysteemipalvelut sekä ilmastovaikutusten arviointi. Vaikutusten arviointi käynnistyi yhteisellä seminaaripäivällä 7.6.2019 ja lopetusseminaari järjestettiin 11.9.2019. Seminaaripäivien kautta vaikutusten arviointiin osallistui kattava joukko eri sidosryhmien edustajia. Asiantuntijoiden lausunnot on koottu yhdeksi raportiksi Lahden suunta -työn 2017-2020 liitteeksi. Luonnosvaiheen palautteissa metsätalousteema nousi vahvasti esiin ja tämän vuoksi laadittiin erillinen tarkastelu vaikutuksista metsätalouteen ja käytiin neuvotteluja metsätoimijoiden kanssa yleiskaavan kaavaratkaisuista virkistykseen ja metsätalouden tarpeiden yhteensovittamiseksi. Lisäksi osana Lahden kaupungin erillistä tutkimushanketta Lahden suunta -työn luonnosvaiheen aineistot on auditoitu kävelyn ja pyöräilyn edistämisen ja turvallisuuden parantamisen näkökulmasta.

Toimenpiteet:

Tarkistetaan Pippon elinkeinoelämän alueen (T) ja viereisen kyläalueen (AT) yhteensovittaminen riittävällä suojavyöhykkeellä tai toiminnan laadulla. Elinkeinoelämän aluetta supistetaan eteläosasta viheryhteyden turvaamiseksi.

Laaditaan maisema-analyysi ja muutosherkkyystarkastelu Orrilanmäen peltojen rakentamismahdollisuuksien selvittämiseksi (Liite 23).

Muutetaan yksityisten maanomistajien omistamat VR-alueet pääsääntöisesti M tai MU -alueiksi.

Ylimaakunnallinen ulkoilureitti Vuolenkoskentien tuntumaan lisätään yleiskaavaehdotukseen.

ELY:n palautteen perusteella lisätään tienlystyskohtien parantamiseen pyöräilyn pääreitistön ensiapupaketti -toimenpiteeseen.

Väyläkuvauksiin päivitetään väylät, joille joukkoliikennekaistoja tulevaisuudessa suunnitellaan sekä pysäkkien varustus väylittäin.

Laaditaan yleiskaavan liitteeksi Arvokkaat kulttuuriympäristöt -teemakartta ja kohdeluettelo. Lisäksi tietoa arvokkaista kulttuuriympäristöistä viedään alueellisiin suunnitteluohjeisiin ja väyläkuvauksiin. Valtakunnallisesti merkittävän rakennetun ympäristön aluerajauksen merkintä muutetaan (rky) vastaamaan paremmin ko. asiaan.

Harvasaaren pohjavesialue lisätään kaavakarttaan. Pohjavesialueisiin ja TY-alueisiin liittyvät kaavamääräykset tarkistetaan saatujen lausuntojen perusteella. Pohjavesialueelle olevat elinkeinoelämän alueet (T) muutetaan TY-alueiksi. Kaavamääräyksessä huomioidaan muutkin kuin pohjaveden asettavat vaatimukset toiminnalle.

Laaditaan yleiskaavallinen hulevesiselvitys, jossa määritellään tärkeät avouomat (Liite 20). Hyödynnetään hulevesiselvitystä kaavamääräyksissä ja viedään tietoa hulevesien hallinnasta alueellisiin suunnitteluohjeisiin ja väyläkuvauksiin. Lisätään liikenteen pääverkon suunnitteluohjeisiin tieto siitä, ettei tonttien hulevesien johtaminen maanteiden sivuoihin ole sallittua.

Lahden suunta -työn 2021-2024 yhteydessä on tarkoitus laatia useampia oikeusvaikutteisia teemakarttoja. Silloin kaavakartoille voidaan tuoda nykyistä enemmän tietoa ja voidaan harkita, mitä tietoa hulevesien hallinnasta on järkevä tuoda viher-sini –kaavakartan kaavamerkinnyt- ja määräykset.

Lahden meluselvitys 2017 – EU:n ympäristömeludirektiivin mukainen meluselvitys lisätään nähtäville Lahden suunta –työn nettisivuille Muu Lahden suunta –työhön liittyvä aineisto –otsikon alle.

Renkomäen ja Arolan maa-ainestenottoalueiden rajaukset tarkistetaan siten että ne alueet, joilla ottaminen on päättynyt ja alueet on jälkihoidettu, rajataan pois eo-rajauksesta.

TENT-T -verkko (Trans-European Transport Network: Core Network) ja pääväyläasetus otetaan huomioon yleiskaavan liikenteen pääverkon väyläkuvauksissa ja suunnitteluohjeissa.

Maanteiden merkinnät muutetaan vastaamaan Maankäyttö- ja rakennuslaki 2000 -julkaisusarjan Kaavamerkinnyt - julkaisun mukaisia yleiskaavamerkintöjä. Seestan eritasoliittymän merkintätapa yhtenäistetään muiden eritasoliittymien kanssa.

Lahden suunta –työn aineistoa täydennetään ehdotusvaiheessa ja samalla huolehditaan siitä, että kaikki oleellinen valmistelutieto on lainmukaisesti vuorovaikutusmenettelyn kohteena (Liitteet 3-7, 20-23, 26. 27. 29, 30, 32-34).

Lahden suunta -työn 2021-2024 yhteydessä tulisi laatia selvitys Lahden seudun raideliikenteen seisakkeista ja kehittämistarpeista.

LAHDEN KAUPUNGINMUSEO / PÄIJÄT-HÄMEEN MAAKUNTAMUSEO

Tiivistelmä lausunnon pääsisällöistä:

Lahden kaupunginmuseo / Päijät-Hämeen maakuntamuseo, rakennuskulttuuri esittää lausunnossaan, että kulttuuriympäristöt tulisi nostaa työssä esitettyä näkyvämmiin esiin. Selvitys Lahden kulttuurihistoriallisesti arvokkaista kohteista (2000) ja selvitys Lahden sodanjälkeisestä rakennusperinnöstä (2012) ja tällä yleiskaavakierroksella laadittu Nastolan kulttuuriympäristöselvitys tulee lisätä viittauksena yleiskaavamääräyksiin. Lahden aikaisemmat selvitykset tulee lisätä liitteiksi Nastolan kulttuuriympäristöselvityksen tapaan.

Kaavavaihtoehtoja punnitessa museo painottaa luonnonympäristöjen ja virkistysalueiden turvaamista.

Arkeologisen kulttuuriperinnön osalta museo lausuu muinaisjäännösten osalta yleiskaavan tilanteen olevan ajan tasalla. Vuonna 2020 voimaan astuvan museoalan organisaatiouudistuksen vuoksi on kaavamääräysten loppuosa syytä muuttaa kuulumaan seuraavasti: "Aluetta koskevat maankäyttösuunnitelmat on lähetettävä Päijät-Hämeen alueelliseen vastuumuseoon lausuntoa varten".

Vastine:

Yleiskaavan yleisissä kaavamääräyksissä kulttuuriympäristöt on nostettu esiin omana kohtanaan ja kaavamääräyksessä määrätään, että alueiden suunnittelussa ja toteutuksessa tulee ottaa huomioon kulttuuriympäristön arvot ja Lahden arkkitehtuuripoliittinen ohjelma. Suoria viittauksia erillisiin selvityksiin ei tuoda kaavamääräykseen. Kulttuuriympäristökohteet esitetään kattavasti koko Lahden alueelta Arvokkaat kulttuuriympäristöt -teemakartalla ja kohdeluetteloissa. Lisäksi arvokkaista kulttuuriympäristöistä viedään tietoa alueellisiin suunnitteluohjeisiin ja väyläkuvauksiin. Nastolan kulttuuriympäristö selvitys on valmistunut ehdotusvaiheessa ja lisätty Lahden suunta – työn liitteeksi. Lisäksi aikaisemmat selvitykset lisätään nähtäville Lahden suunta –työn nettisivuille Muu Lahden suunta –työhön liittyvä aineisto –otsikon alle.

Toimenpiteet:

Laaditaan yleiskaavan liitteeksi Arvokkaat kulttuuriympäristöt -teemakartta ja kohdeluettelo, joissa esitetään lausunnossa esiintuotujen kolmen selvityksen arvokohteet. Lisäksi tietoa arvokkaista kulttuuriympäristöistä viedään Yleiskaavan alueellisiin suunnitteluohjeisiin ja Liikenteen pääverkon väyläkuvauksiin.

Lisätään kaksi aikaisempaa selvitystä: Selvitys Lahden kulttuurihistoriallisesti arvokkaista kohteista (2000) ja Selvitys Lahden sodanjälkeisestä rakennusperinnöstä (2012) nähtäville Lahden suunta – työn nettisivuille Muu Lahden suunta –työhön liittyvä aineisto –otsikon alla.

Muinaismuistoalueiden ja muiden muinaismuistokohteiden kaavamääräys muutetaan lausunnon mukaisesti.

LAHDEN YMPÄRISTÖPALVELUT

Tiivistelmä lausunnon pääsisällöistä:

Yleiskaavaluonnoskartoilla esitettyihin eri kohteiden kaavavaihtoehtoihin esitetään seuraavaa: Alueen 1 (Ala-Okeroinen) osoittaminen elinkeinoelämän alueeksi on perusteltua (ve 2), koska alue mm. sijoittuu eteläisen kehätien Okeroisten eritasoliittymän välittömään läheisyyteen. Alueen tulevassa asemakaavoituksessa tulee huomioida alueen luontoarvoja kuten alueella oleva noro.

Alue 2 (Pippo) sijoittuu vt 4:n ja 12:n Kujalan eritasoliittymän lähialueelle ja on siksi perusteltua laajentaa nykyisen Y-202 osayleiskaavan elinkeinoelämän aluetta. T-alueen itäisellä laajenemisalueella on luonnon monimuotoisuusarvoja (mm. liito-oravan elinympäristö), jotka tulee huomioida alueen tarkemmassa maankäytön suunnittelussa. Suotavaa olisi, että moottoriurheilu olisi alueella tulevaisuudessakin mahdollista, koska Lahden alueelta kun on vaikea löytää uutta vastaavaa paikkaa.

Alueen 3 (Karistonportti) osalta kumpi vaihtoehto vaan voidaan viedä kaavaehdotukseen.

Alueelle 4 (Koiskala-Tiiranmäki) ei tule Kymijärven ranta-alueille osoittaa niin paljon uutta rantarakentamista, kuten luonnosvaihtoehdossa 1, koska järven ranta-alueet ovat jo melko täyteen rakennettuja. Mikäli peltoalueet eivät ole aktiivisessa viljelykäytössä, ne on hyvä osoittaa asumisen alueiksi ennen metsäalueita, jotka ovat useimmiten peltoja tehokkaampia hiilinieluja.

Alueen 5 (Villähteen asemanseutu) osalta ei pidä hyvänä vaihtoehdon 1 mukaista asumisen osoittamista rautatien ja Ritomäen teollisuusalueen väliin eikä aivan radan varteen Heinämaantien itäpuolella, koska näillä alueilla rautatieliikenne ja teollinen toiminta aiheuttavat asumisviihtyvyyttä heikentäviä häiriöitä. Asumisen alueita on kuitenkin hyvä lisätä liikenneaseman läheisyyteen, kuten vaihtoehdossa 1 esim. Heinämaantien itäpuolelle on esitetty. Vaihtoehdon 1 mukainen tieyhteys Heinämaantieltä Lankilantielle rauhoittaisi liikennettä Lankilantiellä Lehtistenmäen asuinalueella.

Mikäli alueella 6 (Orrilanmäki) Villähteen tien pohjoispuolen peltoja ei viljellä enää aktiivisesti, on peltoalueiden osoittaminen asuinalueiksi vaihtoehdon 2 mukaisesti hyvä ratkaisu. Valtatien 12 Nastolan liittymän pohjoispuolella peltoalueen muuttamiselle elinkeinoelämän alueeksi vaihtoehdon 1 mukaisesti ei nähdä estettä. Tällöin on kuitenkin huomioitava alueen pohjoisosan sijainti luokitellulla pohjavesialueella ja Villähteen tien varren pientaloasutus.

Ympäristöpalvelut ei näe estettä alueiden 7 (Kumia) ja 8 (Ruuhijärvi) muuttamista kyläalueeksi (AT) vaihtoehdon 1 mukaisesti. Rantarakentamista alueilla ei kuitenkaan tule lisätä.

Lisäksi ympäristöpalvelut toteaa, että Kariston alueella lähimpänä Kujalan jätekeskusta olevia A-alueita ei tule asemakaavoittaa ja toteuttaa nykyistä asemakaavaa lähemmäksi jätekeskusta ennen kuin Kujalan alueen hajupäästöt on saatu selvästi pienentymään nykyisestä.

Yleiskaavaan tulisi merkitä Lahden hiljaisten alueiden kartoituksessa esiintulleita alueita, jotta hiljaisten alueiden säilyminen voitaisiin paremmin huomioida maankäytön suunnittelussa.

Vastine:

Yleiskaavaluonnoksessa on esitetty uusia elinkeinoelämän alueita (T tai TY) hyvien liikenneyhteyksien varrelle. Yleiskaavatason mittakaavaan sopien alueet on esitetty yhtenäisinä, laajoina aluevarauksina osoittaen alueen pääasiallisen maankäyttömuodon. Aluevarauksien alueella on myös muita jo olemassa olevia maankäyttömuotoja, kuten asuinrakentamista ja

luontoarvoja, jotka otetaan huomioon alueiden tarkemmassa suunnittelussa. Pippon alueelle osoitetaan yleiskaavaehdotuksessa moottoriurheilukeskuksen kohdemerkintänä (em) mahdollistamaan harrastetoiminnan jatkuminen alueella.

Alueen 4 maankäyttöä on tarkasteltu yleiskaavoituksen rinnalla Koiskala-Tiiranmäen kaavarunkotyön kautta. Alueelle on laadittu liikenneselvitys ja liikenteen yleissuunnitelma, jonka pohjalta alueen liikenneverkko muodostuu esitetyistä vaihtoehdoista poiketen ja liikenneverkoston ratkaisu on vaikuttanut myös aluevarausmerkintöihin. Omarantaisten rakennuspaikkojen määrä ei kaavarunkoluonnoksessa lisääntynyt nykyiseen yleiskaavaan verrattuna. Yleiskaavan esitystavan ja muuttuneen mittakaavan vuoksi yleiskaavaehdotukseen kaavarunkoluonnoksen aluevaraukset on yleispiirteistetty ja esitetty laajempina ja ehyempinä kokonaisuuksina. Uusia asuinrakentamisen paikkoja on esitetty sekä pelto-, että metsäalueille.

Villähteen asemaseudun kaavarunkoluonnoksessa 22.5.2018 tarkasteltiin asuinrakentamisen lisäämistä Villähteen rautatieaseman välittömään läheisyyteen. Lahden suunta -työn 2017-2020 luonnoksen yhteydessä esitettiin Villähteen asemaseudulle kaksi vaihtoehtoista luonnosta, joista vaihtoehto 1 perustui kaavarunkoluonnokseen. Vaihtoehdossa 2 aseman välitön läheisyys jäisi jatkossakin elinkeinoelämän alueeksi. Palautteita tuli molempien vaihtoehtojen puolesta ja vastaan. Aseman läheisyydessä rautatien aiheuttama melu- ja värinä ovat haasteita, jotka tulee ratkaista erityisesti asuinrakentamisen osalta. Valtakunnallisesti on käynnissä useampia raideverkostoon ja raideliikenteen kehittämiseen liittyviä hankkeita ja selvityksiä ja on tullut tarve selvittää Lahden seudun asemien määriä ja sijainteja. Villähteen asemaseudun maankäytön muutosta asuinkäyttöön ei nähdä mahdolliseksi toteuttaa tilanteessa, jossa aseman säilyminen on epävarmaa. Lisäksi kerrostaloasuntojen kysynnän ei katsota olevan riittävä alueella ja alueen toteutuminen nähdään epävarmana. Alueen katsotaan olevan ominaisuuksiltaan soveltuva elinkeinoelämän alueena jatkossakin, asuinrakentamisen sijoituessa pientaloalueille kauemmaksi asemasta. Lankilantien uusi linjaus suoraan Heinämaantielle nähdään kuitenkin tarpeellisena Lankilantien varressa olevan pientaloalueen liikenneturvallisuuden parantamiseksi ja liikennemelun vähentämiseksi.

Orrilanmäellä, Villähteen koulun viereinen peltoaukea osoitetaan elinkeinoelämän alueeksi, jolla ympäristö asettaa toiminnan laadulle erityisiä vaatimuksia (TY). Alueelle sijoituvissa toiminnoissa on otettava huomioon viereinen koulu, asuinalue ja pohjavesialue.

Alueiden 7 (Kumia) ja 8 (Ruuhijärvi) osalta ranta-alueet muutetaan kyläalueiksi (AT) luonnosvaihtoehtojen 1 mukaisesti. Alueelle rakentaminen tapahtuu poikkeamisluvanmenettelyllä, jonka keinoilla hallitaan alueiden rakentamista. Iso-Kukkasen, Salajärven ja Ruuhijärven alueella on voimassa olevassa rantayleiskaavassa rantarakentamisen mitoitus, jota ei ole syytä muuttaa rantaan rajoittavien rakennuspaikkojen osalta. Kyläaluemerkintä mahdollistaa rakennuspaikkojen käyttötarkoitusten ja ns. taustamaaston lisärakentamismahdollisuuksien tarkastelun.

Yleiskaavaan ei ole osoitettu uusia asuinaluevarauksia Kujalan jätekeskuksen läheisyyteen, vaan aluemarkinnat ovat on pysytetty voimassa olevien osayleiskaavojen mukaisina. Kaupunkisuunnittelussa on tekeillä vuonna 2002 valmistuneen kaavarungon tarkistus Kariston alueella. Tarkistus koskee kaavarungon itäosaa, joka on vielä asemakaavoittamatta. Lausunnossa mainitut A-alueet kuuluvat osittain tarkistettavaan alueeseen ja niiltä osin työssä huomioidaan siihen kohdistuvat ympäristöhäiriöt. Tarkastelualueen ulkopuolelle jäävien, Kujalaa lähinnä olevien A-alueiden nykyiseen maankäyttöön maa- ja metsätalouden alueena ei ole odotettavissa muutoksia tällä yleiskaavakierroksella.

Tarkistetun kaavarungon asemakaavoitus alkaa vuoden 2020 lopulla Karistonmäen alueesta, jonne Kujalan jäteaseman hajut selvitysten perusteella eivät merkittävästi leviä. Lisäksi kaavoitetaan aluetta palveleva rengasmainen pääkatuverkko ja Kankaanpäänkadun ja VT12 alikululle/eritasoliittymään johtava yhdyskatu. Muuta maankäyttöä mainitulle haitta-alueelle ei tulla toistaiseksi osoittamaan.

Lahden hiljaisten alueiden kartoituksen tiedot on viety suoraan yleiskaavan aluekohtaisiin suunnitteluohjeisiin, minkä kautta tieto on kaikkien saatavilla.

Toimenpiteet:

Yleiskaavaehdotukseen lisätään Pippoon moottoriurheilukeskuksen kohdemerkintä (em).

Orrilanmäellä, Villähteen koulun viereisen elinkeinoelämän alueen (T) kaavamerkintä muutetaan elinkeinoelämän alueeksi, jolla ympäristö asettaa toiminnan laadulle erityisiä vaatimuksia (TY).

Lahden hiljaisten alueiden kartoituksen tiedot lisätään yleiskaavan aluekohtaisiin suunnitteluohjeisiin A, AT, M, MA, MU, MY, SL, SM, RP, VL, VR, ja VU -alueille.

Lahden suunta -työn 2021-2024 yhteydessä tarkastellaan Kariston itäosien A-aluevarauksen pienentämistä parhaillaan käynnissä olevan kaavarunkotyön pohjalta.

LAHTI AQUA

Tiivistelmä lausunnon pääsisällöistä:

Lahti Aqua on lausunnossaan ottanut kantaa esitettyihin luonnosvaihtoehtoihin seuraavasti:

Alueella 1 (Ala-Okeroinen) vaihtoehto 1 on vesihuollon toteuttamisen kannalta kustannustehokkaampi. Vaihtoehdossa 2 joudutaan investoimaan merkittävästi uusiin pitkiin runkolinjoihin. Lahti Aquan mielestä tältä alueelta pois jätettäväksi ehdotettu T-alue voitaisiin korvata mieluummin alueella 2 (Pippo) kyseisen kohteen laajemmalla T-alue vaihtoehdolla 1. Vesihuollon kehittämisen kannalta tämä on sopivampi laajenemissuunta.

Alueen 4 Koiskala – Tiiranmäki välille on tarkoitus toteuttaa talousveden toinen Lahti-Nastola siirtoyhteys. Vaihtoehdossa 1 A-alueita ja siten potentiaalisia liittyjiä on enemmän suunnitellun vesihuollon runkoyhteyden varrella ja ne sijoittuvat myös siihen nähden paremmin.

Alueella 6 (Orrilanmäki) vaihtoehdossa 1 T-alue sijoittuu nykyiseen vesihuoltoverkostorakenteeseen nähden hyvin, sen sijaan vaihtoehdossa 2 esitetyt A-alueet puolestaan eivät kovin hyvin.

Alueen 7 (Kumia) vaihtoehdoilla ei kovin suurta eroa vesihuollon kannalta. Vakituista asutusta paremmin suosiva vaihtoehto 1 on kuitenkin vesihuollon kustannusvastaavuuden kannalta hieman parempi kuin RV/4-alue, koska alueella on jo rakennettua vesihuoltoverkostoa, mutta alhainen liittymisaste. Alueen koillisosassa vesihuoltoverkoston kapasiteetti on rajallinen, eli merkittävää vedenkulutuksen lisäystä siellä ei pystytä takaamaan.

Alueissa 3 (Karistonportti), 5 (Villähteen asemanseutu) ja 8 (Ruuhijärvi) molemmat vaihtoehdot ovat vesihuollon järjestämisen kannalta lähes samanarvoiset.

Lisäksi Lahti Aqua tuo lausunnossaan esille kunnallistekniikan runkolinjojen ulkopuolelle sijoittuvien kyläalueiden (AT) osalta, että vesihuollon ulottaminen näille alueille on maasto-olosuhteiden ja/tai pitkien etäisyyksien takia kustannusmielessä käytännössä mahdotonta. Näillä alueilla kiinteistöjen vesihuolto voidaan järjestää ainoastaan paikallisesti. Onko tarpeen tarkistaa kaavamerkintöjä kiinteä/pysyvää asumista vähemmän suosivaksi?

Moottoritien 4 Seestan eritasoliittymässä T-alue merkintä moottoritien itäpuolella johtaa toteutuessaan vesihuollon kannalta erittäin suuriin kustannuksiin. Nykyiset runkolinjat ovat kaukana moottoritien länsipuolella ja lisäksi alueen maaperä on kallioisuudesta johtuen vaikeasti rakennettavaa. Lisäksi alueen läpi kulkee rautatie-merkintä, jonka läheisyydessä rakentamisvaatimukset voivat aiheuttaa merkittäviä lisäkustannuksia. Ehdotus on, että tämä alue poistetaan kokonaan yleiskaavasta. Lisäksi Lahden ja Heinolan rajalle sijoittuvalla T-alueella (Pyhantaantie) on rajoituksia viemärintikapasiteetin suhteen. Merkittäviä jätevesimääriä ei saada siirrettyä alueelta ilman erikoistoimenpiteitä.

Vastine:

Vaihtoehtoparien osalta alue 1 (Ala-Okeroinen) ja alue 2 (Pippo) mahdollistavat Kehätien varteen sijoitettavien elinkeinoelämän alueiden muodostamisen Lahden kaupungin alueelle. Alueiden kehittämiselle elinkeinoelämän alueina on vahva poliittinen tahto ja yleiskaavaehdotukseen alueet osoitetaan elinkeinoelämän alueina (T).

Alueen 4 maankäyttöä on tarkasteltu yleiskaavoituksen rinnalla Koiskala-Tiiranmäen kaavarunkotyön kautta. Alueelle on laadittu liikenneselvitys ja liikenteen yleissuunnitelma, jonka pohjalta alueen liikenneverkko muodostuu esitetyistä vaihtoehdoista poiketen. Vesihuollon siirtoyhteys on kuitenkin mahdollista toteuttaa toteutettavien katu- ja kävely- ja pyöräteiden linjauksien mukaisesti.

Alueen 6 (Orrilanmäki) osalta on laadittu maiseman herkkyystarkastelu asumisen lisäämiseksi peltoalueille luonnosvaihtoehdon 2 mukaisesti. Yleiskaavatasolla peltoalue osoitetaan kokonaisuudessaan asumiseen, mutta rakentamisen tarkempi sijoittuminen ja katuyhteydet ratkaistaan asemakaavalla. Luonnosvaihtoehdossa 1 esitetty T-alue osoitetaan TY-alueena, jolloin alueelle sijoitettavissa toiminnoissa tulee ottaa huomioon viereinen koulu, asuinalue ja pohjavesialue.

Alueiden 7 (Kumia) ja 8 (Ruuhijärvi) osalta ranta-alueet muutetaan kyläalueiksi (AT) luonnosvaihtoehtojen 1 mukaisesti. Alueelle rakentaminen vaatii poikkeamisluvan, jonka yhteydessä kiinnitetään huomiota kunnallistekniikkaan liittymisvelvollisuuteen sopivalla etäisyydellä runkolinjasta.

Kunnallistekniikan runkolinjojen ulkopuolelle sijoittuvat kyläalueet (AT) perustuvat olemassa oleviin kyläalueisiin sekä voimassa oleviin Nastolan kunnan aikaisiin osayleiskaavoihin. Alueiden rakentamista hallitaan suunnittelutarveratkaisumenettelyllä, jolla pyritään ohjaamaan rakentamista siten, ettei puhtaan veden saanti vaarannu. Alueet perustuvat kiinteistökohtaisiin talousvesi- ja jätevesijärjestelmiin.

Valtatien 4 Seestan eritasoliittymän ympäristön elinkeinoelämän alueet (T) pohjautuvat voimassa olevaan Luoteis-Nastolan osayleiskaavaan. Alueen toteuttamisessa on Lahti Aquan esittämiä haasteita. Pyhäntäntien T-alueen osalta alueen viemärintikapasiteetti tulee ottaa huomioon alueen tarkemmassa suunnittelussa. Molemmat huomioitavat asiat on kirjattu suunnitteluohjeisiin.

Toimenpiteet:

Valtatien 4 Seestan eritasoliittymän elinkeinoelämän alueen (T) toteuttamiseen liittyvä haasteet ja Pyhäntäntien T-alueen viemärintikapasiteetti on huomioitu suunnitteluohjeissa.

Lausunto ei anna aihetta muuttaa Lahden suunta -työtä 2017-2020.

NASTOLAN ALUEJOHTOKUNTA

Lausunto kokonaisuudessaan:

Aluejohtokunta pitää Yleiskaavan Y-203 ja Kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelman luonnoksia kattavina ja asianmukaisina. Erityisesti asukkaiden ja toimijoiden osallistaminen eri vaiheissa on toteutettu hyvin.

Aluejohtokunta puoltaa Villähteen asemanseudun kaavarunkosuunnitelmaa ja vaihtoehtoa numero 1, sekä näkee tärkeänä Luoteis-Nastolan osayleiskaavan mahdollistavan asumisen runkolinjaston lähialuilla. Aluejohtokunta toteaa, että Kallio-, Pitkä- ja Särkijärven alueen osayleiskaavassa olevien luonnonsuojelualuiden laajentuminen on tarpeellista erityisesti Lapakiston alueella, jonka kävijämäärät ovat lisänneet alueen kuormitusta ja eläinkannan harvenemista. Aluejohtokunta esittää, että Orrilanmäen kaavaluonnosvaihtoehtoa 2 arvioidaan uudelleen ja kaavamerkintä M muutetaan asutukselle A. Aluejohtokunta puoltaa Kumian sekä Ruuhijärven kaavamuutosten luonnosvaihtoehtoja 1.

Aluejohtokunta esittää, että kaupan suuryksikköjen kaavamerkintöjen vaikutuksia arvioitaisiin laajemmin.

Kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelmaan liittyen aluejohtokunta esittää, että kaupunki kehittää Nastolan alueen kevyenliikenteen verkostoa, hoitaa teiden ja alikulkuväylien kuntoa asianmukaisesti sekä arvioi alikulkuväylien tarvetta. Kaupungin tulee käydä vuoropuhelua Uudenmaan ELY-keskuksen kanssa verkoston hoitamisesta, laadusta ja kehittämisestä kaupungin strategian mukaisesti. Lisäksi aluejohtokunta esittää, että pyöräilyn runkolinjassa lisätään pääpyöräilyreitiksi Rakokiven alueen reitti. Aluereittiä tulee laajentaa koskemaan myös Uudenkylän Heinolantietä sekä Heinämaantietä Orimattilan rajaan asti. Aluejohtokunta esittää, että julkisen liikenteen liitäntäpysäköintiä kehitetään koko kaupungissa.

Aluejohtokunta esittää, että maaseutupoliittinen ohjelma sisällytetään osaksi Lahden suunta –työtä seuraavalla yleiskaavakierroksella.”

Vastine:

Villähteen asemanseudun kaavarunkoluonnoksessa 22.5.2018 tarkasteltiin asuinrakentamisen lisäämistä Villähteen rautatieaseman välittömään läheisyyteen. Lahden suunta -työn 2017-2020 luonnoksen yhteydessä esitettiin Villähteen asemansuudulle kaksi vaihtoehtoista luonnosta, joista vaihtoehto 1 perustui kaavarunkoluonnokseen. Vaihtoehdossa 2 aseman välitön läheisyys jäisi jatkossakin elinkeinoelämän alueeksi. Palautteita tuli molempien vaihtoehtojen puolesta ja vastaan. Valtakunnallisesti on käynnissä useampia raideverkostoon ja raideliikenteen kehittämiseen liittyviä hankkeita ja selvityksiä. Helsinki-Lahti-Kouvola-Vainikkala rautatie on osa Euroopan laajuista TEN-T raideverkon ydinverkkoa, mikä tuo kehittämistarpeita ko. raidevälille. Lisäksi Lahti on mukana Suomirata-hankkeessa, joka mahdollistaa suoran yhteyden Lahdesta lentoasemalle ja edelleen Helsingin keskustaan. Merkittävänä tekijänä hankkeissa on yhteysvälien sujuvuus ja nopeus. Lahden tavoitteena on saada uusi lähijunaliikenteen seisake Hennalaan, Orimattilan Hennaan seisake on jo toteutettu. Hollolan tavoitteena on saada uusi seisake Nostavalle. Jokainen uusi seisake hidastaa yhteysvälin junayhteyksiä. Tästä syystä jatkossa on tarve selvittää Lahden seudun raideliikenteen seisakkeiden tarve, määrä ja sijainnit. Villähteen asemanseudun maankäytön muutosta asuinkäyttöön ei nähdä mahdolliseksi toteuttaa tilanteessa, jossa aseman säilyminen on epävarmaa. Lisäksi kerrostaloasuntojen kysynnän ei katsota olevan riittävä alueella ja alueen toteutuminen nähdään epävarmana. Alueen katsotaan olevan ominaisuuksiltaan soveltuva elinkeinoelämän alueena jatkossakin, asuinrakentamisen sijoituessa pientaloalueille kauemmaksi asemasta. Lankilantien uusi linjaus suoraan Heinämaantielle nähdään kuitenkin

tarpeellisenä Lankilantien varressa olevan pientaloalueen liikenneturvallisuuden parantamiseksi ja liikennemelun vähentämiseksi.

Lahden kaupungin tavoitteena on laajentaa Lapakiston luonnonsuojelualuetta ja rauhoittaa myös muita yleiskaavaluonnoksessa esitettyjä uusia luonnonsuojelualueita (SL). Kaupungin on mahdollista saada valtiolta METSO-korvausta suojelualueiden puuston arvosta. METSO-korvausta ei kuitenkaan ole mahdollista saada alueilta, jotka ovat muulla päätöksellä jo entuudestaan suojeltu, kuten kaavalla. Tästä syystä yleiskaavaehdotuksessa on muutettu osa suojeltaviksi aiotuista alueista lähivirkistysalueiksi (VL) tai retkeily- ja ulkoilualueiksi (VR). Alueet tullaan osoittamaan yleiskaavassa luonnonsuojelualueina (SL) niiden rauhoituksen jälkeen. Osassa uusista luonnonsuojelualueista (SL) kaupungilla ei ole aikomusta hakea METSO-korvausta alueiden vähäisen puustollisen arvon tai muiden syiden takia ja nämä alueet on jätetty yleiskaavaehdotukseen suojelualueiksi.

Orrilanmäellä, Villähteen koulun viereinen peltoaukea on valtatie 12 melualue, eikä aluetta voida tämän vuoksi osoittaa asumiselle. Alue osoitetaan elinkeinoelämän alueeksi, jolla ympäristö asettaa toiminnan laadulle erityisiä vaatimuksia (TY). Alueelle sijoittuvissa toiminnoissa on otettava huomioon viereinen koulu, asuinalue ja pohjavesialue.

Kauppaan liittyen yleiskaavatyössä on teetetty vuonna 2019 elinvoimalaskenta keskustan lisäksi kaikilla Lahden kaupungin merkittävimmillä kaupallisten palvelujen alueilla. Lisäksi vuonna 2018 julkaistussa selvityksessä Päijät-Hämeen alueiden merkittävydestä on arvioitu merkittävien kaupan alueiden nykytilaa, kehittämispotentiaalia ja vaikutuksia. Selvitykset ovat kattavia eikä kaupan suuryksiköiden kaavamerkintöjen vaikutuksia ole ehdotusvaiheessa arvioitu laajemmin.

Nastolan alueelle on määritelty pyöräilyn pää- ja aluereittejä, joihin kohdistetaan samoja toimenpiteitä kuin koko tavoiteverkolle. Päälysteiden kuntoa ja risteysalueiden sekä alikulkujen kuntoa tarkastellaan erityisesti toimenpiteessä Ensiapupaketti pyöräilyn tavoiteverkolle. Verkkotarkastelun perusteella kaupunki katsoo, että aluereitti on riittävä taso Rakokiven reitiksi. Ehdotetuille aluereiteille ei nähdä tässä vaiheessa lisästarvetta. MAL-työn (2021-2030) osana tehdään selvitys seudullisen pyöräverkon osalta. Tämä mahdollistaa Lahden pyöräliikenteen tavoiteverkon ja yleiskaavakartalla esitettyjen tavoitteellisten pyöräilyn pää- ja aluereittien tarkistamisen seutuyhteyksien osalta, kuten Heinämaantie Orimattilan rajaan, Lahden suunta –työn 2021-2024 kierroksella. Lähtökohtana on se, että pyöräilyn tulee olla mahdollista kaikilla katuverkon osilla. Se että, reittiä ei ole merkattu pää- tai aluereitiksi, ei tarkoita sitä, ettei reitti olisi pyöräiltävissä. ELY-keskus on mukana kestävän kaupunkiliikkumisen työryhmässä ja tavoitteena on kehittää verkostoa yhteistyössä. Kaupunki edistää liityntäpysäköintiä toimenpiteen mukaisesti. Liityntäpysäköintiselvityksen laatiminen on käynnistynyt keväällä 2020.

Lahden yleiskaavan jatkuva prosessi on havaittu hyväksi koko kaupunkiyhteisön keskustelufoorumiksi kaupungin tulevaisuudesta. Tästä syystä yleiskaavan kanssa samaan prosessiin on käynnissä olevalla kierroksella yhdistetty Kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelman laatiminen, sekä ympäristöohjelman ja palveluohjelman teemoja soveltuvilta osin. Kokonaisuus on nimetty Lahden suunta –työksi 2017-2020. Maaseutupoliittisen ohjelman sisällyttäminen osaksi Lahden suunta –työtä on järkevä ottaa tarkasteluun seuraavalla kierroksella.

Toimenpiteet:

Lahden suunta -työn 2021-2024 yhteydessä tulisi laatia selvitys Lahden seudun raideliikenteen seisakkeista ja kehittämistarpeista sekä tarkastella voidaanko Maaseutupoliittisen ohjelma kytkeä osaksi Lahden suunta –työtä.

Lausunto ei anna aihetta muuttaa Lahden suunta -työtä 2017-2020. PÄIJÄT-HÄMEEN LIITTO

Tiivistelmä lausunnon pääsisällöistä:

Kaavaluonnoksessa ja siihen sisältyvissä vaihtoehtotarkasteluissa esitetyt seudullisesti merkittävät kaupan ratkaisut ovat sijainniltaan linjassa Päijät-Hämeen lainvoimaisen maakuntakaavan 2014 kanssa. Luonnosvaihe ei sisällä vielä suunnitteluohjeita asemakaavoitusta varten. Niillä tulee olemaan tärkeä rooli arvioitaessa maakuntakaavan kauppaa koskevien määräysten toteutumista ja vaikutuksia Lahden kaupunkiseudun kaupan palveluverkon tasapainoisuuteen sekä alueellisen ja väestöryhmittäisten palvelujen saavutettavuuteen.

Päijät-Hämeen liitto nostaa esiin, että liikennejärjestelmäsuunnitelmassa (luonnos 30.4.2019) on esitetty seudullisesti merkittävä pyöräilyverkko, joka on pääpiirteiltään yhtenevä pyöräilyn pääreittien kanssa. Eroja kuitenkin on siinä, miten reitit jatkuvat Lahden kaupungin rajojen ulkopuolelle. Päijät-Hämeen liitto tuo esiin, että Lahden suunta -työssä olisi hyvä huomioida Päijät-Hämeen liikennejärjestelmäsuunnitelmassa esitetyt seudulliset yhteydet luonnoksessa esitettyjen lisäksi pohjoiseen Asikkalan suuntaan sekä etelään Orimattilan suuntaan ja lisätä nämä seudulliset yhteydet pyöräilyn pääreitteihin. Päijät-Hämeen liitto muistuttaa lisäksi, että keskusta-alueella eri kulkumuotojen yhteensovittaminen on tärkeää, eikä tässä tule unohtaa keskustan palveluille keskeistä jakeluliikennettä.

Vaihtoehtoparien osalta Päijät-Hämeen liitto tuo esille seuraavaa:

Alueella 1 (Ala-Okeroinen) vaihtoehto 1 toteuttaa Päijät-Hämeen lainvoimaista maakuntakaavaa vaihtoehtoa 2 paremmin ja turvaa Ala-Okeroisten retkeily- ja virkistyskäytön säilymistä. Samalla se tukee lähellä olevaa maakunnallisesti arvokasta Okeroisten kulttuurimaisemaa.

Alueella 2 (Pippo) vaihtoehto 2 toteuttaa Päijät-Hämeen lainvoimaista maakuntakaavaa viheryhteystarpeen toteutumisen kannalta vaihtoehtoa 1 paremmin. Lainvoimaisessa maakuntakaavassa Pippon moottorirata on esitetty moottoriurheilukeskuksen em-kohdemerkinnällä, joten ehdotamme sitä merkittäväksi omalla merkinnällään myös Lahden yleiskaavaan. Vaihtoehdon 2 elinkeinoelämän alueiden osalta radan itä puolella T-alue toteuttaisi maakuntakaavaa luonnokseen merkittyä VR-aluetta paremmin.

Alueilla 3 (Karistonportti), 4 (Koiskala-Tiiranmäki), 5 (Villähteen asemanseutu) ja 6 (Orrilanmäki) molemmat luonnosvaihtoehdot toteuttavat lainvoimaista maakuntakaavaa. Alueen 4 kohdalla Koiskalan kartanon valtakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö on otettu huomioon molemmissa vaihtoehdoissa. Orrilanmäellä, alueella 6 perustelut asumisen lisäämiseen ovat hyviä. Orrilanmäen maakunnallisesti arvokasta rakennettua kulttuuriympäristöä voidaan kehittää tarvittaessa suunnitteluohjeilla.

Alueet 7 (Kumia) ja 8 (Ruuhijärvi) ovat Päijät-Hämeen lainvoimaisessa maakuntakaavassa merkitty lähikyliksi ja niillä ei ole aluerajauksia. Päijät-Hämeen liitto ei ota kantaa rajaus- tai kaavojen kumoustarpeisiin. Molemmat vaihtoehdot ovat maakuntakaavan puitteissa mahdollisia.

Vastine:

Vaihtoehtoparien osalta alue 1 (Ala-Okeroinen) ja alue 2 (Pippo) mahdollistavat Kehätien varteen sijoitettavien elinkeinoelämän alueiden muodostamisen Lahden kaupungin alueelle. Alueiden kehittämiselle elinkeinoelämän alueina on vahva poliittinen tahto ja yleiskaavaehdotukseen alueet osoitetaan elinkeinoelämän alueina (T). Rakenteilla oleva kehätie muuttaa alueen 1 luontoarvoja ja

alueen käytettävyyttä virkistysalueena. Kehätien rakentaminen muuttaa alueen mahdollisia ulkoilureittejä ja ekologisia käytäviä ja yhteystarpeiden toteuttamismahdollisuuksia. Elinkeinoelämän alueen osoittaminen kehätien varteen ei merkittävästi heikennä näiden alueiden arvoa ja käytettävyyttä ottaen huomioon jo rakenteilla oleva kehätie ja sen vaikutukset. Rälssinmäki halutaan jatkossakin osoittaa virkistysalueena ja alue tullaan maisemoimaan maanainesten läjityksen päätyttyä tähän käyttöön. Virkistykseen parhaat alueet sijoittuvat mäelle ja sen länsipuolen suojaisille metsäalueille.

Alueen 2 (Pippo) elinkeinoelämän aluetta supistetaan eteläosasta viheryhteyden turvaamiseksi ja idästä kyläalueeseen rajautumisen osalta. Kyläalue (AT) osoitetaan voimassa olevan Lahden läntisten osien osayleiskaavan ja yleiskaavan luonnosvaihtoehdon 2 laajuisena. Elinkeinoelämän alueen ja kyläalueen väliin osoitetaan ulkoilureitti, jolloin alueiden väliin tulee jäämään suojavyöhyke ja myös metsäinen yhteys pohjoiseen on mahdollista säilyttää. Aluevarauksien alueella on myös mm. luontoarvoja, jotka otetaan huomioon alueiden tarkemmassa suunnittelussa. Pippoon alueelle osoitetaan yleiskaavaehdotuksessa moottoriurheilukeskuksen kohdemerkintänä mahdollistamaan harrastetoiminnan jatkuminen alueella.

Suunnitteluohjeet

Suunnitteluohjeisiin on sisällytetty kaupan enimmäismäärää koskevat ohjeet kaupallisten palvelujen (Pkm, Pkm/T) ja asumisen alueille. Päivittäistavarakaupan sallimista koskevat ohjeet on sisällytetty kaupallisten palvelujen, elinkeinoelämän ja asumisen alueille.

Lahden kestävä kaupunkiliikkuksen ohjelmassa määritellään kaupungin alueella edistettävät ja toteutettavat toimenpiteet, mutta seudullinen näkökulma on toki erittäin tärkeää nostaa esiin. Valtion ja Lahden seudun kuntien välinen MAL-sopimus laaditaan nelivuotiskausittain vuosille 2021-2032. Toimenpiteinä toteutetaan mm. seudun rakennemalli ja seudullisen pyöräverkon selvitys, joista saadaan aineistoa seuraavalle yleiskaavakierrokselle. MAL-työssä on mahdollista suunnitella laajemmin seudullisia toimenpiteitä, kuten pääpyöräverkon yhteyksien määrittäminen ja laajentaminen seutukuntien välille. Tämä mahdollistaa Lahden pyöräliikenteen tavoiteverkon ja yleiskaavakartalla esitettyjen tavoitteellisten pyöräilyn pää- ja aluereittien tarkistamisen seutuyhteyksien osalta Lahden suunta –työn 2021-2024 kierroksella.

Toimenpiteet:

Tarkistetaan Pippoon elinkeinoelämän alueen (T) ja viereisen kyläalueen (AT) yhteensovittaminen riittävällä suojavyöhykkeellä tai toiminnan laadulla. Elinkeinoelämän aluetta supistetaan eteläosasta viheryhteyden turvaamiseksi. Yleiskaavaehdotukseen lisätään Pippoon moottoriurheilukeskuksen kohdemerkintä.

Lahden pyöräliikenteen tavoiteverkko ja yleiskaavakartalla esitetyt tavoitteelliset pyöräilyn pää- ja aluereitit tarkistetaan seutuyhteyksien osalta Lahden suunta –työn 2021-2024 kierroksella. Tarkistuksen pohjana toimii MAL-työssä laadittava seudullisen pyöräverkon selvitys ja pääpyöräverkon yhteyksien määrittäminen ja laajentaminen seutukuntien välille.

SUOMEN METSÄKESKUS, ETELÄINEN PALVELUALUE

Tiivistelmä lausunnon pääsisällöistä:

Yleiskaavan laadinnan yhteydessä tulee arvioida vaikutukset metsätalouden harjoittamiseen.

Maa- ja metsätalousalue varauksia ja muita M-alkuisia aluevarauksia tulee selkeyttää.

V-alkuisia merkintöjä ei tulisi käyttää ja kohdentaa yksityisten maanomistajien maille yleiskaavan esittämässä laajuudessa vaan yleiskaavassa tulisi käyttää M-alkuisia aluevarausmerkintöjä. Virkistysalueille asetettu toimenpiderajoitus (maisematyölupa puunkaatoon) rajoittaa metsien hoitoa ja käyttöä ja myös maiseman- ja elinympäristöjen aktiivista hoitoa.

Metsätiet on alun perin suunniteltu ja toteutettu metsätalouden tarkoituksiin ja metsänparannus- ja yksityisvaroilla. Jos tiet halutaan ottaa virkistyskäyttöön, tulee tästä sopia maanomistajan kanssa.

Luonnonsuojelu (SL) aluevarausmerkintää ei tule esittää olemassa olevaa suojelupäätöstä laajempaan. Metsälaki ei ole voimassa alueilla, jotka ovat varattu SL-varauksella. Maanomistaja ei voi saada näillä alueilla esim. Kamera lain mukaista metsätalouden ympäristötukea tai vapaaehtoisen METSO-suojelun korvausta.

Metsäkeskusta ja metsätalouden toimijoita tulisi kaavan jatkotyössä osallistaa laajemmin. Kaavan vaikutukset metsäelinkeinoihin tulisi arvioida. Yleiskaavan kaavamääräykset tulisi olla nykyistä yksiselitteisempiä.

Vastine:

Lahden kaupungin yleiskaavaluonnoksen metsätaloudellisten vaikutusten arviointi –raportin (Tapio, FCG, 2019) mukaan metsätalouden piiriin tulee noin 50 hehtaaria enemmän maata kuin mitä sitä poistuu. Yksittäisen metsätalouselinkeinon harjoittajan kannalta metsätalouden loppuminen maankäytön muutoksen myötä tarkoittaa noin 240 euron menetystä vuodessa hehtaaria kohden. Kaavamuutos virkistysalueeksi puolestaan aiheuttaa nettokassavirtaa vähentäviä lisäkustannuksia maisematyölupamenettelyn vuoksi noin 24 euroa hehtaaria kohden vuodessa ja heikentää siten puuntuottajan kilpailuasemaa markkinoilla. Epävarmuutta näihin laskelmiin ja haittojen arviointiin tuo vaikeus arvioida ennalta metsätalouden harjoittajien käyttäytymistä sekä kunkin maisematyöluvan sisältöä ja lupaprosessin kestoa.

Lahden suunta -työn 2017-2020 luonnoksessa oli esitetty Virkistysalueverkoston yleissuunnitelman mukaiselle retkeilyalueelle kaavamerkinnäksi Retkeily- ja ulkoilualue (VR). Luonnoksesta saaduissa palautteissa virkistysalueiden osoittaminen yksityisten maanomistajien omistamille metsätalousalueille nosti paljon keskustelua, samoin kuin valmistelussa ollut ohje maisematyölupien tarpeen arvioinnista.

Ehdotusvaiheessa on tutkittu ja tarkennettu virkistysalueiden (V), maa- ja metsätalousalueiden (M) ja ulkoilureittien kaavamerkintöjä ja -määräyksiä suhteessa Lahden suunta -työn 2017-2020 tavoitteisiin, maanomistajien tasapuoliseen kohteluun, vaikutusten kohtuullisuuteen sekä kuntalaisten oikeusturvaan. Yleiskaavamerkinnöillä osoitetaan alueiden pääkäyttötarkoitus ja merkittävimmät erot merkintöjen välillä liittyvät virkistysalueilla (V) vaadittavaan maisematyölupaan

sekä rakentamisen ohjaamiseen. Kaavamääräyksiin on kirjoitettu yleiskaavan tavoite ko. alueen maankäytölle.

Yleisenä periaatteena ehdotusvaiheen kaavaratkaisussa on ollut virkistysalueiden (V) osoittaminen kaupungin omistamille maille. Yleiskaavassa käytettyjä virkistysalueiden kaavamerkintöjä ja -määräyksiä ovat Lähivirkistysalue (VL), Urheilu- ja virkistyspalvelujen alue (VU) sekä Retkeily- ja ulkoilualue (VR). Kaikilla näillä alueilla on voimassa MRL 128 §:n mukainen toimenpiderajoitus. Näillä alueilla vaaditaan maisemaa muokkaaviin toimenpiteisiin maisematyöluja. Lisäksi alueilla on Urheilu- ja virkistyspalvelujen aluetta lukuun ottamatta voimassa MRL 43.2 §:n mukainen rakentamisrajoitus, mikä tarkoittaa, että alueilla rakentaminen on kielletty. Ehdotusvaiheen yleinen ratkaisuperiaate on vähentänyt maisematyölujaohjeen merkitystä, joten ohjeen valmistelua ei ole kytketty yleiskaavaehdotusvaiheen valmisteluun.

Yksityisten omistamilla metsäalueilla on pääsääntöisesti käytetty puolestaan maa- ja metsätalousalueiden kaavamerkintöjä ja -määräyksiä: Maa- ja metsätalousalue (M), Maisemallisesti arvokas peltoalue (MA), Maa- ja metsätalousalue, jolla on erityisiä ympäristöarvoja (MY) sekä Maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla on erityistä ulkoilun ohjaamistarvetta (MU). Viimeinen kaavamääräys on tuotu ehdotusvaiheessa uutena käytettäväksi metsäalueilla, joilla on kaavavalmistelussa tunnistettu ulkoilun ohjaamistarvetta. Erityisesti tämä merkintä kohdentuu virkistysalueverkoston yleissuunnitelmassa esitetylle retkeilyaluevyöhykkeelle. Maa- ja metsätalousalueilla (M) sekä Maisemallisesti arvokkailla peltoalueilla (MA) sijaitsee maatila- ja hajarakentamispaikkoja. Maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla on erityistä ulkoilun ohjaamistarvetta (MU) saa rakentaa ainoastaan maa- metsätalouden rakennuksia sekä ulkoilua palvelevia rakennuksia ja rakennelmia. Sen sijaan Maa- ja metsätalousvaltaisilla alueilla, joilla on erityisiä ympäristöarvoja (MY) ei saa rakentaa rakennuksia.

Edellä mainitusta maanomistukseen liittyvästä yleisperiaatteesta poiketaan kuitenkin perustellusti seuraavilla alueilla:

1. Strategisesti tärkeiksi tunnistetuilla alueilla on perusteltua käyttää kaavamerkintöjä ja -määräyksiä, joilla voidaan turvata alueiden arvojen säilyminen parhaalla mahdollisella tavalla. Esimerkiksi Salpausselän vyöhykkeellä on maanomistuksesta riippumatta perusteltua käyttää virkistysalueiden merkintöjä. Poikkeuksena taajama-alueen ulkopuolella kaupungin itäosissa on päädytty käyttämään Maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla on erityistä ulkoilun ohjaamistarvetta -merkintää (MU) pienemmän käyttäjäpaineen vuoksi.
2. Taajamarakenteen sisällä sijaitsevilla alueilla virkistysalue -merkintää on käytetty myös yksityisillä mailla. Perusteita ratkaisuille on useampia. Alueet saattavat sijaita strategisesti tärkeän Salpausselkä -merkinnän alueella, alueelle on suunniteltu merkittävästi uutta rakentamista, mikä edellyttää myös lähivirkistysalueita, alueet ovat viljeltyä peltoa, jolla ei ole metsätaloudellista arvoa tai alueet ovat hyvin pieniä palasia kaupunkirakenteen seassa tai väylien varsilla.

3. Joillakin alueilla on myös erityistä tarvetta ohjata rakentamista eivätkä maa- ja metsätalousalueiden määräykset sovellu käytettäväksi siellä.

Lainvoimaisten osayleiskaavojen merkintöjä ei ole automaattisesti säilytetty, vaan ehdotusvaiheessa on haettu tarkasteltavaan teemaan kokonaisvaltaiset perustelut. Myös maakuntakaava on osaltaan ohjannut teeman ratkaisuja. Esimerkiksi Pesäkallion ja Viuhan suunnalla on maakuntakaavan V-merkintä ja lisäksi alueella kulkee valaistu ulkoilureitti.

Salpausselällä on oma kaavamerkintä ja -määräys. Se on tunnistettu houkuttelevan ja elinvoimaisen ympäristökaupungin perustaksi. Salpausselän vyöhykkeellä on maanomistuksesta riippumatta perusteltua käyttää virkistysalueiden merkintöjä, jotka vaihtuvat taajama-alueiden ulkopuolella itäosissa Maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla on erityistä ulkoilun ohjaamistarvetta -merkintään (MU) pienemmän käyttäjäpaineen vuoksi. Yleiskaava selvityksissä on tunnistettu useita alueita, joille kohdistuu lisääntyvää ulkoilupainetta. Kasvavat käyttäjämäärät tuovat mukanaan tarvetta ulkoilun ohjaamiseen. Näitä alueita ovat Lapakisto, Pajulahti, Pesäkallio, Linnaistensuo sekä Viuha. Yksin Lapakiston alueella kävi vuonna 2019 noin 30 000 ulkoilijaa.

Yleiskaavaratkaisulla on haettu tasapainoa ulkoilun ja virkistyksen kasvavien tarpeiden ja toisaalta metsätaloudelle syntyvien haittojen ja menetysten välillä. Virkistysalueverkoston yleissuunnitelman retkeilyaluevyöhykkeen metsäalueille kohdistuvat kaavamerkinnot ovat muuttuneet merkittävästi luonnosvaiheesta ja samalla mahdolliset negatiiviset vaikutukset metsätalouden harjoittamiselle ovat vähentyneet. Toisaalta ehdotuksen kaavaratkaisu toteuttaa edelleen hyvin myös virkistysalueverkoston yleissuunnitelman tavoitteita ja työssä tunnistettuja ulkoilun ydinalueita.

Yleiskaavan tehtävänä on huolehtia seudullisista ja paikallisista verkostoista myös ulkoilureittien osalta. Tavoitteellinen ulkoilureitistön pääväylä -merkinnällä on osoitettu sekä olemassa olevia että tavoitteellisia ulkoilureittiyhteyksiä. Ulkoilureittien keskeinen tavoite on muodostaa yhtenäinen ja kattava verkosto. Yleiskaavan tavoitteelliset ulkoilureitit on pyritty osoittamaan mahdollisuuksien mukaan Lahden kaupungin omistuksessa oleville maille.

Yleiskaavassa esitetään tavoitteelliset seudulliset ulkoilureittiyhteydet, joiden toteutustavasta tai aikataulusta ei ole suunnitelmaa. Reittilinjauksilla on tarkoitus tunnistaa mahdollisia tulevaisuuden yhteystarpeita. Ulkoilureitit on yleiskaavassa osoitettu kulkemaan hyödyntäen pitkälti olemassa olevia ulkoilureittejä, yksityisteitä ja polkuverkostoja. Osa reitistöistä kulkee metsäalueilla, joilla ei tällä hetkellä ole olemassa olevia yhteyksiä. Reittien toteuttaminen, rakentaminen ja opastaminen tapahtuu sopimuksien tai reittitoimituksien kautta myöhemmässä suunnitteluvaiheessa.

Liikenneturvallisuuden näkökulmasta ulkoilureittien osoittaminen metsänteille on osittain ristiriitaista ja huoli on siten aiheellinen. Raskaan kaluston liikkuminen metsänteillä on kuitenkin ajoittaista ja kohtuullisen lyhytaikaista. Liikkuminen metsänteillä on sallittua jokamiehenoikeudella ilman opastettuja reittejä, joten käynnissä olevista hakkuista on asianmukaista varoittaa muita tiellä liikkuvia.

Kemera-tukiin liittyen asiasta on käyty keskustelua yksityistieasioista vastaavien kaupungin virkamiesten ja Metsäkeskuksen asiantuntijoiden kanssa. Kemera-tukien osalta arvioidaan metsätien tai muun yksityistien metsätaloustalouteen liittyvien tieyksiköiden määrä. Jokamiehenoikeudella tapahtuva liikkuminen metsäteillä ei vaikuta tien yksiköintiin. Vastaavasti yleiskaavassa osoitettu ulkoilureitti ei vaikuta tien yksiköintiin, eikä näin ollen vaikuta mahdollisuuksiin saada Kemera-tukea metsätien tai yksityistien kunnostamiseen. Ulkoilureittien perustamisen yhteydessä katsotaan voidaanko kaupunki ottaa yksityistien osakkaaksi, vaikkei kaupungilla olisi omistuksessaan kiinteistöjä metsätien varrella ja miten tämä vaikuttaa ja näkyy tieyksiköinnissä.

Ulkoilureittien sopimuksien ja reittitoimituksien kannalta selkeämpää on osoittaa reitti metsätielle kuin metsätien viereen. Neuvottelut ja sopimukset laaditaan tieosuuskunnan kanssa reitin ollessa osoitettuna metsätielle. Reitin ollessa osoitettu kulkemaan metsätien ulkopuolelle, määräytyy sopimuskumppanit maanomistuksen mukaisesti.

METSO-suojelun mukaisen korvauksen eväämistä kaavassa osoitetuille luonnonsuojelualueille (SL) ei oltu tiedostettu. On hyvä, että asia tuli esiin luonnosvaiheen lausunnoissa. Osa luonnoksessa suojelualueiksi merkityistä alueista on sellaisia, joilla ei ole puustollista arvoa, jolloin ne voidaan suojella kaavalla kaupungin päätöksellä. Sen sijaan alueet, joilla on puustollista arvoa, tullaan suojelemaan METSO-suojelun avulla. Tällaisten alueiden kaavamerkintä joudutaan korjaamaan yleiskaavaehdotukseen lähivirkistysalueeksi (VL) tai ulkoilu- tai retkeilyalueeksi (VR). Nämä alueet osoitetaan yleiskaavassa luonnonsuojelualueiksi (SL) rauhoituspäätöksen jälkeen. Yleiskaavaehdotuksessa esitetyt luonnonsuojelualueet ovat pääsääntöisesti kaupungin omistamilla mailla. Kaavassa on lisäksi esitetty yksityisten mailla olevat suojelualueet, jotka on jo rauhoitettu, joiden suojeluperusteen muodostavat luontoarvot on tunnistettu lainvoimaisissa osayleiskaavoissa tai asemakaavoissa tai joiden merkitsemisestä kaavaan on sovittu maanomistajan kanssa. Lisäksi kaavassa on muutamia valtion omistajia suojelualueita.

Metsätoimijoiden kanssa on käyty yleiskaavaehdotuksen valmistelussa neuvotteluja, joissa on keskusteltu yleiskaavan kaavaratkaisuista koskien virkistyksen ja metsätalouden tarpeiden yhteensovittamista. Lisäksi kaavaratkaisuista on neuvoteltu erikseen joidenkin strategisesti tärkeiden metsäalueiden maanomistajien tai heidän edustajiensa kanssa. Metsätoimijat ovat myös pääsääntöisesti osallistumaan Lahden suunta –työn vaikutusten arviointiin kahden seminaaripäivän kautta.

Toimenpiteet:

Laaditaan metsävaikutuksien arviointi.

Pääsääntöisesti muutetaan yksityisen maanomistajan omistamat VR-alueet M tai MU alueiksi. Edellä mainitusta maanomistukseen liittyvästä yleisperiaatteesta poiketaan kuitenkin viherverkkosuunnitelman ja maakuntakaavan pohjalta perustellusti strategisesti tärkeiksi tunnistetuilla alueilla, taajamarakenteen sisällä olevilla alueilla sekä alueilla, joilla on erityistä tarvetta ohjata rakentamista eivätkä maa- ja metsätalousalueiden määräykset sovellu käytettäväksi siellä. Lahden suunta –työn selostuksen (Liite 8) toisessa osassa on oma kappaleensa Maa- ja

metsätalousalueille. Sieltä löytyvät perustelujen lisäksi aiheeseen liittyvät analyysikartat ja taulukko ehdotusvaiheessa yksityisten maiden Virkistysalue (V) ja maa- ja metsätalousalue (M) määräyksistä.

METSO-suojelun kautta rauhoitettavien uusien luonnonsuojelualueiden kaavamerkintä korjataan yleiskaavaehdotukseen lähivirkistysalueeksi (VL) tai ulkoilu- tai retkeilyalueeksi (VR). Nämä alueet osoitetaan yleiskaavassa luonnonsuojelualueiksi (SL) rauhoituspäätöksen jälkeen.

Käydään metsätoimijoiden kanssa yhteisiä keskusteluja ehdotusvaiheen kaavaratkaisuista.

Mielipiteet taulukossa teemoittain

Asukkaiden, yhdistysten ja muiden osallisten mielipiteiden tiivistelmät ja vastineet niihin on koottu seuraavaan taulukkoon teemoittain. Taulukosta löytyvät myös teemoittain tilakohtaisesti tiedot tilaa koskevista ehdotusvaiheen kaavaratkaisuista.

Lahden suunta –työn 2017-2020 luonnosvaiheessa on otettu vastaan kaikki luonnosvaiheen mielipiteet, vaikka ne olisivat saapuneet virallisen kuulemisajan jälkeen tai eri kanavia pitkin.

Haluamme korostaa, että ehdotusvaiheessa otetaan vastaan vain Kirjaamoon toimitetut ja nähtävillä oloajan aikana saapuneet palautteet.

OTSIKKO
ALAOTSIKKO
yhdistyksen mielipide
asukasmielipide

LAHDEN KAUPUNGIN VASTINE	TIIVISTELMÄ PALAUTTEEN SISÄLLÖSTÄ
LAAJEMPIA KOMMENTTEJA	
SELVITYKSET JA KAAVAN VAIKUTUKSET	
Selkosaaren kalliialueelle on myönnetty ympäristölupa kalliomaa-aineksen ottamiseen. Ympäristöluvan yhteydessä on alueesta tehty tarvittavat selvitykset.	<ul style="list-style-type: none"> Nastolan Selkosaaren kalliolouhinta-alueella ei ole ilmeisesti tehty tarpeellisia luonto- ja maisemaselvityksiä. Alue tulisi merkitä selvitysalueeksi.
MUITA KOMMENTTEJA	
Yleiskaava on strateginen, suurpiirteinen suunnitelma koko kaupungin maankäytöstä. Yleiskaavassa on tunnistettu rakentamisen alueet ja rakentamisen ulkopuolelle jäävät viheralueet. Pohjavesialue ja pohjaveden muodostumisalue on esitetty yleiskaavakartalla ja pohjavesi on huomioitu alueellisissa suunnitteluohjeissa. Vastaavasti työssä on tunnistettu arvokkaat maisemat ja tieto on kirjattu alueellisiin suunnitteluohjeisiin ohjaamaan tarkempaa suunnittelua. Lahden ranta-alueet ovat pitkälti rakentuneet ja vapaata rantaa pyritään säilyttämään yleisessä virkistyskäytössä. Yleiskaavassa ei oteta kantaa yksityiskohtaisiin suunnittelukysymyksiin, kuten tienviittoihin tai mainostauluihin. Suuret siirtolohkareet ja muinaisrannat näkyvät geologisina arvoina yleiskaavan aluekohtaisissa suunnitteluohjeissa. Yleiskaavan mittakaavassa ei myöskään voida esittää karttakohteita yksityiskohtaisesti, vaan taustaa on jouduttu pelkistämään kaavan sisältöasioiden luettavuuden parantamiseksi.	<ul style="list-style-type: none"> Yleiskaavassa täsmennettävää mm. nykyisellään säilytettävät alueet, Salpausselän korostaminen sen ominaisluonnetta tukevilla menetelmillä tienviitoissa ja valopylväissä, sekä siirtolohkareiden ja muinaisrantojen vaaliminen. Yleiskaavan pääkartan pohjakartassa tulisi olla selvät korkeuskäyrät, joet, kosteikot paikallistamisen vuoksi.

LAHDEN KAUPUNGIN VASTINE	TIIVISTELMÄ PALAUTTEEN SISÄLLÖSTÄ
Lahden suunta -työn tavoitteena oleva asukasmäärä perustuu Lahden valtuuston hyväksymään strategiaan.	<ul style="list-style-type: none"> • Epärealistiset kasvuodotukset
ERI TEEMAT JA NIIHIN LIITTYVÄT KAAVAMÄÄRÄYKSET	
LIIKENNE	
KESTÄVÄN KAUPUNKILIKKUMISEN OHJELMA (joukkoliikenne, liityntäpysäköinti, keskustapysäköinti)	
Keskustan liikkumiseen (luonnoksen kohta 17 ja 18) paneudutaan LIISU2030 työssä, joka on parhaillaan käynnissä. Siinä selvitetään keskustan kehän toteutettavuus, toteutetaan toiminnallinen- ja kapasiteettitarkastelu vaihtopysäkkiterminaalin sijainnille sekä toimenpiteet, joilla edistetään kestävä, vähähiilistä liikkumista keskustassa. Olemme määritelleet Lahden suunta -työssä, että keskustan tulee olla sujuvasti saavutettavissa kaikilla kulkuvälineillä. LIISU-työn seurantaryhmänä toimii keskustan kehittämissyhmä, jossa on mm. keskustan yrittäjiä edustettuna. Lisäksi meneillään on pysäköintipolitiikan päivittäminen, mikä määrittelee raamit keskustan pysäköinnille.	<ul style="list-style-type: none"> • viihtyisyyden lisääminen hyvä asia ja osa yritysten menestystarinaa • keskustan oltava saavutettava kaikilla liikennemuodoilla • yritysvaikutusten arviointi tarpeen, kun suunnitellaan läpiajoliikenteen uudelleenjärjestämistä ja kadunvarsipysäköinnin vähentämistä • miten ohjelman kohdat 17 ja 18 on määrä toteuttaa?
Kaupungin tavoitteena on kestävien kulkumuoto-osuuksien kasvattaminen, vähähiilisen liikenteen edistäminen ja siihen tähtäävien toimenpiteiden edistäminen. Otamme työssä kuitenkin huomioon, että Lahdessa on erityyppisiä alueita ja sen, että tietyillä alueilla oman auton käyttö on ainoa vaihtoehto. Matkojen ketjuttaminen on usein järkevä vaihtoehto ja kaupungin tehtävänä on mahdollistaa sujuva siirtyminen kulkumuodosta toiseen.	<ul style="list-style-type: none"> • kevyen / julkisen liikenteen lisääminen ei voi tapahtua yksityisautoilun kustannuksella. • autoille riittävästi pysäköintitilaa keskustassa/solmukohdissa • huomioitava uudet polttoaineratkaisut p-tiloissa • huomioitava pendelöinnin lisääntyminen
Liityntäpysäköinnin parantaminen koko kaupungin alueella on tavoitteena matkakeskuksen lisäksi muissa runkolinjaston keskeisissä solmukohdissa.	
KEVYENLIIKENTEEN REITIT/PYÖRÄVERKKOLUONNOS	
Tavoiteverkko määrittelee pyöräilyn pää- ja alureitit kartalla ja tavoitteet infrastruktuurille. Lähtökohtana on kuitenkin se, että pyörällä tulee voida liikkua sujuvasti kaikilla katuverkon osilla. Tämä tarkoittaa, että myös Launeen asutusalueen läpi voi ja on suositeltavaa pyöräillä myös jatkossa, vaikka varsinainen pääreitti ei kulje siitä.	<ul style="list-style-type: none"> • Pyöräreitti Launeen asutusalueen läpi
Kiitos palautteestasi. välitämme sen eteenpäin. Yleiskaavatyössä liikennesuunnittelu on verkkotason maankäytön suunnittelua, joten yksittäisiin katuihin tai risteyskohtiin kohdistuvat palautteet kannattaa laittaa Lahden palautepalveluun, josta ne menevät oikeille tahoille vastattavaksi. https://e-asiointi.lahti.fi/eFeedback/ .	<ul style="list-style-type: none"> • Kevyenliikenteenyhteys Alhonkadun Tokmanniin puuttuu kokonaan
Mustankallion tunnelin haasteet on tunnistettu ja niihin tullaan pohtimaan ratkaisuja tulevina vuosina.	<ul style="list-style-type: none"> • Moottoriajoneuvot pois Mustakallion tunnelista
Kiitos kehittämissuositustasi. Välitämme ne eteenpäin. Kuten toteat, yleiskaavatyössä liikennesuunnittelu on verkkotason maankäytön suunnittelua, joten yksittäisiin	<ul style="list-style-type: none"> • Matkakeskuksen valtatie alikulun ahdas risteys vaarallinen, lisättävä ainakin peilejä

<p>LAHDEN KAUPUNGIN VASTINE</p> <p>katuihin tai risteyskohtiin kohdistuvat palautteet kannattaa laittaa Lahden palautepalveluun, josta ne menevät oikeille tahoille vastattavaksi. https://e-asiointi.lahti.fi/eFeedback/.</p>	<p>TIIVISTELMÄ PALAUTTEEN SISÄLLÖSTÄ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Matkakeskuksen bussipysäkin kohdassa pyöräilijät liian lähellä kävelijöitä • Mytjärven kohdassa vauhdikas risteys, jossa olisi tarve leventää pyörätietä ja leikata penkkaa näkyvyyden parantamiseksi • Radanrakentajien hautuumaan kohdalla vaarallinen jyrkkä muta ennen tunnelia alamäessä • Nastolan ABC:n kohdalla huono väylän linjaus • Pensaiden kaatamisen tarve Kariston Rantatiellä
<p>KOMMENTTEJA ERI TEEMOIHIN / KAAVAMÄÄRÄYKSIIN</p>	
<p>ASUMISEN ALUEET</p>	
<p>Möysän ranta-alueella on lainvoimainen asemakaava rakentamisen lisäämiseksi alueella. Rakentaminen sijoittuu Ahtialantien varteen ja ranta jää tulevaisuudessakin yleiseksi puistoalueeksi. Alueella säilyy yleinen uimaranta ja melontakeskus.</p> <p>Potionjoen varren asuinalueella on lainvoimainen asemakaava. Pationjoen ympäristö on pääosin varattu virkistykseen sekä yleis-, että asemakaavassa.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Möysän Uimarannanpuiston kerrostaloasemakaava on poistettava • Potilanjoen lähelle kaavoitettu pientaloalue tulee poistaa ja säilyttää viheraluekokonaisuus
<p>Yleiskaavan kyläalueet (AT) ovat tarkoitettu kylämäisen rakentamisen alueeksi. Kyläalueelle voi sijoittua asumista, maatiloiden talouskeskuksia, vapaa-ajan asuntoja, palveluita ja sellaisia työ- ja liiketiloja, joista ei aiheudu ympäristöön melua, tärinää, ilman pilaantumista, raskasta liikennettä tai muuta näihin verrattavia haittoja. Kyläalueella on mahdollista harjoittaa maataloutta ja rakentaa maa- ja metsätalouden rakennuksia.</p> <p>Maatalousrakentamisista ohjaa kaupungin rakennusjärjestys, jossa maataloilla on muuta rakentamista lievemmät määräykset.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • maatalousalueet jollain muulla merkinnällä kuin AT, joka käytännössä estää maataloustyyppisen rakentamisen, laajentamisen, sekä toiminnan kehittämisen. • onko maatalousrakentamiseen tuloillaan jotain lievennyksiä?
<p>KESKUSTA, KAUPAN JA ELINKEINOELÄMÄN ALUEET kts. myös kestävän kaupunkiliikunnan kommentit</p>	
<p>Yleiskaava on strateginen, suurpiirteinen suunnitelma koko kaupungin maankäytöstä. Yleiskaavassa on tunnistettu rakentamisen alueet ja rakentamisen ulkopuolelle jäävät viheralueet ja aluerajaukset on esitetty yleiskaavaan soveltuvalla tasolla. Yleiskaavan mittakaavasta johtuen uutta yleiskaavaa on yleispiirteistetty ja pieniä karttakohteita jätetty esittämättä. Yleiskaavan keskusta (C) ja asumisenalueet (A) sisältävät viheralueita ja viheryhteyksiä ja näillä alueilla maankäyttö on pääosin ratkaistu jo asemakaavalla. Asemakaavoitus tarkentaa rakentamisen rajoja ja määräyksiä.</p>	<p>C-keskustatoimintojen laajennuksista:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lähiluonto otettava suojelun piiriin • Fellmanninpuisto säilytettävä VL-merkinnällä tai suojeltava puistona • C-aluetta ei pidä ulottaa lähelle ranta-alueita • Kariniemen puisto asemakaavoitetun puiston suuruisena VL-alueena

LAHDEN KAUPUNGIN VASTINE	TIIVISTELMÄ PALAUTTEEN SISÄLLÖSTÄ
<p>Kariniemen kohdalla rakentaminen ja viheralue on jo ratkaistu asemakaavalla. Yleiskaavan VL-alueen rajauksia on tarkistettu mielipiteen pohjalta vastaamaan paremmin asemakaavoitetun puiston rajoja.</p> <p>Niemenkadun varressa, Lepolanpuiston kohdalla C-alueen rajausta on tarkastettu mielipiteen pohjalta vastaamaan paremmin asemakaavan aluevarauksia. Lepolanpuisto on yleiskaavassa osoitettu lähivirkistysalueeksi (VL) ja alueelle on merkitty suojeltu luontotyyppi. Luonnon monimuotisuuskohde käsittää käytännössä koko puistoalueen.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Niemenkadun Lepolanpuiston C-alue tulee poistaa ja Lepolankatu muutettava luonnonsuojelualueeksi
<p>Yleiskaavatyössä on laadittu selvityksiä kaupallisista palveluista ja elinkeinoelämän alueista. Kaavatyölle on myös asetettu tavoitteita kestävän kasvun ja liikkumisen/saavutettavuuden näkökulmasta. Palvelujen saavutettavuudessa merkittävää on saavutettavuus kestävillä kulkutavoilla eli kävellen, pyörällä ja joukkoliikenteellä.</p> <p>Yleiskaavan tavoitteena on edistää sellaisen palveluverkon kehitystä, jossa asiointimatkojen pituudet ovat kohtuulliset ja liikenteestä aiheutuvat haitalliset vaikutukset mahdollisimman vähäiset. Erilaisia palveluja ja toimintoja on maankäytön ja palvelun saavutettavuuden kannalta järkevää ohjata omille alueilleen. Elinkeinoelämän alueita on tarkoitus kehittää ensisijaisesti yritysalueina eikä kuluttajia palvelevina kaupan alueina.</p> <p>Myönteinen palaute kirjataan tiedoksi.</p>	<p>Toivotaan joustavia merkintöjä elinkeinoelämälle varatuille alueille T, P ja Pkm.</p> <p>Elinkeinoelämän näkökulmasta myönteisiä muutoksia ovat:</p> <ul style="list-style-type: none"> Vesijärven rannassa matkailutoiminnoille varatun alueen laajennus Rakovivessä keskustuimintojen alueen C laajennus Niemen alueella T-alueen laajentaminen ja muuttaminen T/A alueeksi Vipusenkadun PY alueen muuttaminen PY/T alueeksi
<p>ks. edellinen lausunto</p>	<ul style="list-style-type: none"> Tärkeää että kaavaratkaisut sopivat mahdollisimman laajasti erilaisille teollisuuden aloille. Asuinalueiden kehitys ei saa haitata teollisuusalueiden teollista toimintaa. Kaupan tontti- ja toimitilaraiveet ovat muuttuneet. Kaavoituksen tehtävä on mahdollistaa liiketoiminta, ei rajoittaa sitä.
<p>Miekkiontien varren peltoalueet on yleiskaavassa osoitettu maa- ja metsätalousalueena (M), eikä aluetta ole nähty maisemallisesti yhtä merkittävänä kuin kaavaan osoitetut arvokkaat peltoalueet (MA). Yleiskaavassa osoitettu Palveluiden alue (Pkm-4) muodostaa tarkoituksenmukaisen kokonaisuuden. Alueella kulkeva ulkoilureitti ja muinaismuisto tulee ottaa huomioon alueen tarkemmassa suunnittelussa.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Pkm alueen poisto Miekkiontien eteläpuolelta
<p>Selkosaaren kallioalueelle on myönnetty ympäristölupa kalliomaan aineksen ottamiseen. Yleiskaavamerkintä elinkeinoelämän alue (T) ei anna suoraan oikeutta maa- ja kalliokiviaineksen ottamiseen. Vastaavasti kaavamerkintä maa- ja metsätalousalue (M) mahdollistaa ko. toiminnan.</p> <p>Uudenkylän osayleiskaava-alueen osalta ko. kaavan</p>	<ul style="list-style-type: none"> Uusikylän T teollisuusalue merkinnän muuttaminen M/SL merkinnäksi. Estettävä kivilouhimon rakentaminen Selkosaarenkallioille

LAHDEN KAUPUNGIN VASTINE	TIIVISTELMÄ PALAUTTEEN SISÄLLÖSTÄ
<p>kaavamerkinnät ja määräykset jäävät voimaan uudesta yleiskaavasta huolimatta.</p>	
<p>Uudenkylän osayleiskaava-alueen osalta ko. kaavan kaavamerkinnät ja määräykset jäävät voimaan uudesta yleiskaavasta huolimatta. Yleiskaavaehdotuksessa alue esitetään laajana yhtenäisenä elinkeinoelämän alueena (T) Päijät-Hämeen maakuntakaavan mukaisesti. Yleiskaavan kaavamerkinnät osoittavat alueen päämaankäyttömuodon ja aluevaraukset pitävät sisällään myös muita maankäyttömuotoja kuten asumista. Alueiden tarkempi maankäyttö ratkaistaan asemakaavalla. Asemakaavan laadinnan yhteydessä otetaan huomioon alueen ominaispiirteet, luontoarvot ym. yleiskaavaa yksityiskohtaisemmin.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Huhmarmäen kaatopaikka-teollisuusalue -merkintä poistettava
<p>Yleiskaavaluonnoksessa on esitetty uusia elinkeinoelämän alueita (T tai TY) hyvien liikenneyhteyksien varrelle. Yleiskaavatason mittakaavaan sopien alueet on esitetty yhtenäisinä, laajoina aluevarauksina osoittaen alueen pääasiallisen maankäyttömuodon. Aluevarauksien alueella on myös muita jo olemassa olevia maankäyttömuotoja, kuten asuinrakentamista ja luontoarvoja, jotka otetaan huomioon alueiden tarkemmassa suunnittelussa. Valtatien 12 ja Kouvolantien välinen alue varataan elinkeinoelämän alueeksi (T). Alueen toteutuminen vaatii Veljeskylän eritasoliittymän rakentamisen valtatielle 12. Alueen tarkempi mitoitus ja rakentamisen määrä ratkaistaan asemakaavalla.</p> <p>Aluetta ei ole tarkoituksenmukaista osoittaa asuinalueeksi alueen sijoittuessa valtatie ja rautatie melualueelle. Uusia muodostettavia asuinrakennuspaikkoja alueelle ei sallita. Olemassa olevien asuinrakennuspaikkojen säilyminen asuinkäytössä on mahdollista ja rakennusluvut käsitellään tarvittaessa poikkeamisluvalla. Asemakaavoituksen myötä tarkastellaan mahdolliset rakennuspaikkojen käyttötarkoituksen muutokset.</p> <p>Valtakunnallisesti on käynnissä useampia raideverkostoon ja raideliikenteen kehittämiseen liittyviä hankkeita ja selvityksiä. Helsinki-Lahti-Kouvola-Vainikkala rautatie on osa Euroopan laajuista TEN-T raideverkon ydinverkkoa, mikä tuo kehittämistarpeita ko. raidevälille. Lisäksi Lahti on mukana Suomirata-hankkeessa, joka mahdollistaa suoran yhteyden Lahdesta lentoasemalle ja edelleen Helsingin keskustaan. Merkittävänä tekijänä hankkeissa on yhteysvälien sujuvuus ja nopeus. Lahden tavoitteena on saada uusi lähijunaliikenteen seisake Hennalaan, Orimattilan Hennaan seisake on jo toteutettu. Hollolan tavoitteena on saada uusi seisake Nostavalle. Jokainen uusi seisake hidastaa yhteysvälin junayhteyksiä. Tästä syystä jatkossa on tarve selvittää Lahden seudun raideliikenteen seisakkeiden tarve, määrä ja sijainnit ja</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Nastolan aseman lähelle mieluummin asumista (A) kuin elinkeinoelämän aluetta (T) • Aseman siirto Varjolan teollisuusalueelle ja uutta rakentamista tukemaan pendelöintiä

LAHDEN KAUPUNGIN VASTINE	TIIVISTELMÄ PALAUTTEEN SISÄLLÖSTÄ
tässä yhteydessä tarkastellaan myös Nastolan asemien määrä ja sijainnit.	
KULTTUURIYMPÄRISTÖT	
Miekkiontien varren peltoalueet on yleiskaavassa osoitettu maa- ja metsätalousalueena (M), eikä aluetta ole nähty maisemallisesti yhtä merkittävänä kuin kaavaan osoitetut arvokkaat peltoalueet (MA). Yleiskaavassa osoitettu Palveluiden alue (Pkm-4) muodostaa tarkoituksenmukaisen kokonaisuuden. Alueella kulkeva ulkoilureitti ja muinaismuisto tulee ottaa huomioon alueen tarkemmassa suunnittelussa.	<ul style="list-style-type: none"> • Renkomäen-Porvoonjoen arvokkaat peltoalueet säilytettävä, Pkm-merkintä poistettava Miekkiontien eteläpuolelta.
<p>Uudenkylän osayleiskaava-alueen osalta ko. kaavan kaavamerkinnot ja määräykset jäävät voimaan uudesta yleiskaavasta huolimatta, joten suojelumerkinnot ovat voimassa Uudenkylän osayleiskaavan mukaisesti. Lahden yleiskaavassa kaavakartalle on nostettu esiin valtakunnallisesti arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt (RKY). Maakunnallisesti ja paikallisesti arvokkaat alueet ja kohteet on yleiskaavassa viety alueellisiin suunnitteluohjeisiin ja tarkemmat kohdetiedot löytyvät selvityksistä ja paikkatietoaineistosta suunnittelijoiden saatavana. Yleiskaavaehdotuksen yhteydessä laaditaan kohdekartta, jossa ensimmäistä kertaa esitetään uuden Lahden kaikki kulttuurihistoriallisesti arvokkaat kohteet samalla teemakartalla.</p> <p>Nastolan kulttuuriympäristöselvitys saadaan myös luonnoksena nähtäville ehdotuksen yhteydessä. Uudenkylän koulu sisältyy Uudenkylän vanhan kyläalueen arvokohteeseen ja on erikseen nostettu esiin kohdekartassa ja tekstissä.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Uudenkylän koulu suojeltava yleiskaavassa
<p>Uudenkylän osayleiskaava-alueen osalta ko. kaavan kaavamerkinnot ja määräykset jäävät voimaan uudesta yleiskaavasta huolimatta, joten suojelumerkinnot ovat voimassa Uudenkylän osayleiskaavan mukaisesti. Lahden yleiskaavassa kaavakartalle on nostettu esiin valtakunnallisesti arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt (RKY). Maakunnallisesti ja paikallisesti arvokkaat alueet ja kohteet on yleiskaavassa viety alueellisiin suunnitteluohjeisiin ja tarkemmat kohdetiedot löytyvät selvityksistä ja paikkatietoaineistosta suunnittelijoiden saatavana. Yleiskaavaehdotuksen yhteydessä laaditaan kohdekartta, jossa ensimmäistä kertaa esitetään uuden Lahden kaikki kulttuurihistoriallisesti arvokkaat kohteet samalla teemakartalla.</p> <p>Nastolan kulttuuriympäristöselvitys saadaan myös luonnoksena nähtäville ehdotuksen yhteydessä. Uudenkylän koulu sisältyy Uudenkylän vanhan kyläalueen arvokohteeseen ja on erikseen nostettu esiin kohdekartassa ja tekstissä.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Uudenkylän koulu suojeltava yleiskaavassa • Tiedusteltu etteikö ole ollut muuta kuin kuulutus Lahden kaupungin sivuilla? • Ihmetelty kuin vain pyöräilyreitistö on ollut liitteenä.

LAHDEN KAUPUNGIN VASTINE	TIIVISTELMÄ PALAUTTEEN SISÄLLÖSTÄ
<p>Lahden suunta -työstä on kuulutettu paikallislehdissä, ilmoitustaululla ja verkkosivuilla. Lisäksi luonnoksesta on järjestetty yleisötilaisuus Rakokivessä sekä kaavoittajan vastaanotto Museokioskilla.</p> <p>Lahden suunta -työn luonnoksen yhteydessä on ollut nähtävillä useampia lähtötieto- ja selvitysaineistoja mm. Nastolan kulttuuriympäristöön, ekologiin verkostoihin ja ekosysteemipalveluihin liittyen.</p>	
<p>Pekkanen tilasta saatuja tietoja on hyödynnetty Nastolan kulttuuriympäristöselvityksen laadinnassa.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pekkanen tila kulttuurimaisema-alueeksi
LUONNONYMPÄRISTÖT JA MAISEMA	
<p>Yleiskaavan mittakaavassa ei voida esittää karttakohteita yksityiskohtaisesti, vaan taustaa on jouduttu pelkistämään kaavan sisältöasioiden luettavuuden parantamiseksi. Pyritään kehittämään nettisivujen karttapalvelua, jotta karttojen tarkastelu palvelimessa olisi helpompaa nähtävilläoloaikana. Yleiskaavassa on osoitettu maakunnallisesti ja paikallisesti tärkeät viheryhteydet laaditun Lahden ekologiset verkostot (2019) selvityksen pohjalta.</p> <p>Salpausselkä on elementtinä tuotu esiin sekä Lahden tärkeimmät ekosysteemipalvelut selvityksessä, että Lahden ekologiset verkostot selvityksessä. Merkittävä osa Salpausselän alueesta on Lahdessa rakennettua aluetta, jolloin ei kovin laajoja yhtenäisiä luontoalueita alueella ole, paitsi kaupungin molemmissa päissä, Uudessakylässä ja Tapanila-Korpikankareella. Alue sisältää kuitenkin paljon pienempialaisia luontoarvoja.</p> <p>Ekosysteemipalveluiden käsittely yleiskaavatasolla tarkastellaan tarkemmin seuraavalla Lahden suunta -työn 2021-2024 kierroksella.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Yleiskaavan pääkartan pohjakartassa tulisi olla selvät korkeuskäyrät, joet, kosteikot ym. luontokohteet paikallistamisen vuoksi. • Yleiskaavaan enemmän viherväyliä kuin maakuntakaavassa • Salpausselkä puuttuu luonnon ydinalueet -liitekartasta • Ekosysteemipalvelut vaativat jatkossa parempaa tarkastelua
<p>Luontoselvityksien laatiminen vaatii usein sellaista erityisosaamista ja lajitietämystä, joita ei kaupungin viranomaisella välttämättä ole riittävästi. Lisäksi selvityksien laatiminen sitoo paljon resursseja, eikä viranomaisella ole mahdollisuutta selvityksien laatimiseen muun viranomaistyön rinnalla. Kaupungilla on puitesopimukset eri konsulttitoimistojen kanssa selvityksien laatimiseksi. Puitesopimuksissa on varmistettu tekijöiden pätevyys ja erityisosaaminen erilaisiin tehtäviin ja tarvittaessa konsultit esittävät käytettäväksi alikonsultteja erityisosaamista vaativissa tehtävissä.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Luontokatselmusten tulisi olla viranomaisten tekemiä.
<p>Yleiskaava on strateginen, suurpiirteinen suunnitelma koko kaupungin maankäytöstä. Yleiskaavassa on tunnistettu rakentamisen alueet ja rakentamisen ulkopuolelle jäävät</p>	<p>C-keskustatoimintojen laajenuksista:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lähiluonto otettava suojelun piiriin

LAHDEN KAUPUNGIN VASTINE	TIIVISTELMÄ PALAUTTEEN SISÄLLÖSTÄ
<p>viheralueet ja aluerajaukset on esitetty yleiskaavaan soveltuvalla tasolla. Yleiskaavan mittakaavasta johtuen uutta yleiskaavaa on yleispiirteistetty ja pieniä karttakohteita jätetty esittämättä. Yleiskaavan keskusta (C) ja asumisenalueet (A) sisältävät viheralueita ja viheryhteyksiä ja näillä alueilla maankäyttö on pääosin ratkaistu jo asemakaavalla. Asemakaavoitus tarkentaa rakentamisen rajoja ja määräyksiä. Kariniemen kohdalla rakentaminen ja viheralue on jo ratkaistu asemakaavalla. Yleiskaavan VL-alueen rajauksia on tarkistettu mielipiteen pohjalta vastaamaan paremmin asemakaavoitetun puiston rajoja.</p> <p>Niemenkadun varressa, Lepolanpuiston kohdalla C-alueen rajausta on tarkastettu mielipiteen pohjalta vastaamaan paremmin asemakaavan aluevarauksia. Lepolanpuisto on yleiskaavassa osoitettu lähivirkistysalueeksi (VL) ja alueelle on merkitty suojeltu luontotyyppi. Luonnon monimuotisuuskohteita käsittelee käytännössä koko puistoalueen.</p> <p>Yleiskaavatyön yhteydessä on laadittu niittyverkostaselvitys, joka tuloksien mukaiset, hoitoluokan B5 arvonitit on lisätty kaavakartalle maisemallisesti arvokkaina peltoalueina (MA) tai muinaismuistoalueina (SM). Viheralueiden hoitoluokitukset ja hoitotoimenpiteet eivät ole yleiskaavalla käsiteltävä asia.</p> <p>Möysän ranta-alueella on lainvoimainen asemakaava rakentamisen lisäämiseksi alueella. Rakentaminen sijoittuu Ahtialantien varteen ja ranta jää tulevaisuudessakin yleiseksi puistoalueeksi. Alueella säilyy yleinen uimaranta ja melontakeskus.</p> <p>Potionjoen varren asuinalueella on lainvoimainen asemakaava. Pationjoen ympäristö on pääosin varattu virkistykseen sekä yleis-, että asemakaavassa.</p> <p>Yleiskaavassa esitetään tärkeitä reittiverkostoja, jotta reittien jatkuvuus tulee turvattua tarkemmassa suunnittelussa. Tavoitteellinen matkailun kävelyreitti on yksi yleiskaavan tärkeistä reittiyhteyksistä.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Fellmannipuisto säilytettävä VL-merkinnällä tai suojeltava puistona • C-aluetta ei pidä ulottaa lähelle ranta-alueita • Kariniemen puisto asemakaavoitetun puiston suuruisena VL-alueena • Niemenkadun Lepolanpuiston C-alue tulee poistaa ja Lepolankatu muutettava luonnonsuojelualueeksi <p>Luonnon monimuotisuuskohteiden ja ketojen esittäminen yleiskaavassa.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rantojen ja jokien varsien puistoalueet • Holman entinen peltoalue <p>Asuinaluevarauksien poistaminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Möysän Uimarannanpuiston kerrostaloasemakaava on poistettava • Potilanjoen lähelle kaavoitettu pientaloalue tulee poistaa ja säilyttää viheraluekokonaisuus <p>Mukkulan ”matkailureitin” linjaus muutettava</p>
<p>KOMMENTTEJA SL- KAAVAMERKINTÖJEN SISÄLTÖIHIN</p>	
<p>Yleiskaavamääräystä on muutettu mielipiteen mukaisesti. Luonnonsuojelun alueen kaavamääräys: Merkinnällä osoitetaan luonnonsuojelulain nojalla perustetut tai perustettaviksi tarkoitetut luonnonsuojelualueet. Alueella ei saa suorittaa sellaisia toimenpiteitä, jotka vaarantavat alueen suojeluarvot. Esitetyt luonnonsuojelualueet ovat pääsääntöisesti kaupungin omistamilla mailla. Kaavassa on lisäksi esitetty yksityisten mailla olevat suojelualueet, jotka on jo rauhoitettu tai joiden</p>	<ul style="list-style-type: none"> • SL-alueen kaavamääräyksen muuttaminen muotoon: <i>”Alueella ei saa suorittaa sellaisia toimenpiteitä, jotka vaarantavat alueen suojeluarvot.”</i> • Vaaditaan yksityismaille ehdotettujen SL-alueiden rajauksien olemista yksiselitteisiä ja suojeltavien arojen tarkasti eriteltyinä.

LAHDEN KAUPUNGIN VASTINE	TIIVISTELMÄ PALAUTTEEN SISÄLLÖSTÄ
<p>merkitsemisestä kaavaan on sovittu maanomistajan kanssa. Lisäksi kaavassa on muutamia valtion omistajia suojelualueita. Suojelualueiden rajauksia on tarkastettu.</p>	
<p>SL ALUEIDEN LAAJENTAMINEN HUONO ASIA</p>	
<p>Linnaistensuon luonnonsuojelualueen rajat on tarkistettu vastaamaan rauhoituspäätöstä. Suojelualueen kaavamerkintä (SL) ei ulotu mielipiteessä esitetyille kiinteistöille.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tilat ILOLA, METSÄRINNE JA PAJURANTA • Ei Linnaistensuon SL-alueen laajentamista
<p>SL ALUEIDEN LAAJENTAMINEN HYVÄ ASIA</p>	
<p>Lähiluonnon merkitys on Lahdessa tiedossa oleva asia ja yleiskaavatyöhön liittyen on tehty selvityksiä mm. päiväkotien ja koulujen käyttämistä lähimetsistä. Näitä alueita pyritään säilyttämään keskusta- ja asuinalueilla.</p> <p>Kintterönsuon luonnonsuojelualueen laajennusta ei ole tutkittu tällä yleiskaavakerroksella. Sen sijaan yleiskaavaan on osoitettu uusia rauhoitettuihin tarkoitettuja alueita.</p> <p>Lahden kaupungin tavoitteena on laajentaa Lapakiston luonnonsuojelualueita ja rauhoittaa myös muita yleiskaavaluonnoksessa esitettyjä uusia luonnonsuojelualueita (SL). Kaupungin on mahdollista saada valtiolta METSO-korvausta suojelualueiden puuston arvosta. METSO-korvausta ei kuitenkaan ole mahdollista saada alueilta, jotka ovat muulla päätöksellä jo entuudestaan suojeltu, kuten kaavalla. Tästä syystä yleiskaavaehdotuksessa on muutettu osa suojeltaviksi aiotuista alueista lähivirkistysalueiksi (VL) tai retkeily- ja ulkoilualueiksi (VR). Alueet tullaan osoittamaan yleiskaavassa luonnonsuojelualueina (SL) niiden rauhoituksen jälkeen.</p> <p>Osassa uusista luonnonsuojelualueista (SL) kaupungilla ei ole aikomusta hakea METSO-korvausta alueiden vähäisen puustollisen arvon tai muiden syiden takia ja nämä alueet on jätetty yleiskaavaehdotukseen suojelualueiksi (SL).</p> <p>Salpausselän osayleiskaava on kumoutunut. Aluetta koskevat tarkemmat ominaisuudet on kuvattu yleiskaavan aluekohtaisissa suunnitteluohjeissa.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Uudet SL-alueet hyviä luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseksi • Kintterönsuon SL-aluetta tulee laajentaa • Salpausselän osayleiskaavan kaikki alueet ja kaavamääräykset on tuotava yleiskaavassa selkeästi esiin
<p>Lahden kaupungin tavoitteena on laajentaa Lapakiston luonnonsuojelualueita ja rauhoittaa myös muita yleiskaavaluonnoksessa esitettyjä uusia luonnonsuojelualueita (SL). Kaupungin on mahdollista saada valtiolta METSO-korvausta suojelualueiden puuston arvosta. METSO-korvausta ei kuitenkaan ole mahdollista saada alueilta, jotka ovat muulla päätöksellä jo entuudestaan suojeltu, kuten kaavalla. Tästä syystä yleiskaavaehdotuksessa on muutettu osa suojeltaviksi aiotuista alueista lähivirkistysalueiksi (VL) tai retkeily- ja ulkoilualueiksi (VR). Alueet tullaan osoittamaan yleiskaavassa luonnonsuojelualueina (SL) niiden rauhoituksen jälkeen.</p> <p>Osassa uusista luonnonsuojelualueista (SL) kaupungilla ei ole aikomusta hakea METSO-korvausta alueiden vähäisen</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Lapakiston luonnonsuojelualueen laajennus ja sen ympäristön osoittaminen VR-alueeksi on hienoa.

LAHDEN KAUPUNGIN VASTINE	TIIVISTELMÄ PALAUTTEEN SISÄLLÖSTÄ
<p>puustollisen arvon tai muiden syiden takia ja nämä alueet on jätetty yleiskaavaehdotukseen suojelualueiksi (SL). Retkeily- ja ulkoilualueiden (VR) aluevarauksiin on jouduttu tekemään merkittäviä muutoksia saatujen lausuntojen ja palautteiden pohjalta. Yleisenä periaatteena ehdotusvaiheen kaavaratkaisussa on ollut virkistysalueiden (V) osoittaminen kaupungin omistamille maille. Yleiskaavassa käytettyjä virkistysalueiden kaavamerkintöjä ja -määräyksiä ovat Lähivirkistysalue (VL), Urheilu- ja virkistyspalvelujen alue (VU) sekä Retkeily- ja ulkoilualue (VR). Kaikilla näillä alueilla on voimassa MRL 128 §:n mukainen toimenpiderajoitus. Näillä alueilla siis vaaditaan maisemaa muokkaaviin toimenpiteisiin, kuten hakkuisiin maisematyölupa. Lisäksi alueilla on Urheilu- ja virkistyspalvelujen aluetta lukuun ottamatta voimassa MRL 43.2 §:n mukainen rakentamisrajoitus, mikä tarkoittaa, että alueilla rakentaminen on kielletty. Yksityisten omistamilla metsäalueilla on käytetty puolestaan maa- ja metsätalousalueiden kaavamerkintöjä ja -määräyksiä: Maa- ja metsätalousalue (M), Maisemallisesti arvokas peltoalue (MA), Maa- ja metsätalousalue, jolla on erityisiä ympäristöarvoja (MY) sekä Maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla on erityistä ulkoilun ohjaamistarvetta (MU). Viimeinen kaavamääräys on tuotu ehdotusvaiheessa uutena käytettäväksi yksityisten metsäalueilla kohteissa, joilla on kaavavalmistelussa tunnistettu ulkoilun ohjaustarvetta. Erityisesti tämä merkintä kohdentuu virkistysalueverkostosuunnitelmassa esitetyle retkeilyaluevyöhykkeelle, kuten esimerkiksi Lapakiston ympäristöön. Maa- ja metsätalousalueille ei ole asetettu MRL 128 §:n mukaisia toimenpiderajoituksia. Maa- ja metsätalousalueilla (M) sekä Maisemallisesti arvokkailla peltoalueilla (MA) sijaitsee maatila- ja hajarakentamispaiikkoja. Maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla on erityistä ulkoilun ohjaamistarvetta (MU) saa rakentaa ainoastaan maa- metsätalouden rakennuksia sekä ulkoilua palvelevia rakennuksia ja rakennelmia. Sen sijaan Maa- ja metsätalousvaltaisilla alueilla, joilla on erityisiä ympäristöarvoja (MY) ei saa rakentaa rakennuksia. Kaavamääräyksiin on kirjoitettu yleiskaavan tavoite ko. alueen maankäytölle. Esimerkiksi ulkoilureittien lähimetsien hoidolle, millä on merkittävää vaikutusta ulkoilukokemukseen.</p>	
<p>ESITETYT UUDET SUOJELU- TAI VIHERALUEET</p>	
<p>Kilpiäistenpohjan luonnonsuojelualueen laajennusta ei ole tutkittu tällä yleiskaavakierroksella. Ranta-alueet ovat osittain yksityisten maanomistajien omistamia. Yleiskaavaan on osoitettu uusia rauhoitetuiksi tarkoitettuja alueita muualle. Tuomistontien jatkeen rakentamiseen liittyy monia haasteita alueen toteutuneen maankäytön vuoksi. Ulkoilureitti on osoitettu yleiskaavassa eri linjausta pitkin.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kilpiäistenpohjan LS alue ja Tuomistontien jatkeena oleva ulkoilureitti

LAHDEN KAUPUNGIN VASTINE	TIIVISTELMÄ PALAUTTEEN SISÄLLÖSTÄ
<p>Lahden ympäristöohjelman 2018 tavoitteena on vuoteen 2030 mennessä, että rauhoitettujen alueiden osuus Lahden kokonaispinta-alasta on 5 % ja luonnonsuojelualueiden sekä LUMO-kohteiden yhteispinta-alan osuus 8 %. Tavoitteeseen pääseminen vaatii merkittäviä toimia ja siksi yleiskaavaluonnokseen oltiin osoitettu useampia uusia suojelualueita. Tällä hetkellä luonnonsuojelupinta-alaa on 1,9 % maa- ja vesialueista. Yleiskaavaluonnoksessa esitetyillä luonnonsuojelualueiden rauhoittamisella nousee luonnonsuojelupinta-ala noin 3 %:in.</p> <p>Yleiskaavaluonnoksesta saaduissa lausunnoissa kävi ilmi, ettei METSO-suojelun mukaista korvausta ole välttämättä mahdollista saada kaavassa osoitetuille luonnonsuojelualueille (SL).</p> <p>Osa suojelualueiksi merkityistä alueista on sellaisia, joilla ei ole puustollista arvoa, jolloin ne voidaan suojella kaupungin päätöksellä kaavalla. Sen sijaan alueet, jolla on puustollista arvoa, tullaan suojelemaan METSO-suojelun avulla. Tällaisten alueiden kaavamerkintä joudutaan korjaamaan yleiskaavaehdotukseen lähivirkistysalueeksi (VL) tai ulkoilu- tai retkeilyalueeksi (VR). Nämä alueet osoitetaan yleiskaavassa luonnonsuojelualueiksi (SL) rauhoituspäätöksen jälkeen. Vastaavasti luonnonsuojelualueiden laajennukset tai yksityisten maanomistajien maille tulevat luonnonsuojelualueet esitetään yleiskaavassa vasta rauhoituspäätöksen jälkeen. Yleiskaavaehdotuksessa esitetyt luonnonsuojelualueet ovat pääsääntöisesti kaupungin omistamilla mailla. Kaavassa on lisäksi esitetty yksityisten mailla olevat suojelualueet, jotka on jo rauhoitettu tai joiden merkitsemisestä kaavaan on sovittu maanomistajan kanssa. Lisäksi kaavassa on muutamia valtion omistajia suojelualueita. Yleiskaavaehdotuksen mukaisilla luonnonsuojelualueilla luonnonsuojelupinta-ala nousee 2,4 %:iin.</p> <p>Uudenkylän osayleiskaava-alueen osalta ko. kaavan kaavamerkinnät ja määräykset jäävät voimaan uudesta yleiskaavasta huolimatta, eikä alueelle osoiteta uusia luonnonsuojelualueita tällä Lahden suunta -työn 2017-2020 kierroksella Sammalsillansuon aluetta lukuunottamatta. Ihanaistenrinteen luontoalueiden osoittamista luonnonsuojelualueina ei ole tutkittu tällä Lahden suunta -työn 2017-2020 kierroksella.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Lisättävä uusia SL-kohteita Uudenkylän alueelle tehtyjen selvitysten ja uusien esitysten mukaisesti sekä Sammalsillansuon SI alueen laajennus
<p>Yleiskaava on strateginen ja yleispiirteinen, koko kunnan maankäytön suunnitelma. Yleiskaavan kaavamerkinnät osoittavat alueen päämaankäyttömuodon ja aluevaraukset pitävät sisällään myös muita maankäyttömuotoja. Asuinalue (A) merkintä voi sisältää myös asumiselle tarpeellisia julkisia ja yksityisiä palveluita, liikenneväyliä, pysäköintialueita, asukkaista palvelevia virkistys- ja puistoalueita sekä</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Uudenkylän puistojen lisääminen yleiskaavaan sekä puistojen hoitosuunnitelman laatiminen

LAHDEN KAUPUNGIN VASTINE	TIIVISTELMÄ PALAUTTEEN SISÄLLÖSTÄ
<p>yhdyskuntateknisen huollon alueita. Vastaavasti keskustatoimintojen alue (C) sisältää edellä kuvattuja toimintoja, sekä palvelun ja hallinnon alueita sekä työpaikka-alueita. Yksittäiset puistot ovat mittakaavaltaan monesti liian pieniä osoitettavaksi erikseen lähivirkistysalueena, laajemmissa kohteissa tämä on mahdollista. Muutoin puistot osoitetaan asemakaavassa. Uudenkylän osayleiskaava-alueen osalta ko. kaavan kaavamerkinnot ja määräykset jäävät voimaan uudesta yleiskaavasta huolimatta.</p>	
<p>Selkosaaren kallioalueelle on myönnetty ympäristölupa kalliomaan-aineksen ottamiseen. Yleiskaavamerkintä elinkeinoelämän alue (T) ei anna suoraan oikeutta maa- ja kalliokiviaineksen ottamiseen. Vastaavasti kaavamerkintä maa- ja metsätalousalue (M) mahdollistaa ko. toiminnan. Uudenkylän osayleiskaava-alueen osalta ko. kaavan kaavamerkinnot ja määräykset jäävät voimaan uudesta yleiskaavasta huolimatta.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Uusikylän T teollisuusalue merkinnän muuttaminen M/SL merkinnäksi. • estettävä kivilouhimon rakentaminen Selkosaarenkallioille
<p>Lahden kaupungin tavoitteena on laajentaa Lapakiston luonnonsuojelualuetta ja rauhoittaa myös muita yleiskaavaluonnoksessa esitettyjä uusia luonnonsuojelualueita (SL). Kaupungin on mahdollista saada valtiolta METSO-korvausta suojelualueiden puuston arvosta. METSO-korvausta ei kuitenkaan ole mahdollista saada alueilta, jotka ovat muulla päätöksellä jo entuudestaan suojeltu, kuten kaavalla. Tästä syystä yleiskaavaehdotuksessa on muutettu osa suojeltaviksi aiotuista alueista lähivirkistysalueiksi (VL) tai retkeily- ja ulkoilualueiksi (VR). Alueet tullaan osoittamaan yleiskaavassa luonnonsuojelualueina (SL) niiden rauhoituksen jälkeen. Osassa uusista luonnonsuojelualueista (SL) kaupungilla ei ole aikomusta hakea METSO-korvausta alueiden vähäisen puustollisen arvon tai muiden syiden takia ja nämä alueet on jätetty yleiskaavaehdotukseen suoraan suojelualueiksi (SL).</p> <p>Yleiskaavaehdotuksessa esitetyt luonnonsuojelualueet ovat pääsääntöisesti kaupungin omistamilla mailla. Kaavassa on lisäksi esitetty yksityisten mailla olevat suojelualueet, jotka on jo rauhoitettu tai joiden merkitsemisestä kaavaan on sovittu maanomistajan kanssa. Lisäksi kaavassa on muutamia valtion omistajia suojelualueita. Pääsääntöisesti suojelualueet osoitetaan yleiskaavassa vasta alueiden rauhoituspäätöksen jälkeen maanomistajan ollessa kunta tai yksityinen, eikä tästä syystä mielipiteessä esitettyjä suojelualueita voida osoittaa yleiskaavaehdotuksessa. Lapakiston alueen lampien ympäristöt on pääsääntöisesti osoitettu maa- ja metsätalousalueiksi, joilla on erityisiä ympäristöarvoja (MY), eikä näillä alueilla ole rakentaminen sallittua.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Lapakiston alueen lampien suojeleminen neuvottelemalla SL merkinnällä (Kuorelammi, Kaakonlammi, Ahvenlammi, Pitkäjärven pohjoisranta, Kalliojärvi, Iso Mustalammi, Vähä Mustalammi, Lukumies, Särkijärvi, Karhulammi, Matinlammi ja Alvojärven pohjoisranta) • Korpinkallio länsipuolen jyrkänteen suojeleminen SL merkinnällä
<p>Lapakiston ja Pajulahden ympäristön metsäalueet on yleiskaavaehdotuksessa muutettu maa- ja metsätalousalueiksi, joilla on ulkoilun ohjaamistarvetta (MU). Ulkoiluvyöhykkeen on katsottu kulkevan etelämpänä ja Karhulammi ja Matinlammi</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Karhulammen ja Matinlammin ympäristö muuttaminen M-alueesta VR-alueeksi

LAHDEN KAUPUNGIN VASTINE	TIIVISTELMÄ PALAUTTEEN SISÄLLÖSTÄ
<p>jäävät tämän vyöhykkeen pohjoispuolelle sijaiten maa- ja metsätalousalueella (M).</p> <p>Pesäkallion luonnonsuojelun laajennusta ei ole tutkittu tällä yleiskaavakierroksella. Alue on osittain kaupungin omistuksessa ja osin yksityisen maanomistajan omistuksessa. Maanomistajan tulee voida käyttää aluetta kohtuullista hyötyä tuottavalla tavalla, muutoin kaupunki on korvausvelvollinen. Alueelle on haettu maisematyöluva vuonna 2015 ja luvassa on huomioitu mm. merkittävä kallioalue ja hakkuutahteiden kerääminen ulkoilureittien varrelta.</p> <p>Kaupungin on mahdollista saada valtiolta METSO-korvausta suojelun alueiden puuston arvosta. METSO-korvausta ei kuitenkaan ole mahdollista saada alueilta, jotka ovat muulla päätöksellä jo entuudestaan suojeltu, kuten kaavalla. Tästä syystä yleiskaavaehdotuksessa on muutettu osa suojeltaviksi aiotuista alueista lähivirkistysalueiksi (VL) tai retkeily- ja ulkoilualueiksi (VR). Alueet tullaan osoittamaan yleiskaavassa luonnonsuojelun alueina (SL) niiden rauhoituksen jälkeen. Osassa uusista luonnonsuojelun alueista (SL) kaupungilla ei ole aikomusta hakea METSO-korvausta alueiden vähäisen puustollisen arvon tai muiden syiden takia ja nämä alueet on jätetty yleiskaavaehdotukseen suoraan suojelun alueiksi (SL).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pesäkallion suojelun laajentaminen • VR suunnitteluohjeet vrs metsänkäyttöilmoitukset
<h2>VIRKISTYSALUEET – MAA- JA METSÄTALOUSALUEET</h2>	
<p>Lahden suunta –työn selostuksen (Liite 8) toisessa osassa on oma kappaleensa Maa- ja metsätalousalueille. Sieltä löytyvät perustelujen lisäksi aiheeseen liittyvät analyysikartat ja pinta-ala-aulukko ehdotusvaiheessa yksityisten maiden Virkistysalue (V) ja maa- ja metsätalousalue (M) määräyksistä.</p>	
<p>Ehdotusvaiheen kaavaratkaisu: Pääsääntöisesti muutetaan yksityisen maanomistajan omistamat VR-alueet M tai MU alueiksi. Edellä mainitusta maanomistukseen liittyvästä yleisperiaatteesta poiketaan kuitenkin viherverkkosuunnitelman ja maakuntakaavan pohjalta perustellusti strategisesti tärkeiksi tunnistetuilla alueilla, taajamarakenteen sisällä olevilla alueilla sekä alueilla, joilla on erityistä tarvetta ohjata rakentamista eivätkä maa- ja metsätalousalueiden määräykset sovellu käytettäväksi siellä.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Virkistysalueet kaupungin asutuskeskittymien lomaan, ei laajoille yhtenäisille metsätalousalueille • virkistysalueen perustamisesta sopiminen maanomistajan kanssa • korvaukset metsätiloille että MRL 140.3 § mukaan
<p>Suomen ympäristökeskuksen tutkimuksen (2019) mukaan kotitalouksien kulutuksen hiilijalanjäljestä vuonna 2016 liikkuminen muodosti 30 %, asuminen ja siihen liittyvä energian käyttö 29 %, elintarvikkeet ja alkoholittomat juomat 19 %, ja muut tavarat ja palvelut 22 %. Hiilijalanjälki oli 53,4 Mt CO₂e vuonna 2000 ja 60,1 Mt vuonna 2016 (12,5 % kasvu).</p> <p>Kotitalouksien kulutuksen hiilijalanjäljestä vuonna 2016 liikkuminen muodosti 30 %, asuminen ja siihen liittyvä energian käyttö 29 %, elintarvikkeet ja alkoholittomat juomat 19 %, ja muut tavarat ja palvelut 22 %. Hiilijalanjälki oli 53,4 Mt CO₂e</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Lisää rakentamista maaseudulle, koska päästöt kaupungeissa ovat suurempia kuin maaseudulla • Ei tarpeen keskittää asumista kyläkeskuksiin

LAHDEN KAUPUNGIN VASTINE	TIIVISTELMÄ PALAUTTEEN SISÄLLÖSTÄ
<p>vuonna 2000 ja 60,1 Mt vuonna 2016 (12,5 % kasvu). Ydinmaaseutua tai harvaan asuttua maaseutua ei ole Lahdessa lainkaan, vaan maaseutumaisemmat alueet ovat luokitukseltaan kaupungin kehysaluetta tai ja kaupungin läheistä maaseutua.</p> <p>Suurimmat luokkien väliset erot ovat liikenteessä. Liikenteen hiilijalanjälki on suurin kaupunginläheisellä maaseudulla, ja seuraavaksi suurin harvaan asutulla maaseudulla ja kaupungin kehysalueella. Pienin liikenteen hiilijalanjälki on sisemmällä kaupunkialueella. Eroja selittävät päivittäiset liikkumisetäisyydet sekä käytettävissä olevat kulkutavat. Myös eniten asuinpinta-alaa kulutusyksikköä kohden on kaupunginläheisellä maaseudulla.</p> <p>Siksi on edelleen perusteltua edistää olemassaolevan yhdyskuntarakenteen täydentämistä eli tiivistämistä ilmastonäkökuilmasta. Samalla pitää silti huolehtia biodiversiteetista ja hulevesistä, jottei luoda tai pahenneta niitä ongelmia.</p> <p>Hajarakentamisen keskittäminen kyläalueille lisää kylien elinvoimaisuutta ja parantaa alueiden palvelutarjontaa. Yleiskaava mahdollistaa hajarakentamisen myös kaavanmukaisille maa- ja metsätalousalueille (M).</p>	
<p>Yleiskaavataso mittakaavaan sopien alueet on esitetty yhtenäisinä, laajoina aluevarauksina osoittaen alueen pääasiallisen maankäyttömuodon. Aluevarauksien alueella on myös muita jo olemassa olevia maankäyttömuotoja, kuten asuinrakentamista ja maatilojen tilakeskuksia. Yksittäisten tilakeskusten esittäminen yleiskaavassa ei ole mittakaavasta johtuen mahdollista.</p> <p>Yleiskaavan kyläalueet (AT) ovat tarkoitettu kylämäisen rakentamisen alueeksi. Kyläalueelle voi sijoittua asumista, maatilojen talouskeskuksia, vapaa-ajanasuntoja, palveluita ja sellaisia työ- ja liiketiloja, joista ei aiheudu ympäristöön melua, tärinää, ilman pilaantumista, raskasta liikennettä tai muuta näihin verrattavia haittoja. Kyläalueella on mahdollista harjoittaa maataloutta ja rakentaa maa- ja metsätalouden rakennuksia.</p> <p>Yleiskaavamerkinnoilla osoitetaan alueiden pääkäyttötarkoitus. Asuinalue (A) varauksen sijaitseminen maa- ja metsätalousalueen (M) vieressä ei estä siellä elinkeinon harjoittamista.</p> <p>Maa- ja metsätalousvaltaisille alueille, joilla on erityisiä ympäristöarvoja (MY), ei saa rakentaa rakennuksia. MY-merkinnän perusteena on alueen ympäristöarvot. Kaikkia maa-</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Nykyiset tilakeskukset näkyviin kaavakartalle • AT-merkinnästä poistettava maataloustoimintaa rajoittavia sisältöjä • M alueen lähelle/ympäri suunniteltu A alue ei saa estää M alueen elinkeinon harjoittamista • MY liian tiukka määräys • 1ha rajaus pois maisematyölupaohjeesta • Uuden luonnonsuojelun alueet perustetaan kaupunginmaille, yksityisten maille perustuvat vapaaehtoisuuteen

LAHDEN KAUPUNGIN VASTINE	TIIVISTELMÄ PALAUTTEEN SISÄLLÖSTÄ
<p>ja metsätalouden M -alkuisia kaavamääräyksiä on selkeytetty saadun palautteen perusteella. Muutoksista on myös käyty yhteisiä keskusteluja metsätoimijoiden kanssa. Lahden kaupunki näkee kuitenkin tärkeänä kirjoittaa yleiskaavan tavoitteita ko. alueiden maankäytölle. M-kaavamääräystä on muutettu paremmin metsätalouden harjoittamiseen soveltuvaksi.</p> <p>Ehdotusvaiheen yleinen ratkaisuperiaate osoittaa yksityisten omistamille maille pääsääntöisesti Maa- ja metsätalousalueiden (M tai MU) merkintöjä on vähentänyt maisematyöluopohjeen merkitystä, joten ohjeen valmistelua ei ole kytketty yleiskaavaehdotusvaiheen valmisteluun.</p> <p>Esitetyt luonnonsuojelualueet ovat pääsääntöisesti kaupungin omistamilla mailla. Kaavassa on lisäksi esitetty yksityisten mailla olevat suojelualueet, jotka on jo rauhoitettu tai joiden merkitsemisestä kaavaan on sovittu maanomistajan kanssa. Lisäksi kaavassa on muutamia valtion omistajia suojelualueita.</p>	
<p>Lahden suunta -työn prosessi ja keskustelut metsätoimijoiden kanssa ovat lisänneet tietoutta metsätaloudesta elinkeinona ja asiaan varmasti syvennyttään vielä lisää jatkossakin. Mieli-pide metsien terveyteen, kestävään käyttöön ja ilmastonmuutoksen hillintään liittyen kirjataan tiedoksi tässä vaiheessa.</p> <p>Myönteinen palaute puurakentamisen osalta kirjataan tiedoksi.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kaavaselostukseen metsien riittävän hyvä terveydentila • puurakentamisen tuominen esiin hyvä asia • Ilmaston muutos ja metsät • Metsien kestävä käytön välttämättömyys esiin kaavaselostukseen
<p>Ehdotusvaiheen yleinen ratkaisuperiaate osoittaa yksityisten omistamille maille pääsääntöisesti Maa- ja metsätalousalueiden (M tai MU) merkintöjä on vähentänyt maisematyöluopohjeen merkitystä, joten ohjeen valmistelua ei ole kytketty yleiskaavaehdotusvaiheen valmisteluun.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Metsäohjeen minimalueen koko
<p>Yleiskaavaluonnoksessa retkeily- ja ulkoilualueina (VR) esitetyt metsäalueet kiinteistöllä muuttuvat yleiskaavaehdotuksessa maa- ja metsätalousalueiksi, joilla ulkoilun ohjaamistarvetta (MU). Ulkoilureitin linjaukseen on tehty muutoksia Kakarlammen ympäristössä.</p> <p>Maanomistaja on vastuulla omistamansa alueen turvallisuudesta.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tila RONI • Kuka korvaa VR-alueilla kulkijoille sattuneet vahingot?
KOMMENTTEJA M-ALKUISTEN KAAVAMERKINTÖJEN SISÄLTÖIHIN	
<p>Kaikkia maa- ja metsätalouden M -alkuisia kaavamääräyksiä on selkeytetty saadun palautteen perusteella. Muutoksista on myös käyty yhteisiä keskusteluja metsätoimijoiden kanssa. Lahden kaupunki näkee kuitenkin tärkeänä kirjoittaa yleiskaavan tavoitteita ko. alueiden maankäytölle. M-kaavamääräystä on muutettu paremmin metsätalouden harjoittamiseen soveltuvaksi.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • MA -kaavamääräystä tulee muuttaa • M - kaavamääräystä tulee muuttaa • MY -kaavamääräystä tulee muuttaa

LAHDEN KAUPUNGIN VASTINE	TIIVISTELMÄ PALAUTTEEN SISÄLLÖSTÄ
ks. edellinen vastine	<ul style="list-style-type: none"> • M - kaavamääräystä tulee muuttaa
ULKOILUREITIT	
<p>Yleiskaavassa esitetään tärkeitä reittiverkostoja, jotta reittien jatkuvuus tulee turvattua tarkemmassa suunnittelussa. Tavoitteellinen matkailun kävelyreitti on yksi yleiskaavan tärkeistä reittiyhteyksistä.</p> <p>Tuomistontien jatkeen rakentamiseen liittyy monia haasteita alueen toteutuneen maankäytön vuoksi. Ulkoilureitti on osoitettu yleiskaavassa eri linjausta pitkin.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mukkulan ”matkailureitin” linjaus muutettava • Tuomistontien jatkeena oleva ulkoilureitti
Linnaistensuon alueen ulkoilureittejä on muutettu ja suon etelä ja itäpuoliset reitit on poistettu yleiskaavakartalta. Ulkoilureitit eivät kohdistu palautteen mukaiseen kiinteistöön.	<ul style="list-style-type: none"> • Tila KUUSELA • Ulkoilureitti poistettava Linnaistensuon laidalta – aiheuttaa hevostilalle ongelmia
Linnaistensuon alueen tavoitteellisia ulkoilureittejä on muutettu ja suon etelä ja itäpuoliset reitit on poistettu yleiskaavakartalta. Ulkoilureitit eivät kohdistu palautteen mukaisiin kiinteistöihin.	<ul style="list-style-type: none"> • Tilat ILOLA, METSÄRINNE JA PAJURANTA • Ulkoilureitti tulee siirtää riittävän kauas tilan rajoista tai jättää mieluummin tekemättä
VR -ALUEEN LAAJENTAMINEN HYVÄ	
<p>Lahden kaupungin tavoitteena on laajentaa Lapakiston luonnonsuojelualuetta ja rauhoittaa myös muita yleiskaavaluonnoksessa esitettyjä uusia luonnonsuojelualueita (SL). Kaupungin on mahdollista saada valtiolta METSO-korvausta suojelualueiden puuston arvosta. METSO-korvausta ei kuitenkaan ole mahdollista saada alueilta, jotka ovat muulla päätöksellä jo entuudestaan suojeltu, kuten kaavalla. Tästä syystä yleiskaavaehdotuksessa on muutettu osa suojeltaviksi aiotuista alueista lähivirkistysalueiksi (VL) tai retkeily- ja ulkoilualueiksi (VR). Alueet tullaan osoittamaan yleiskaavassa luonnonsuojelualueina (SL) niiden rauhoituksen jälkeen. Osassa uusista luonnonsuojelualueista (SL) kaupungilla ei ole aikomusta hakea METSO-korvausta alueiden vähäisen puustollisen arvon tai muiden syiden takia ja nämä alueet on jätetty yleiskaavaehdotukseen suojelualueiksi (SL).</p> <p>Retkeily- ja ulkoilualueiden (VR) aluevarauksiin on jouduttu tekemään merkittäviä muutoksia saatujen lausuntojen ja palautteiden pohjalta. Yleisenä periaatteena ehdotusvaiheen kaavaratkaisussa on ollut virkistysalueiden (V) osoittaminen kaupungin omistamille maille. Yleiskaavassa käytettyjä virkistysalueiden kaavamerkintöjä ja -määräyksiä ovat Lähivirkistysalue (VL), Urheilu- ja virkistyspalvelujen alue (VU) sekä Retkeily- ja ulkoilualue (VR). Kaikilla näillä alueilla on voimassa MRL 128 §:n mukainen toimenpiderajoitus. Näillä alueilla siis vaaditaan maisemaa muokkaaviin toimenpiteisiin, kuten hakkusiin maisematyölupa. Lisäksi alueilla on Urheilu- ja virkistyspalvelujen aluetta lukuun ottamatta voimassa MRL 43.2 §:n mukainen rakentamisrajoitus, mikä tarkoittaa, että</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Lapakiston luonnonsuojelualueen laajennus ja sen ympäristön osoittaminen VR-alueeksi on hienoa.

LAHDEN KAUPUNGIN VASTINE	TIIVISTELMÄ PALAUTTEEN SISÄLLÖSTÄ
<p>alueilla rakentaminen on kielletty. Yksityisten omistamilla metsäalueilla on käytetty puolestaan maa- ja metsätalousalueiden kaavamerkintöjä ja -määräyksiä: Maa- ja metsätalousalue (M), Maisemallisesti arvokas peltoalue (MA), Maa- ja metsätalousalue, jolla on erityisiä ympäristöarvoja (MY) sekä Maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla on erityistä ulkoilun ohjaamistarvetta (MU). Viimeinen kaavamääräys on tuotu ehdotusvaiheessa uutena käytettäväksi yksityisten metsäalueilla kohteissa, joilla on kaavavalmistelussa tunnistettu ulkoilun ohjaustarvetta. Erityisesti tämä merkintä kohdentuu virkistysalueverkostosuunnitelmassa esitetyille retkeilyaluevyöhykkeelle, kuten esimerkiksi Lapakiston ympäristöön. Maa- ja metsätalousalueille ei ole asetettu MRL 128 §:n mukaisia toimenpiderajoituksia. Maa- ja metsätalousalueilla (M) sekä Maisemallisesti arvokkailla peltoalueilla (MA) sijaitsee maatila- ja hajarakentamiskohteita. Maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla on erityistä ulkoilun ohjaamistarvetta (MU) saa rakentaa ainoastaan maa- metsätalouden rakennuksia sekä ulkoilua palvelevia rakennuksia ja rakennelmia. Sen sijaan Maa- ja metsätalousvaltaisilla alueilla, joilla on erityisiä ympäristöarvoja (MY) ei saa rakentaa rakennuksia. Kaikkien virkistysalueiden sekä maa- ja metsätalousalueiden kaavamääräyksissä on kerrottu alueiden erityispiirteistä sekä kuvattu Lahden kaupungin tavoitteita alueiden maankäytölle ja metsänhoidolle. Esimerkiksi ulkoilureittien lähimetsien hoidolle, millä on merkittävää vaikutusta ulkoilukokemukseen.</p>	
EHDOTETTU UUSIA VR-ALUEITA	
<p>Lapakiston ja Pajulahden ympäristön metsäalueet on yleiskaavaehdotuksessa muutettu maa- ja metsätalousalueiksi, joilla on ulkoilun ohjaamistarvetta (MU). Ulkoiluvyöhykkeen on katsottu kulkevan etelämpänä ja Karhulammi ja Matinlammi jäävät tämän vyöhykkeen pohjoispuolelle sijaiten maa- ja metsätalousalueella (M).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Karhulammin ja Matinlammin ympäristö muuttaminen M-alueesta VR-alueeksi
VR- MERKINTÄ KORVATTAVA M-, MY- TAI MU- MERKINNÄLLÄ	
<p>Lahden suunta –työn 2017-2020 luonnoksesta on laadittu metsätaloudellisen vaikutusten arviointi, jossa on arvioitu maankäytön muutoksien vaikutusta metsätalouselinkeinon harjoittajien vuosituloihin.</p> <p>Ehdotusvaiheen kaavaratkaisu: Pääsääntöisesti muutetaan yksityisen maanomistajan omistamat VR-alueet M tai MU alueiksi. Edellä mainitusta maanomistukseen liittyvästä yleisperiaatteesta poiketaan kuitenkin viherverkkosuunnitelman ja maakuntakaavan pohjalta perustellusti strategisesti tärkeiksi tunnistetuilla alueilla, taajamarakenteen sisällä olevilla alueilla sekä alueilla, joilla on</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Metsätalouden nettotulos Lahden kaupungin alueella on yli 6 milj. euroa vuodessa. • 4. Elinkeinojen Lahti tavoittelee maaseudulle monipuolista maaseudun ominaisluonnetta hyödyntävää elinkeinotoimintaa. Tämä on kannatettava tavoite. Motivoituneet metsänomistajat ovat aivan keskeisiä toimijoita biotaloudessa. • Laajoja alueita varttavaksi Retkeily- ja ulkoilualueiksi merkinnällä VR. Yksityisten metsänomistajien maille

LAHDEN KAUPUNGIN VASTINE	TIIVISTELMÄ PALAUTTEEN SISÄLLÖSTÄ
<p>erityistä tarvetta ohjata rakentamista eivätkä maa- ja metsätalousalueiden määräykset sovellu käytettäväksi siellä.</p> <p>Yleiskaavan tehtävänä on huolehtia seudullisista ja paikallisista verkostoista myös ulkoilureittien osalta. Tavoitteellinen ulkoilureitistön pääväylä -merkinnällä on osoitettu sekä olemassa olevia että tavoitteellisia ulkoilureittiyhteyksiä. Ulkoilureittien keskeinen tavoite on muodostaa yhtenäinen ja kattava verkosto. Yleiskaavan tavoitteelliset ulkoilureitit on pyritty osoittamaan mahdollisuuksien mukaan Lahden kaupungin omistuksessa oleville maille.</p> <p>Yleiskaavassa esitetään tavoitteelliset seudulliset ulkoilureittiyhteydet, joiden toteutustavasta tai aikataulusta ei ole suunnitelmaa. Reittilinjauksilla on tarkoitus tunnistaa mahdollisia tulevaisuuden yhteystarpeita.</p> <p>Ehdotusvaiheen yleinen ratkaisuperiaate osoittaa yksityisten omistamille maille pääsääntöisesti Maa- ja metsätalousalueiden (M tai MU) merkintöjä on vähentänyt maisematyölupaohjeen merkitystä, joten ohjeen valmistelua ei ole kytketty yleiskaavaehdotusvaiheen valmisteluun.</p>	<p>(pää/sivuelinkeino), joilla harjoitetaan kestävä metsätaloutta</p> <ul style="list-style-type: none"> • Maisematyölupa rajoittaa toimintaa: kallis ja hidas menettely • Alueilla sovittuja ulkoilureittejä ja rakenteita • Metsäkiinteistön arvo laskee • VR -merkintä korvattava MU tai M-merkinnällä
<p>Ehdotusvaiheen kaavaratkaisu: Pääsääntöisesti muutetaan yksityisen maanomistajan omistamat VR-alueet M tai MU alueiksi. Edellä mainitusta maanomistukseen liittyvästä yleisperiaatteesta poiketaan kuitenkin viherverkkosuunnitelman ja maakuntakaavan pohjalta perustellusti strategisesti tärkeiksi tunnistetuilla alueilla, taajamarakenteen sisällä olevilla alueilla sekä alueilla, joilla on erityistä tarvetta ohjata rakentamista eivätkä maa- ja metsätalousalueiden määräykset sovellu käytettäväksi siellä.</p> <p>Yleiskaavan tehtävänä on huolehtia seudullisista ja paikallisista verkostoista myös ulkoilureittien osalta. Tavoitteellinen ulkoilureitistön pääväylä -merkinnällä on osoitettu sekä olemassa olevia että tavoitteellisia ulkoilureittiyhteyksiä. Ulkoilureittien keskeinen tavoite on muodostaa yhtenäinen ja kattava verkosto. Yleiskaavan tavoitteelliset ulkoilureitit on pyritty osoittamaan mahdollisuuksien mukaan Lahden kaupungin omistuksessa oleville maille.</p> <p>Yleiskaavassa esitetään tavoitteelliset seudulliset ulkoilureittiyhteydet, joiden toteutustavasta tai aikataulusta ei ole suunnitelmaa. Reittilinjauksilla on tarkoitus tunnistaa mahdollisia tulevaisuuden yhteystarpeita.</p> <p>Ehdotusvaiheen yleinen ratkaisuperiaate osoittaa yksityisten omistamille maille pääsääntöisesti Maa- ja metsätalousalueiden (M tai MU) merkintöjä on vähentänyt</p>	<ul style="list-style-type: none"> • yksityisten metsänomistajien maille osoitetut VR -merkinnät palautettava M-merkinnöiksi • Tai alueesta oltava sopimus maanomistajan kanssa • Tai kaupungin hankittava omistukseensa • Myös ulkoilureitistöistä oltava sopimus maanomistajien kanssa • Maisematyölupa tarpeeton

LAHDEN KAUPUNGIN VASTINE	TIIVISTELMÄ PALAUTTEEN SISÄLLÖSTÄ
<p>maisematyölupaohjeen merkitystä, joten ohjeen valmistelua ei ole kytketty yleiskaavaehdotusvaiheen valmisteluun.</p>	
<p>Lahden suunta -työn 2017-2020 luonnoksesta on laadittu metsätaloudellisen vaikutusten arviointi, jossa on arvioitu maankäytön muutoksien vaikutusta metsätalouselinkeinon harjoittajien vuosituloihin.</p> <p>Ehdotusvaiheen kaavaratkaisu: Pääsääntöisesti muutetaan yksityisen maanomistajan omistamat VR-alueet M tai MU alueiksi. Edellä mainitusta maanomistukseen liittyvästä yleisperiaatteesta poiketaan kuitenkin viherverkkosuunnitelman ja maakuntakaavan pohjalta perustellusti strategisesti tärkeiksi tunnistetuilla alueilla, taajamarakenteen sisällä olevilla alueilla sekä alueilla, joilla on erityistä tarvetta ohjata rakentamista eivätkä maa- ja metsätalousalueiden määräykset sovellu käytettäväksi siellä.</p> <p>Yleiskaavan tehtävänä on huolehtia seudullisista ja paikallisista verkostoista myös ulkoilureittien osalta. Tavoitteellinen ulkoilureitistön pääväylä -merkinnällä on osoitettu sekä olemassa olevia että tavoitteellisia ulkoilureittiyhteyksiä. Ulkoilureittien keskeinen tavoite on muodostaa yhtenäinen ja kattava verkosto. Yleiskaavan tavoitteelliset ulkoilureitit on pyritty osoittamaan mahdollisuuksien mukaan Lahden kaupungin omistuksessa oleville maille.</p> <p>Yleiskaavassa esitetään tavoitteelliset seudulliset ulkoilureittiyhteydet, joiden toteutustavasta tai aikataulusta ei ole suunnitelmaa. Reittilinjauksilla on tarkoitus tunnistaa mahdollisia tulevaisuuden yhteystarpeita.</p> <p>Ehdotusvaiheen yleinen ratkaisuperiaate osoittaa yksityisten omistamille maille pääsääntöisesti Maa- ja metsätalousalueiden (M tai MU) merkintöjä on vähentänyt maisematyölupaohjeen merkitystä, joten ohjeen valmistelua ei ole kytketty yleiskaavaehdotusvaiheen valmisteluun.</p> <p>Yleiskaavaluonnoksessa retkeily- ja ulkoilualueina (VR) esitetyt maanomistajan metsäalueet muuttuvat osittain yleiskaavaehdotuksessa maa- ja metsätalousalueiksi, joilla ulkoilun ohjaamistarvetta (MU). VR-merkinnällä säilyvällä alueella Kilpasen lähetyvillä kulkee tavoitteellinen ulkoilureitti ja siellä on paljon virkistyskäyttö painetta. Alueen kaavakatkaisusta on sovittu maanomistajan kanssa.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Alhaisen-Kirilän yhteismetsä • 1300 ha, 70 osakasperhettä. uusi VR merkintä 40% alueesta. Vaikutus 200 000€ vuosituloihin. • Yhteismetsälaki säättää alueen käyttöä: tarkoitettu kestävän metsätalouden harjoittamiseen. Nyt kaava vaarantaa lain toteutumisen. • Maisematyölupa rajoittaa toimintaa: puuta ei haluta ostaa, hakkuut mahdollista myös kieltää. • Alueilla sovittuja ulkoilureittejä ja rakenteita. Virkistyskäytön tarpeisiin vastattu vuokrasopimuksilla. • VR -merkintä korvattava MU tai M-merkinnällä
<p>Yleiskaavaluonnoksessa retkeily- ja ulkoilualueina (VR) esitetyt maanomistajan metsäalueet muuttuvat yleiskaavaehdotuksessa maa- ja metsätalousalueiksi, joilla ulkoilun ohjaamistarvetta (MU). Tilakeskus ja sen välittömässä läheisyydessä olevia alueita oli kaavaluonnoksessa lisäksi</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tilat YLHÄIN, KANTOLA, LATKU, SUNTIOLAMMENSUO, OJALA JA LIIPENPELTO • Kestävää metsätaloutta (ei luonnonmukaista metsäkuviota)

LAHDEN KAUPUNGIN VASTINE	TIIVISTELMÄ PALAUTTEEN SISÄLLÖSTÄ
osoitettu kyläalueeksi (AT) ja näiltä osin merkinnät pysyvät ennallaan.	<ul style="list-style-type: none"> • Yhteistyötä Pajulahden opiston kanssa ja virkistyskäyttöä (ilmaiseksi tai) vuokrasopimuksilla • Maisematyö lupa rajoittaa toimintaa • Kiinteistön arvo laskee • MU- (tai M-) merkintä säilytettävä, ei VR • Hoitamaton metsä muuttuu käyttökelvottomaksi
Yleiskaavaluonnoksessa retkeily- ja ulkoilualueina (VR) esitetyt maanomistajan metsäalueet muuttuvat yleiskaavaehdotuksessa maa- ja metsätalousalueiksi, joilla ulkoilun ohjaamistarvetta (MU). Tilakeskuksen alue oli kaavaluonnoksessa lisäksi osoitettu kyläalueeksi (AT) ja näiltä osin merkinnät pysyvät ennallaan.	<ul style="list-style-type: none"> • Tila PEKOLA • VR -merkinnän korvaaminen MU-merkinnällä
Yleiskaavaluonnoksessa retkeily- ja ulkoilualueina (VR) esitetyt maanomistajan metsäalueet muuttuvat yleiskaavaehdotuksessa maa- ja metsätalousalueiksi, joilla ulkoilun ohjaamistarvetta (MU). Kiinteistön 15:1 itäosa oli kaavaluonnoksessa lisäksi osoitettu kyläalueeksi (AT) ja näiltä osin merkinnät pysyvät ennallaan.	<ul style="list-style-type: none"> • Tilat TÖYSSYKALLIO JA TÖYSSYSUO • VR -merkinnän korvaaminen MU-merkinnällä
Yleiskaavaluonnoksessa retkeily- ja ulkoilualueina (VR) esitetyt metsäalueet kiinteistöllä muuttuvat yleiskaavaehdotuksessa maa- ja metsätalousalueiksi, joilla ulkoilun ohjaamistarvetta (MU). Ulkoilureittien osalta on kaavaehdotuksessa esitetty muutoksia kiinteistön alueella. Reitti kulkisi Kakarlammen pohjoispuolelta.	<ul style="list-style-type: none"> • Tila KILPANEN • VR -merkinnän korvaaminen MU-merkinnällä
Yleiskaavaluonnoksessa retkeily- ja ulkoilualueina (VR) esitetyt metsäalueet kiinteistöllä muuttuvat yleiskaavaehdotuksessa maa- ja metsätalousalueiksi, joilla ulkoilun ohjaamistarvetta (MU). Kiinteistön pohjoisosa oli kaavaluonnoksessa lisäksi osoitettu kyläalueeksi (AT) ja näiltä osin merkinnät pysyvät ennallaan.	<ul style="list-style-type: none"> • Tila YLHÄINEN • VR -merkinnän korvaaminen MU-merkinnällä
Yleiskaavaluonnoksessa retkeily- ja ulkoilualueina (VR) esitetyt metsäalueet kiinteistöllä muuttuvat yleiskaavaehdotuksessa maa- ja metsätalousalueiksi, joilla ulkoilun ohjaamistarvetta (MU). Ulkoilureitin linjaukseen on tehty muutoksia Kakarlammen ympäristössä.	<ul style="list-style-type: none"> • Tila RONI • VR -merkinnän korvaaminen M- ja MU-merkinnällä
Yleiskaavaluonnoksessa retkeily- ja ulkoilualueina (VR) esitetyt metsäalueet kiinteistöllä muuttuvat yleiskaavaehdotuksessa maa- ja metsätalousalueiksi, joilla ulkoilun ohjaamistarvetta (MU).	<ul style="list-style-type: none"> • Tila HÄMMÄRANTA • VR -merkinnän korvaaminen M- ja MU-merkinnällä
Yleiskaavaluonnoksessa retkeily- ja ulkoilualueina (VR) esitetyt metsäalueet kiinteistöjen osalta muuttuvat yleiskaavaehdotuksessa maa- ja metsätalousalueiksi, joilla ulkoilun ohjaamistarvetta (MU). Tilan Hämmantaka pohjoisosa	<ul style="list-style-type: none"> • Tilat KAKARI JA HÄMMÄTAKA • VR -merkinnän korvaaminen M- ja MU-merkinnällä

LAHDEN KAUPUNGIN VASTINE	TIIVISTELMÄ PALAUTTEEN SISÄLLÖSTÄ
oli kaavaluonnoksessa lisäksi osoitettu kyläalueeksi (AT) ja näiltä osin merkinnät pysyvät ennallaan.	
Yleiskaavaluonnoksessa retkeily- ja ulkoilualueina (VR) esitetyt maanomistajan metsäalueet muuttuvat yleiskaavaehdotuksessa maa- ja metsätalousalueiksi, joilla ulkoilun ohjaamistarvetta (MU). Muilta osin kiinteistöjen kaavamerkinnät säilyvät yleiskaavaluonnoksen mukaisina.	<ul style="list-style-type: none"> • Tilat MARTTILAN PERÄMETSÄ JA YLÄ-KOKKOLAN PERÄMETSÄ • Kestävää ja kannattavaa metsätaloutta • Muutamia retkeilyreittejä nyt. Lisätarpeesta voi neuvotella. • Maisematyölupa rajoittaa toimintaa ja voi estää uudistushakkuut • Metsätilan arvo laskee • VR-merkintä korvattava M-merkinnällä
Yleiskaavaluonnoksessa retkeily- ja ulkoilualueina (VR) esitetyt kiinteistön metsäalueet muuttuvat yleiskaavaehdotuksessa maa- ja metsätalousalueiksi, joilla ulkoilun ohjaamistarvetta (MU). Kiinteistön itäosa oli kaavaluonnoksessa lisäksi osoitettu kyläalueeksi (AT) ja näiltä osin merkinnät pysyvät ennallaan.	<ul style="list-style-type: none"> • Tila PENULA • VR -merkinnän korvaaminen MU-merkinnällä
Yleiskaavaluonnoksessa retkeily- ja ulkoilualueina (VR) esitetyt maanomistajan metsäalueet muuttuvat yleiskaavaehdotuksessa maa- ja metsätalousalueiksi, joilla ulkoilun ohjaamistarvetta (MU). Lisäksi osa kiinteistön alueesta on kaavaluonnoksessa osoitettu jäämään voimaan voimassa olevan kallio-, Pitkä- ja Särkijärven alueen osayleiskaavan mukaisesti. Näiltä osin kaavamerkintä säilyy nykyisellään. Kiinteistön alueella ei ole rantarakennusoikeutta.	<ul style="list-style-type: none"> • Tila HUUHKAIMENMÄKI • Kestävää ja kannattavaa metsätaloutta • Ei retkeilyreittejä nyt tai halua uusiin. • (Maisematyölupa rajoittaa toimintaa ja voi estää uudistushakkuut) • Metsätilan arvo laskee • VR-merkintä korvattava M-merkinnällä
Yleiskaavaluonnoksessa retkeily- ja ulkoilualueina (VR) esitetyt maanomistajan metsäalueet muuttuvat yleiskaavaehdotuksessa maa- ja metsätalousalueiksi, joilla ulkoilun ohjaamistarvetta (MU).	<ul style="list-style-type: none"> • Tila NIKULANMETSÄ • VR -merkinnän korvaaminen M -merkinnällä
Yleiskaavaluonnoksessa retkeily- ja ulkoilualueina (VR) esitetyt maanomistajan metsäalueet muuttuvat yleiskaavaehdotuksessa maa- ja metsätalousalueiksi, joilla ulkoilun ohjaamistarvetta (MU). Osa maanomistajan kiinteistöistä oli kaavaluonnoksessa lisäksi osoitettu asuinalueena (A) ja näiltä osin merkinnät pysyvät ennallaan.	<ul style="list-style-type: none"> • Tila RANTAHÄRHÖ, KOIVUHÄRHÖ JA RANTAMUTURI • VR -merkinnän korvaaminen M-merkinnällä
Yleiskaavaluonnoksessa retkeily- ja ulkoilualueina (VR) esitetyt kiinteistön metsäalueet muuttuvat yleiskaavaehdotuksessa maa- ja metsätalousalueiksi, joilla ulkoilun ohjaamistarvetta (MU).	<ul style="list-style-type: none"> • Tila WELLINGINMETSÄ • VR -merkinnän korvaaminen M-merkinnällä
Yleiskaavaluonnoksessa retkeily- ja ulkoilualueina (VR) esitetyt metsäalueet kiinteistöllä muuttuvat yleiskaavaehdotuksessa osittain maa- ja metsätalousalueiksi, joilla ulkoilun ohjaamistarvetta (MU) ja osittain maa- ja metsätalousalueeksi, jolla on erityisiä ympäristöarvoja (MY). Iso-Mustalammi ympäröivine suoalueineen on merkitty MY-alueeksi. Maanomistajan METSO-ohjelman piirissä oleva alue voidaan maanomistajan suostumuksella osoittaa kaavassa myös luonnonsuojelualueena (SL).	<ul style="list-style-type: none"> • Tila KYLÄ-PELTOLAN METSÄ • VR -merkinnän korvaaminen M-merkinnällä

LAHDEN KAUPUNGIN VASTINE	TIIVISTELMÄ PALAUTTEEN SISÄLLÖSTÄ
Linnaistensuon ympäristön kaavamerkintöjä on tarkastettu ja Linnaistensuon eteläpuolen alue on muutettu maa- ja metsätalousalueeksi (M).	<ul style="list-style-type: none"> • Tila METSÄLAMPOLA • VR -merkinnän korvaaminen M-merkinnällä
Yleiskaavaluonnoksessa retkeily- ja ulkoilualueina (VR) esitetyt maanomistajan metsäalueet muuttuvat yleiskaavaehdotuksessa maa- ja metsätalousalueiksi, joilla ulkoilun ohjaamistarvetta (MU).	<ul style="list-style-type: none"> • Tilat HONNILA, PENTTILÄNMETSÄ JA MÖYKKYMETSÄ • VR -merkinnän korvaaminen M-merkinnällä
Linnaistensuon ympäristön kaavamerkintöjä on tarkastettu ja Linnaistensuon eteläpuolinen alue on muutettu maa- ja metsätalousalueeksi (M). Ulkoilureitin linjaukseen on tehty muutos, joka koskee kiinteistöä. Ulkoilureitti on osoitettu kulkemaan lähempänä kunnan rajaa.	<ul style="list-style-type: none"> • Tila HAUKKALEHTO • Linnuston huomioivaa metsänhoitoa • Metsojen soidinpaikka • Alue ei sovellu retkeilyyn • VR -merkinnän korvaaminen M -merkinnällä
Linnaistensuon ympäristön kaavamerkintöjä on tarkastettu ja Ilolantien varren alue ja Linnaistensuon eteläpuolinen alue on muutettu maa- ja metsätalousalueeksi (M).	<ul style="list-style-type: none"> • Tila KUUSELA • VR -merkinnän korvaaminen M -merkinnällä • Tehnyt lähivuosina suuria kalustoinvestointeja • Metsien toiminta hiilinieluna.
Yleiskaavaluonnoksessa retkeily- ja ulkoilualueina (VR) esitetyt kiinteistön metsäalueet muuttuvat yleiskaavaehdotuksessa maa- ja metsätalousalueiksi, joilla ulkoilun ohjaamistarvetta (MU).	<ul style="list-style-type: none"> • Tila SIVULA • VR -merkinnän korvaaminen M -merkinnällä • Tilalla sitouduttu PEFC sertifikaattiin
Linnaistensuon ympäristön kaavamerkintöjä on tarkastettu ja Ilolantien varren alue ja Linnaistensuon eteläpuolinen alue on muutettu maa- ja metsätalousalueeksi (M).	<ul style="list-style-type: none"> • Tila PAIMISOJA • VR -merkinnän korvaaminen M -merkinnällä • M -merkintä ei sulje pois rakentamismahdollisuutta
<p>Suurin osa maanomistajan omistamista maa- ja metsätalousalueista on yleiskaavaluonnoksessa esitetty maa- ja metsätalousalueena (M) tai retkeily- ja ulkoilualueeksi (VR). M-alueiden osalta kaavamerkintöihin ei ole tehty muutoksia yleiskaavaehdotukseen. M- kaavamääräyksiä on muutettu saadun palautteen perusteella paremmin metsätalouden harjoittamiseen soveltuvaksi.</p> <p>Yleiskaavaluonnoksessa retkeily- ja ulkoilualueina (VR) esitetyt maanomistajan metsäalueet muuttuvat osittain yleiskaavaehdotuksessa maa- ja metsätalousalueiksi, joilla ulkoilun ohjaamistarvetta (MU) ja osalla alueista säilyy VR-merkintä. VR-alueena jatkossakin esitetään Sorvasen ympäristö, sekä Kaarlammen ympäristö. Pitkäsuon alue esitetään muutettavaksi maa- ja metsätalousalueeksi, jolla on erityisiä ympäristöarvoja (MY). Kaarlammen ja Sorvasen alue on Päijät-Hämeen maakuntakaavassa esitetty virkistysalueena ja alueilla kulkee valaistu ulkoilureitti.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tila SEESTAN SORVANEN • Ei hyväksy VR aluevarauksia metsätaloudelle • Ei hyväksy VR ja M alueille metsätaloudelle vahingollisia kaavamääräyksiä • Esitetty uusia asuinaluevarauksia (A) ja matkailupalvelujen alueita (RM).

LAHDEN KAUPUNGIN VASTINE	TIIVISTELMÄ PALAUTTEEN SISÄLLÖSTÄ
<p>Kiinteistöllä oleviin asuinalue (A) tai lomarakennusalue (RA) ei ole esitetty tehtäväksi muutoksia. Alueen kehittämiseen tähtävien toimenpiteiden osalta asiaan palataan seuraavalla yleiskaavakierroksella.</p>	
<p>Suurin osa maanomistajan omistamista maa- ja metsätalousalueista on yleiskaavaluonnoksessa esitetty maa- ja metsätalousalueena (M). Lisäksi kaavaluonnoksessa on esitetty useampia maa- ja metsätalousalueita, joilla on erityisiä ympäristöarvoja (MY). Näiltä osin kaavamerkintöihin ei ole tehty muutoksia yleiskaavaehdotukseen. M- ja MY-kaavamääräyksiä on muutettu saadun palautteen perusteella. M-kaavamääräystä on muutettu paremmin metsätalouden harjoittamiseen soveltuvaksi.</p> <p>Yleiskaavaluonnoksessa retkeily- ja ulkoilualueina (VR) esitetyt maanomistajan metsäalueet muuttuvat yleiskaavaehdotuksessa maa- ja metsätalousalueiksi, joilla ulkoilun ohjaamistarvetta (MU). Lisäksi kaavaehdotukseen on lisätty maisemallisesti arvokas peltoalue (MA-16) vanhan metsälaitumen alueelle.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tilat SEESTAN KARTANO JA SEESTA • Ei hyväksy VR aluevarauksia metsätalallaan • Ei hyväksy VR ja M alueille metsätaloudelle vahingollisia kaavamääräyksiä
<p>Yleiskaavaluonnoksessa retkeily- ja ulkoilualueina (VR) esitetyt metsäalueet maanomistajan omistamilla kiinteistöillä Kujalan alueella muuttuvat yleiskaavaehdotuksessa maa- ja metsätalousalueiksi, joilla ulkoilun ohjaamistarvetta (MU).</p> <p>Ehdotusvaiheen yleinen ratkaisuperiaate osoittaa yksityisten omistamille maille pääsääntöisesti Maa- ja metsätalousalueiden (M tai MU) merkintöjä on vähentänyt maisematyölupaohjeen merkitystä, joten ohjeen valmistelua ei ole kytketty yleiskaavaehdotusvaiheen valmisteluun.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tilatiedot puuttuvat. 125 ha metsämaata Kujalassa ja 18 ha Villähteellä • VR -merkinnän korvaaminen M -merkinnällä • Maisematyöluvan oltava voimassa vähintään 10v • yli 1ha alueissa maisematyölupa erityisesti ongelmia • mm. ilmastonlämpeneminen ja tuhotyönteiset perusteina
<p>MUUTOSTOIVEITA MUIHIN METSÄTALOUSALUEITA KOSKEVIIN MERKINTÖIHIN</p>	
<p>Lisämaaksi hankittu määräala osoitetaan yleiskaavaehdotuksessa VU-alueena mielipiteen mukaisesti. Pajulahden länsipuolen laajat metsäalueet muutetaan maa- ja metsätalousalueiksi, joilla on ulkoilun ohjaamistarvetta (MU).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Liikuntakeskus Pajulahdella uusi alue, jolle tarvitaan VU merkintä • VR alueilla pystyttävä harjoittamaan metsätaloutta / palauttaminen M merkinnälle osittain.
<p>Yleiskaavaluonnoksessa retkeily- ja ulkoilualueina (VR) esitetyt metsäalueet muuttuvat yleiskaavaehdotuksessa maa- ja metsätalousalueiksi, joilla ulkoilun ohjaamistarvetta (MU).</p> <p>Kiinteistön pohjoisosassa oli kaavaluonnoksessa lisäksi osoitettu kyläalueeksi (AT) ja näiltä osin merkinnät pysyvät ennallaan. Kyläalueen on tarkoitus rakentua pitkälti Alhaistentien varteen, miltä osin Pasilan kiinteistö on maastonmuodoiltaan ongelmallinen jyrkän rinteiden vuoksi. Asumisen laajentaminen lähemmäksi ulkoilureitistöä ei ole tarkoituksenmukaista. Kaavaratkaisun jättäminen ennalleen, vastaamaan voimassa</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tila PASILA • Kiinteistö ostettu rakennuspaikaksi • MU aluetta maakuntakaavassa • Ei VR merkintää, vaan MU tai AT tms.

LAHDEN KAUPUNGIN VASTINE	TIIVISTELMÄ PALAUTTEEN SISÄLLÖSTÄ
olevaa osayleiskaavaa, turvaa parhaiten maanomistajan oikeudet. Vaihtoehtoisesti kyläaluetta (AT) tulisi rajata nykyistä pienemmäksi kiinteistön kohdalla.	
Linnaistensuon ympäristön kaavamerkintöjä on tarkastettu ja Ilolantien varren alue on muutettu maa- ja metsätalousalueeksi (M).	<ul style="list-style-type: none"> • Tilat ILOLA, METSÄRINNE JA PAJURANTA • Hevostila + metsätila • VR-merkinnän korvaaminen M-merkinnällä
Yleiskaavassa esitetään tavoitteelliset seudulliset ulkoilureittiyhteydet, joiden toteutustavasta tai aikataulusta ei ole suunnitelmaa. Reittilinjauksilla on tarkoitus tunnistaa mahdollisia tulevaisuuden yhteystarpeita. Linnaistensuon ulkoilureittejä on muutettu luonnosvaiheesta niin, että Lankilasta suuntautuva reittiyhteys ei enää johda suoraan Linnaistensuon suosituille luontopolulle. Näin ollen reitin käyttöpaineen ei oleteta kasvavan merkittävästi. Tavoitteena on opastaa kulku ja pysäköinti Linnaistensuolle kestävästi ja turvallisesti nykyisiä reittejä hyödyntäen.	<ul style="list-style-type: none"> • Tilat TUOMALA, MARTTILA JA LOPPASUO • Osuus METSÄYHTYMÄ KOTIMETSÄSTÄ • Ei pääreitille Linnaistensuolla • Lisääntyvä yksityisautoilu häiritsee • Metsätalous ei saa vaarantua
<p>Metsäkiinteistöt sijaitsevat Nastolan nauhataajaman laajalla elinkeinoelämän alueella (T). Elinkeinoelämän alueen laajentaminen rautatien ja valtatie väliin vaatii Veljeskylän eritasoliittymän rakentamisen valtatielle. Lisäksi alueen tarkempi rakentaminen tulee ratkaista asemakaavalla ottaen huomioon alueen olemassa olevat asuinrakennukset ja luontoarvot. Aluetta voidaan siten hyödyntää vielä pitkään maa- ja metsätalousalueena. Yleiskaavan kaavamerkintä (T) aiheuttaa maanomistajalle haittaa metsätalouden harjoittamiseen maisematyöluupien kautta. Uusien asuinrakennuspaikkojen muodostumista alueelle ei sallita alueen ollessa jo entuudestaan rautatien ja rautatien melualueita.</p> <p>Retkeily- ja ulkoilualueella (VR) sijaitseva suon ottamiseen tarkoitettu palsta sijaitsee laajemmalla VR-alueella, eikä sen kaavamerkintää ole tarkoituksen mukaista muuttaa.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tilat PEKKALA JA VARJOLA • VR ja T merkinnät hankaloittavat metsätalouden harjoittamista, korvattava M -merkinnällä • VR merkintä nyt suonottoalueella, korvattava M -merkinnällä
MY-aluevarausmerkintä perustuu voimassa olevaan Villähde-Koiskalan osayleiskaavaan. Metsäsaareke sijaitsee maisemallisesti merkittävässä avoimien maisematilojen solmukohdassa. Metsät ovat kuusivaltaisia. Kasvillisuus on lehtomaista kangasta, usein soistunutta tai entisiin kangaskorpiin syntyntä rehevää turvekangasta. Alueen alava kaakkoisosa on varttunutta kuusikkoa, seassa muutamia haapoja ja koivuja. Alueella tavattiin runsaasti selviä merkkejä liito-oravasta. Kaavamerkintä pidetään ennallaan liito-oravan elinpiirin suojelemiseksi. Pääosa kiinteistön alueesta on maa- ja metsätalousaluetta (M).	<ul style="list-style-type: none"> • Tila RUUSULA • MY merkintä korvattava M merkinnällä (omalla ja naapurien kiinteistöillä) • ei hyväksy rakennuskieltoa, tarve rakentaa maatalouden varastorakennus
Linnaistensuon ympäristön kaavamerkintöjä on tarkastettu ja Ilolantien varren alue on muutettu maa- ja metsätalousalueeksi (M). Lisäksi alueen ulkoilureittejä on muutettu ja suon etelä ja itäpuoliset reitit on poistettu yleiskaavakartalta. Ulkoilureitit eivät kohdistu palautteen mukaisiin kiinteistöihin.	<ul style="list-style-type: none"> • Tila TONTINNIITY • Ei VR merkintää, pieni tila • Ei saa ohjata virkistystä ja ulkoilua alueelle

LAHDEN KAUPUNGIN VASTINE	TIIVISTELMÄ PALAUTTEEN SISÄLLÖSTÄ
<p>Yleiskaavan kyläalueet (AT) ovat tarkoitettu kylämäisen rakentamisen alueeksi. Kyläalueelle voi sijoittua asumista, maatilojen talouskeskuksia, vapaa-ajanasuntoja, palveluita ja sellaisia työ- ja liiketiloja, joista ei aiheudu ympäristöön melua, tärinää, ilman pilaantumista, raskasta liikennettä tai muuta näihin verrattavia haittoja. Kyläalueella on mahdollista harjoittaa maataloutta ja rakentaa maa- ja metsätalouden rakennuksia.</p> <p>Maatalousrakentamisista ohjaa kaupungin rakennusjärjestys, jossa maatiloilla on muuta rakentamista lievemmat määräykset.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • maatalousalueet jollain muulla merkinnällä kuin AT, joka käytännössä estää maataloustyyppisen rakentamisen, laajentamisen, sekä toiminnan kehittämisen. • onko maatalousrakentamiseen tuloillaan jotain lievennyksiä?
VAIHTOEHTOPARIT	
<p>Lahden suunta -työn 2017–2020 luonnoksen yhteydessä yleiskaavasta esitettiin kaksi luonnosvaihtoehtoa. Vaihtoehtoisia maankäyttöjä esitettiin kahdeksalle eri alueelle. Vaihtoehtoparien ratkaisut yleiskaavaehdotukseen on ratkaistu saadun palautteen ja käydyn poliittisen keskustelun pohjalta.</p>	
ALUE 1: Ala Okeroinen	
<p>Alue 1 (Ala-Okeroinen) esitetään yleiskaavaehdotuksessa luonnosvaihtoehdon 2 mukaisesti elinkeinoelämän alueena (T).</p>	
<p>Maakuntakaava on yleispiirteinen suunnitelma alueiden käytöstä maakunnassa. Maakuntakaavassa esitetään alueiden käytön ja yhdyskuntarakenteen periaatteet ja sillä ratkaistaan valtakunnalliset, maakunnalliset ja seudulliset alueiden käytön kysymykset. Yleiskaava on maakuntakaavaa tarkempi, kunnan yleispiirteinen suunnitelma, jonka tehtävä on yhdyskuntarakenteen eri toimintojen yhteensovittaminen. Yleiskaavalla tarkastellaan alueiden käyttöä maakuntakaavaa yksityiskohtaisemmin, jolloin alueiden käytön varaukset ja merkinnät voivat poiketa maakuntakaavasta. Yleiskaavalla tulee kuitenkin katsoa, ettei toimenpiteillä vaikeuteta maakuntakaavan toteuttamista.</p> <p>Alue 1 (Ala-Okeroinen) mahdollistaa Kehätien varteen sijoitettavan elinkeinoelämän alueen muodostamisen Lahden kaupungin alueelle. Alueen kehittämiseksi elinkeinoelämän alueena on vahva poliittinen tahto. Rakenteilla oleva kehätie muuttaa alueen luontoarvoja ja alueen käytettävyyttä virkistysalueena sekä mahdollisia ulkoilureittejä ja ekologisia käytäviä ja yhteystarpeiden toteuttamismahdollisuuksia. Elinkeinoelämän alueen osoittaminen kehätien varteen ei merkittävästi heikennä näiden alueiden luontoarvoja ja käytettävyyttä virkistysalueena ottaen huomioon jo rakenteilla oleva kehätie, siitä johtuva liikennemelu ja muut vaikutukset. Ekologinen yhteys on mahdollista osoittaa vain Luhdanjoen vartta kehätien poikki etelä-pohjoissuunnassa ja ulkoilureitti tulee toteuttaa Lintulantien varteen muiden reittien ollessa</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Alue 1 Ala-Okeroinen, luonnosvaihtoehto VE2 lain /maakuntakaavan vastainen • Alueella luontoarvoja / lajeja jotka tulisi ottaa huomioon • pesimäalue, liito-oravat • Rälssin maankaatopaikan merkintä, ympäristöluvassa kaatopaikka. Kaatopaikkaa ei saa sijoittaa virkistysalueelle • VE2 ristiriidassa ympäristöohjelman tavoitteiden kanssa • luonnonsuojelualueiden pinta-ala tavoitteet

LAHDEN KAUPUNGIN VASTINE	TIIVISTELMÄ PALAUTTEEN SISÄLLÖSTÄ
<p>toteuttamiskelvottomia kehätiestä johtuen. Vastaavasta syystä ei nähdä suurta ristiriitaa Lahden viheralueohjelman kanssa.</p> <p>Kehätien varteen osoitetulla teollisuusalueella (T) tai eo-alueen laajennusalueella ei ole LUMO-kohteita, eikä alueilta ole tehty havaintoja liito-oravasta. Alueet ovat osittain liito-oravalle soveliasta elinympäristöä. Alueilla ei ole luonnonsuojelulain 49 §:n mukaisia suojeltavia liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkoja. Liito-oravan papanapuualue ja kolopuut sijoittuvat Rälssinmäen lounaispuolelle. Tämä alue on tarkoitus rauhoittaa ja osoittaa yleiskaavaan rauhoituspäätöksen jälkeen luonnonsuojelualueeksi. Yleiskaavaehdotukseen alue merkitään retkeily- ja ulkoilualueeksi (VR), jolloin alue voidaan suojella METSO-ohjelmalla. Rälssinmäki halutaan jatkossakin osoittaa virkistysalueena ja alue tullaan maisemoimaan maa-ainesten läjityksen päätyttyä tähän käyttöön. Virkistykseen parhaat alueet sijoittuvat mäelle ja sen länsipuolen suojaisille metsäalueille. Yleiskaavasta on lisäksi poistettu asuinaluevarauksia Rälssinmäen ja Luhdanjoen väliseltä alueelta ja jätetty alue maa- ja metsätalousalueeksi. Tämä mahdollistaa alueen laajemmankin käytön virkistykseen ja turvaa alueen luontoarvojen säilymistä asuinrakentamista paremmin.</p> <p>Luonnosvaihtoehdon 2 ei katsota vaikeuttavan maakuntakaavan toteuttamista, eikä olevan luonnonsuojelulain vastainen ottaen huomioon edellä kuvatut asiat.</p> <p>Rälssin alueella on laaja pesimälinnustoalue, joka kattaa lähestulkoon koko Ala-Okeroisentien, Kehätien, Helsingintien ja Luhdanjoen väliin muodostuvan alueen. Elinkeinoelämän alue (T) sijoittuu tälle alueelle, mutta kattaa hyvin pienen osan pesimälinnustoalueesta. Rälssin maa-ainesten läjitysalueen laajennus ja rakenteilla oleva kehätie muuttavat alueen luonnonoloja ja alueen soveltumista linnustolle jo merkittävästi. Rälssin alueen tavoitteellinen loppukäyttö lisää ja palauttaa alueen paremmin linnustolle soveltuvaksi alueeksi, jolloin kapean elinkeinoelämän alueen (T) osoittaminen kehätien varteen ei merkittävästi heikennä alueen arvoa pesimälinnustoalueena.</p> <p>Rälssin maankaatopaikan kaavamerkintä (eo) eli ole toimivin kuvaamaan alueen toimintaa. Alueen kaavamerkintää ja määräystä muutetaan mielipiteen johdosta. Kaavamerkintä E/VR. Kaavamääräys: ERITYISALUE / RETKEILY- JA ULKOILUALUE.</p> <p>Maa-aineksen vastaanottoalue, joka toiminnan päätyttyä muutetaan retkeily- ja ulkoilualueeksi. Alueen maisemointi tehdään samanaikaisesti täytön edetessä.</p>	

LAHDEN KAUPUNGIN VASTINE	TIIVISTELMÄ PALAUTTEEN SISÄLLÖSTÄ
<p>Maa-ainesten hyödyntämiseen niiden syntypaikalla tulee tulevaisuudessa kiinnittää enemmän huomiota, kuten mielipiteessä on tuotu ilmi. Maa-ainesten hyödyntäminen aluerakentamisessa, meluvälillä tms. antaa mahdollisuuden osan maa-ainesten hyödyntämiseen. Asia liittyy kiertotalousteemaan, jota on syytä tarkastella yleiskaavatasolla seuraavalla Lahden suunta -työn 2021-2025 kierroksella tarkemmin.</p>	
<p>Alue 1 (Ala-Okeroinen) mahdollistavaa Kehätien varteen sijoitettavan elinkeinoelämän alueen muodostamisen Lahden kaupungin alueelle. Alueiden kehittämiselle elinkeinoelämän alueina on vahva poliittinen tahto ja yleiskaavaehdotukseen alueet osoitetaan elinkeinoelämän alueina (T) mielipiteen mukaisesti.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Alue 1 (Ala-Okeroinen), puolletaan vaihtoehtoa 2
<p>Alue 1 (Ala-Okeroinen) mahdollistaa Kehätien varteen sijoitettavan elinkeinoelämän alueen muodostamisen Lahden kaupungin alueelle. Alueen kehittämiselle elinkeinoelämän alueena on vahva poliittinen tahto. Rakenteilla oleva kehätie muuttaa alueen luontoarvoja ja alueen käytettävyyttä virkistysalueena sekä mahdollisia ulkoilureittejä ja ekologisia käytäviä ja yhteystarpeiden toteuttamismahdollisuuksia. Elinkeinoelämän alueen osoittaminen kehätien varteen ei merkittävästi heikennä näiden alueiden luontoarvoja ja käytettävyyttä virkistysalueena ottaen huomioon jo rakenteilla oleva kehätie, siitä johtuva liikennemelu ja muut vaikutukset. Ekologinen yhteys on mahdollista osoittaa vain Luhdanjoen vartta kehätien poikki etelä-pohjoissuunnassa ja ulkoilureitti tulee toteuttaa Lintulantien varteen muiden reittien ollessa toteuttamiskelvottomia kehätiestä johtuen.</p> <p>Kehätien varteen osoitetulla teollisuusalueella (T) tai eo-alueen laajennusalueella ei ole LUMO-kohteita, eikä alueilta ole tehty havaintoja liito-oravasta. Alueet ovat osittain liito-oravalle soveliasta elinympäristöä. Alueilla ei ole luonnonsuojelulain 49 §:n mukaisia suojeltavia liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkoja. Liito-oravan papanapuualue ja kolopuut sijoittuvat Rälssinmäen lounaispuolelle. Tämä alue on tarkoitus rauhoittaa ja osoittaa yleiskaavaan rauhoituspäätöksen jälkeen luonnonsuojelualueeksi. Yleiskaavaehdotukseen alue merkitään retkeily- ja ulkoilualueeksi (VR), jolloin alue voidaan suojella METSO-ohjelmalla. Rälssinmäki halutaan jatkossakin osoittaa virkistysalueena ja alue tullaan maisemoimaan maa-ainesten läjityksen päätyttyä tähän käyttöön. Yleiskaavassa ei oteta kantaa virkistysalueen tarkempaan suunnitteluun ja toimintoihin. Virkistykseen parhaat alueet sijoittuvat mäelle ja sen länsipuolen suojaisille metsäalueille. Yleiskaavasta on lisäksi poistettu asuinaluevarauksia Rälssinmäen ja Luhdanjoen väliseltä alueelta ja jätetty alue maa- ja metsätalousalueeksi. Tämä mahdollistaa alueen laajemmankin</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kannatetaan vaihtoehtoa VE1 • maakunnallinen viherväylä • Rälssin maankaatopaikkaa ei saa laajentaa

LAHDEN KAUPUNGIN VASTINE	TIIVISTELMÄ PALAUTTEEN SISÄLLÖSTÄ
<p>käytön virkistykseen ja turvaa alueen luontoarvojen säilymistä asuinrakentamista paremmin.</p>	
<p>Yleiskaavan valmistelun yhteydessä luonnosvaihtoehtojen määrä väheni, eikä kaavaluonnoksessa todettu tarkoituksen mukaiseksi esittää vaihtoehtoja, jotka jo aikaisemmassa valmistelussa oli todettu poissuljetuiksi. Kehätie luo uusia elinkeinoelämän kannalta houkuttelevia alueita Rälssin alueelle Jokimaalla, sekä Pippoon. Lisäksi elinkeinoelämän aluetta laajennetaan Karistonportin alueella mielipiteen mukaisesti.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • vaihtoehtoja on vähän/pieniä vaikuttavuudeltaan • kannattaa laajempia kaavamerkintöjä elinkeinoelämälle ja kaupalle
<p>Yleiskaavasta poistettujen asuinaluevarausten johdosta luonnoksessa esitetty ulkoilureitin linjaus ei ole perusteltu. Ulkoilureitti voidaan osoittaa kulkemaan Luhtiojentietä pitkin. Lintulantietä ei esitetä yleiskaavan pääkartalla, joten linjausmuutosta ei ole ollut tarve tehdä. Alue 1 (Ala-Okeroinen) esitetään yleiskaavaehdotuksessa luonnosvaihtoehdon 2 ja esitetyn mielipiteen mukaisesti elinkeinoelämän alueena (T).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ulkoilureitin siirto Luhtiojantielle • Lintulantien linjaus ei ole toteutuvan suunnitelman mukainen => korjattava • kannattaa vaihtoehtoa VE2
ALUE 2: Pippo	
<p>Alue 2 (Pippo) esitetään yleiskaavaehdotuksessa luonnosvaihtoehdon 1 mukaisesti laajennettuna elinkeinoelämän alueena (T) ja alueelle lisätään moottoriurheilukeskuksen osoittava kohdemerkintä (em). Elinkeinoelämän aluetta supistetaan eteläosasta viheryhteyden turvaamiseksi ja idästä kyläalueeseen rajautumisen osalta.</p>	
<p>Alue 2 (Pippo) mahdollistaa Kehätien varteen sijoitettavan elinkeinoelämän alueen muodostamisen Lahden kaupungin alueelle. Alueiden kehittämiseksi elinkeinoelämän alueina on vahva poliittinen tahto ja yleiskaavaehdotukseen alueet osoitetaan elinkeinoelämän alueina (T) mielipiteen mukaisesti. Elinkeinoelämän aluetta supistetaan eteläosasta viheryhteyden turvaamiseksi ja idästä kyläalueeseen rajautumisen osalta.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kannatetaan vaihtoehtoa VE1 • Elinkeinoelämän alueen laajentaminen
<p>Yleiskaavan valmistelun yhteydessä luonnosvaihtoehtojen määrä väheni, eikä kaavaluonnoksessa todettu tarkoituksen mukaiseksi esittää vaihtoehtoja, jotka jo aikaisemmassa valmistelussa oli todettu poissuljetuiksi. Kehätie luo uusia elinkeinoelämän kannalta houkuttelevia alueita Rälssin alueelle Jokimaalla, sekä Pippoon. Lisäksi elinkeinoelämän aluetta laajennetaan Karistonportin alueella mielipiteen mukaisesti.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • vaihtoehtoja on vähän/pieniä vaikuttavuudeltaan • kannattaa laajempia kaavamerkintöjä elinkeinoelämälle ja kaupalle
<p>Ehdotusvaiheen valmistelussa Pippoon moottoriurheiluradalla on käyty maastokäynnillä, neuvoteltu toimijoiden kanssa ja kuultu heidän ajatuksiaan alueen suunnittelusta. Pippoon alueelle osoitetaan yleiskaavaehdotuksessa moottoriurheilukeskuksen kohdemerkintänä (em) mahdollistamaan harrastetoiminnan jatkuminen alueella. Toisaalta alueella on samanaikaisesti voimassa myös elinkeinoelämän aluevarausmerkintä. Tämä mahdollistaa</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pippoon Moottoriurheilukeskus tulee merkitä "Moottoriurheilualueeksi" maakuntakaavan mukaan. • Pippoon Kartingrata on tärkeä, alueen merkitys Lahden moottoriurheilulle • Rata työllistää 6 henkilöä ja kehityssuunnitelman mukaan 10-20 henkilöä • Laji kehittyy ympäristöystävälliseen suuntaan

LAHDEN KAUPUNGIN VASTINE	TIIVISTELMÄ PALAUTTEEN SISÄLLÖSTÄ
<p>tarvittaessa alueen siirtymisen elinkeinoelämän käyttöön ilman yleiskaavan muutosta.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Hyvät mahdollisuudet kehittää olemassa olevaa rataa
<p>Ehdotusvaiheen valmistelussa Pippon moottoriurheiluradalla on käyty maastokäynnillä, neuvoteltu toimijoiden kanssa ja kuultu heidän ajatuksiaan alueen suunnittelusta.</p> <p>Pippon alueelle osoitetaan yleiskaavaehdotuksessa moottoriurheilukeskuksen kohdemerkintänä (em) mahdollistamaan harrastetoiminnan jatkuminen alueella. Toisaalta alueella on samanaikaisesti voimassa myös elinkeinoelämän aluevarausmerkintä. Tämä mahdollistaa tarvittaessa alueen siirtymisen elinkeinoelämän käyttöön ilman yleiskaavan muutosta.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pippon Moottoriurheilukeskus tulee merkitä ”Moottoriurheilualueeksi” maakuntakaavan mukaan. • Pippon motocrossrata on tärkeä, kerhossa noin 500 jäsentä, joista junioritoiminnassa yli 100 aktiivista junioria • Alue tärkeä Lahden ja koko Suomen moottoriurheilulle • Savipohjainen rata mahdollistaa ympärivuotisen harjoittelun ja opettaa ajamaan kovalla alustalla • Alueelle olemassa kehityssuunnitelma joka mahdollistaa alueen kehittymisen ja erilaisten kilpailujen järjestämisen
<p>Pippon alueelle osoitetaan yleiskaavaehdotuksessa moottoriurheilukeskuksen kohdemerkintänä (em) mahdollistamaan harrastetoiminnan jatkuminen alueella.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pippon motocross- ja enduroratoja ei saa pienentää tai vaikeuttaa niiden käyttöä • Lisää tilaa ja mahdollisuuksia harrastukselle
ALUE 3: Karistonportti	
Alue 3 (Karistonportti) esitetään yleiskaavaehdotuksessa luonnosvaihtoehdon 1 mukaisesti yhdistettynä kaupallisten palveluiden ja elinkeinoelämän alueena (Pkm/T).	
<p>Alue 3 (Karistonportti) esitetään yleiskaavaehdotuksessa luonnosvaihtoehdon 1 mukaisesti yhdistettynä kaupallisten palveluiden ja elinkeinoelämän alueena (Pkm/T) mielipiteen mukaisesti.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kannatetaan vaihtoehtoa VE1
<p>Yleiskaavan valmistelun yhteydessä luonnosvaihtoehtojen määrä väheni, eikä kaavaluonnoksessa todettu tarkoituksen mukaiseksi esittää vaihtoehtoja, jotka jo aikaisemmassa valmistelussa oli todettu poissuljetuiksi. Kehätie luo uusia elinkeinoelämän kannalta houkuttelevia alueita Rälssin alueelle Jokimaalla, sekä Pippoon. Lisäksi elinkeinoelämän aluetta laajennetaan Karistonportin alueella mielipiteen mukaisesti.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • vaihtoehtoja on vähän/pieniä vaikuttavuudeltaan • kannattaa laajempia kaavamerkintöjä elinkeinoelämälle ja kaupalle
ALUE 4: Koiskala-Tiiranmäki	
Alue 4 (Koiskala-Tiiranmäki) esitetään yleiskaavaehdotuksessa alueen kaavarunkoluonnoksen mukaisena siten, että liikenneverkosto on yleiskaavan luonnosvaihtoehdon 2 suuntainen ilman uutta ajoneuvoliikenteen läpikulkutietä Siperian ja Koivukummun alueen läpi. Asuinaluevaraukset esitetään kaavarunkoluonnoksen mukaisena ja vastaavat enemmän yleiskaavan luonnosvaihtoehtoa 1.	
<p>Koiskala-Tiiranmäen maankäyttöä on tarkasteltu yleiskaavoituksen rinnalla kaavarunkotyön kautta. Alueelle on laadittu liikenneselvitys ja liikenteen yleissuunnitelma, jonka pohjalta alueen liikenneverkko muodostuu esitetyistä</p>	<ul style="list-style-type: none"> • peltoalueiden huomioiminen • Kannattaa vaihtoehtoa VE2

LAHDEN KAUPUNGIN VASTINE	TIIVISTELMÄ PALAUTTEEN SISÄLLÖSTÄ
<p>luonnosvaihtoehdoista poiketen. Liikenneverkoston ratkaisu on vaikuttanut myös aluevarausmerkintöihin. Omarantaisten rakennuspaikkojen määrä ei kaavarunkoluonnoksessa lisääntynyt nykyiseen yleiskaavaan verrattuna. Yleiskaavan esitystavan ja mittakaavan vuoksi yleiskaavaehdotukseen kaavarunkoluonnoksen aluevaraukset on yleispiirteistetty ja esitetty laajempina ja ehyempinä kokonaisuuksina. Uusia asuinrakentamisen paikkoja on esitetty sekä pelto-, että metsäalueille.</p>	
<p>Koiskala-Tiiranmäen maankäyttöä on tarkasteltu yleiskaavoituksen rinnalla kaavarunkotyön kautta. Alueelle on laadittu liikenneselvitys ja liikenteen yleissuunnitelma, jonka pohjalta alueen liikenneverkko muodostuu esitetyistä luonnosvaihtoehdoista poiketen. Liikenneverkoston kannalta suositeltavin vaihtoehto on rakentaa kaavoitettu Ruukinkadun jatke läpi Koiskalantielle. Tällöin Koivukummun tai Siperian asuinalueen läpi ei osoiteta uutta, ajoneuvoliikenteelle tarkoitettua väylää Koiskalantielle, vaan yhteys toteutetaan vain kävelylle ja pyöräilylle. Liikenneverkon ratkaisu on näin ollen lähellä yleiskaavaluonnoksen vaihtoehtoa 2.</p> <p>Alueen liikenneverkkoa ei ole muutettu Tekninen ja ympäristölautakunnan päätöksen 19.5.2020 § 62 mukaisesti. Yleiskaavan liikenneverkkoa ei voida muuttaa ilman liikenneverkon toimivuuden uudelleen arviointia ja selvittämistä. Liikenneverkkoa ei myöskään voida jättää kaavaehdotuksessa avoimeksi ja ratkaisematta, joten Ruukinkadun jatke jätettiin yleiskaavaan uutena väylänä ehdotuksen mukaisesti. Ruukinkadun linjauksen katsotaan olevan asukkaille vähemmän haitallinen kuin luonnosvaihtoehdon VE1 mukainen katulinjaus tai voimassa olevan Lahden läntisten osien osayleiskaavan mukainen linjaus Siperian alueen läpi. Liikenneverkkoa voidaan uudelleen arvioida seuraavalla Lahden suunta -kierroksella samalla kuin alueen muutakin maankäyttöä tarkastellaan uudelleen ja tarkemmin.</p> <p>Elinkeinoelämän alue T-29 on Sammalmetsän alueen osalta lautakunnan päätöksen perusteella muutettu selvitysalueeksi. Alueen maankäyttö tarkastellaan ja ratkaistaan seuraavalla Lahden suunta -työn 2021-2024 kierroksella. Selvitysalueen kaavamääräyksessä on osoitettu alueelle MRL 128 §:n mukainen toimenpiderajoitus ja MRL 43.2 §:n mukainen rakentamisrajoitus.</p> <p>Liikenneverkoston ratkaisu on vaikuttanut aluevarausmerkintöihin ja alueen sisäisiin katujärjestelmiin. Kaavarunkosuunnitelmassa on pyritty yhteensovittamaan alueen kulttuuri- ja maisema-arvot yhteen alueen asuinrakentamis- ja täydennysrakentamistoiveiden kanssa.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kannattaa vaihtoehtoa VE2: • 16+ henkilöä + 54 nimeä adressilla (osa tuplana mielipiteiden kanssa) • ei läpiajoliikennettä Koivukummunkadulta Koiskalantielle • kevyenliikenteenväylä jatke Koiskalantielle hyvä idea <p>lasten adressi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • halutaan nähdä eläimet, harmittaa kun lintujen ja eläinten kodit menee rikki ja ne ei saa olla rauhassa • hausempaa ja turvallisempaa leikkiä

LAHDEN KAUPUNGIN VASTINE	TIIVISTELMÄ PALAUTTEEN SISÄLLÖSTÄ
<p>Kaavarunkoluonnokseen pohjautuen ei ole tarkoitus lisätä omarantaisten rakennuspaikkojen määrä nykyiseen yleiskaavaan verrattuna. Yleiskaavan esitystavan ja mittakaavan vuoksi kaavarunkoluonnoksen aluevaraukset on yleiskaavaehdotukseen yleispiirteistetty ja esitetty laajempina ja ehyempinä kokonaisuuksina. Uusia asuinrakentamisen paikkoja on esitetty sekä pelto-, että metsäalueille. Alueen tarkempi rakenne ja yksityiskohdat ratkaistaan vaiheittain asemakaavoituksen yhteydessä. Asemakaavan laadinnassa otetaan tarkemmin myös huomioon alueen ominaisuuspiirteet ja luontoarvot.</p> <p>Koiskalantie on nykyisellään liikenneturvallisuudeltaan vaarallinen kävelijöille ja pyöräilijöille. Koiskala-Tiiranmäen kaavarunkotyön liikenneselvitykseen sisältyi myös Koiskalantien kevyen liikenteen väylän tarkastelu ja yleissuunnittelu. Toimenpiteen myötä Koiskalantielle tulisi rakennettavaksi myös muutama korotettu suojatie. Toimenpiteet alentaisivat Koiskalantien ajonopeuksia, parantaisi liikenneturvallisuutta ja parantaisi kävelyn ja pyöräilyn edellytyksiä väylän varrella.</p>	
<p>ks. edellinen vastine</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kannattaa vaihtoehtoa VE2: <p>Useampia mielipiteitä, joissa tuotu esiin seuraavia asioita:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ajoneuvoliikenteelle on jo olemassa hyväkuntoinen päällystetty tie Koiskalantie • Korkeat kuljetukset pääsee Koiskalan kartanon editse, asukkailla käyttöoikeus • vain kevyenliikenteen väylä välillä Koivukumpu - Koiskalantie • Ei haluta asumista haittaavaa läpiajavaa autoliikennettä Siperian alueelle • Ei saastuttavaa läpiajtoa Siperiaan • Maanviljelys ja virkistys säilyy paremmin • kevyenliikenteen väylä välillä Koivukumpu - Koiskalantie kannatettava • Koiskalantien itäpuolen peltoalueen säilyminen oivallinen ratkaisu • Tukee paremmin maanviljelytoimintaa • kevyenliikenteen väylä välillä • Ei riko vanhaa maaseutumiljöötä • Maisemallinen peltoalue säilyy • Ei lisää autoliikennettä • Peltojen viljelykäyttö säilyy paremmin • Asutusta ja Kymijärven kuormitusta ei ole tarpeen lisätä

LAHDEN KAUPUNGIN VASTINE	TIIVISTELMÄ PALAUTTEEN SISÄLLÖSTÄ
	<ul style="list-style-type: none"> • Vaihtoehtoinen kevyenliikenteen väylä voisi olla Koiskalantien itäpuolella • Tai kartanonon nyt suljetulle tielle • Halvin olisi neuvotella puomein suljetulle tielle
<p>ks. edellinen vastine + Koiskalan sorapintainen yksityistie ei ole kaupungin katuverkostoa, eikä kevyttä liikennettä voida osoittaa sinne ilman sen ottamista kaupungin kaduksi tai kävelyn ja pyöräilyn väyläksi.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ei uusia väyliä: Asfaltoitu Koiskalantie Tiiranmäelle ja Koiskalan kartanon edustan tie kevyenliikenteen väylänä on riittävä!
<p>ks. edellinen vastine + Koiskala-Tiiranmäki kaavarungon verkkosivuilla esillä olleet alustavat idealuonnokset ovat valitettavasti aiheuttaneet hämmennystä ja sekaannusta osallisten osalta. Idealuonnokset päätettiin laittaa sivuille niiden pohjalta laaditun vaikutusten arvioinnin vuoksi. Varsinainen alueen liikenneverkon ja maankäytön suunnittelu käynnistettiin yleiskaavatasolla ja alueesta esitettiin kaksi luonnosvaihtoehtoa yleiskaavaluonnoksen yhteydessä. Yleiskaavaluonnos oli nähtävillä 2.5. – 3.6.2019. Yleiskaavaluonnoksesta saadun palautteen perusteella alettiin valmistelemaan varsinaista kaavarunkoluonnosta. Työn taustaksi laadittiin tässä vaiheessa myös liikenneselvitys ja liikenteen yleissuunnitelma, koska liikenneverkon ratkaisut nousivat esiin hyvin keskeisinä kysymyksinä. Varsinainen kaavarunkoluonnos valistui keväällä 2020 ja virallisesti kaavarunkoluonnos oli nähtävillä 12.3. – 2.4.2020. Tällöin kaavarungosta esitettiin yksi luonnoskartta, josta pyydettiin osallisten mielipiteet. Kaavarunkoluonnoksesta saatu palaute otetaan huomioon kaavarunkotyön jatkosuunnittelussa. Yleiskaavaehdotuksessa on esitetty kaavarunkoluonnoksen mukainen liikenneverkko ja maankäyttö yleispiirteistettynä. Alueen suunnitelmista ja vaiheista on kuulutettu alueella ilmestyvissä lehdissä, internetsivuilla ja ilmoitustaululla normaalin kuulutus käytännön mukaisesti.</p> <p>Koivukummuntieltä Siperian alueen kautta kulkevaa kävelyn ja pyöräilyn väylää ei ole esitetty rakennettavaksi Haavistonpellon puolelle peltoalueen kuuluessa Koiskalan valtakunnallisesti arvokkaaseen kulttuuriympäristöön (RKY). Väylä on pyritty sijoittamaan RKY-alueen ulkopuolelle.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kaavarunkovaihtoehdot olleet hämmäntäviä luonnosvaihtoehtojen rinnalla • Ei uutta kevyenliikenteenväylää (tai kartanon kautta tai Haaviston pellolle)
<p>ks. edellinen vastine + Yleiskaavaehdotuksessa asumiseen varattujen alueiden määrä Koiskalassa on vähentynyt voimassa olevaan Lahden läntisten osien osayleiskaavaan verrattuna. Eniten asumisen aluevarauksia on poistunut Haavistonpellon eteläpuolelta turvaten paremmin Koiskalan valtakunnallisesti arvokkaan kulttuuriympäristön (RKY) arvojen säilymistä.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Vastustavat kaikkia esitettyjä uusia tielinjauksia • Kevyenliikenteenväylä Koiskalantien varteen riittää • Vastustavat pelto- ja metsäalueiden kaavoittamista tonttimaaksi

LAHDEN KAUPUNGIN VASTINE	TIIVISTELMÄ PALAUTTEEN SISÄLLÖSTÄ
<p>Koivukummunkadun eteläpuolinen peltoalue on tarkoitussäilyä pääosin viljelykäytössä myös tulevaisuudessa ja täydennysrakentamista tehdään pitkälti olemassa olevan tieverkoston varteen. Laajimmat uudisalueet sijoittuvat Kaukkarin itäpuolen metsäselänteelle, Sudenniemeen ja Mustankorventien varteen.</p> <p>Sietikan lammen ympäristön luonnonsuojelualuetta on esitetty laajennettavaksi. Suojelualan pinta-ala on reilu 24 ha. Lisäksi yleiskaavaehdotuksessa on Sietikan ympäristöön jätetty yli 107 ha alue retkeily- ja ulkoilualueeksi (VR) kaupungin omistamalle maalle. Mustankorventien alueelta asumiseen on osoitettu noin 35 ha.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Sietikan ympäristö (167 ha) luonnonsuojelualueeksi
<p>ks. edellinen vastine + Koiskala-Tiiranmäen kaavarunkotyön yhteydessä tehdyssä liikenneselvityksessä ja yleissuunnitelmassa otettiin liikenneverkotarkastelun osalta huomioon myös laajemman alueen liikennevirrat ja liikennemäärät.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kannattaa vanhan osayleiskaavan mukaista tielinjausta. • Perusteluina: <ul style="list-style-type: none"> • Kaavatalous ja kustannustehokkuus • kartanon RKY alue • Lahden kasvu • Asuinalueiden rauhoittaminen
<p>ks. edellinen vastine + Koiskala-Tiiranmäki kaavarungon verkkosivuilla esillä olleet alustavat idealuonnokset ovat valitettavasti aiheuttaneet hämmennystä ja sekaannusta osallisten osalta. Idealuonnokset päätettiin laittaa sivuille niiden pohjalta laaditun vaikutusten arvioinnin vuoksi. Näistä idealuonnoksista ei ollut tarkoitus antaa erikseen palautetta, ne ovat toimineet tausta- ja selvitysaineistona varsinaista kaavarunkotyötä varten.</p> <p>Varsinainen alueen liikenneverkon ja maankäytön suunnittelu käynnistettiin yleiskaavatasolla ja alueesta esitettiin kaksi luonnosvaihtoehtoa yleiskaavaluonnoksen yhteydessä. Yleiskaavaluonnos oli nähtävillä 2.5. – 3.6.2019. Yleiskaavaluonnoksesta saadun palautteen perusteella alettiin valmistelemaan varsinaista kaavarunkoluonnosta. Työn taustaksi laadittiin tässä vaiheessa myös liikenneselvitys ja liikenteen yleissuunnitelma, koska liikenneverkon ratkaisut nousivat esiin hyvin keskeisinä kysymyksinä. Varsinainen kaavarunkoluonnos valistui keväällä 2020 ja virallisesti kaavarunkoluonnos oli nähtävillä 12.3. – 2.4.2020. Tällöin kaavarungosta esitettiin yksi luonnoskartta, josta pyydettiin osallisten mielipiteet.</p> <p>Mustankorventien liittymän peltoaukea kuuluu maakunnallisesti arvokkaaseen kulttuuriympäristöön. Valtakunnallisesti arvokas Koiskalan kulttuuriympäristö (RKY) rajautuu Koiskalantiehen. Peltoaukea on maisemallisesti kaunis elementti Koiskalantien varrella ja pelto on ollut pitkään viljelykäytössä. Ottaen huomioon Koiskala-Tiiranmäen alueen</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kaavarunkovaihtoehdot olleet hämmäntäviä luonnosvaihtoehtojen rinnalla • Tilan SUDENNIEMI ja TAMMELA omistajalle aiheutuu kohtuutonta haittaa, kun rakennusoikeus vähenee huomattavasti verrattuna nykyiseen yleiskaavaan. • Mustankorventien varren maisemapelto säästettävä

LAHDEN KAUPUNGIN VASTINE	TIIVISTELMÄ PALAUTTEEN SISÄLLÖSTÄ
<p>kulttuurihistorialliset arvot ja luontoarvot, lisärakentamisen mahdollisuuksia alueella on kohtuullisen vähän. Mustankorventien peltoaukealta ei ole suoraa näköyhteyttä Koiskalan kartanolle, joten pellon rakentamisen ei katsota heikentävän RKY-alueen suojeluarvoja. Koiskalantien maisemaan rakentaminen tuo merkittävän muutoksen. Alueen rakentaminen ja katuverkosto ratkaistaan tarkemmin asemakaavalla.</p>	
<p>ALUE 5: Villähteen asemanseutu</p>	
<p>Alue 5 (Villähteen asemanseutu) esitetään yleiskaavaehdotuksessa pääosin luonnosvaihtoehdon 2 aluevarausten mukaisesti siten, että aseman välitön läheisyys säilyy elinkeinoelämän alueena (T) asuinrakentamisen sijoituessa lähinnä Lankilantien varteen. Lankilantien linjausmuutos esitetään kuitenkin luonnosvaihtoehdon 1 mukaisesti.</p>	
<p>Alue 5 (Villähteen asemanseutu) esitetään yleiskaavaehdotuksessa pääosin luonnosvaihtoehdon 2 aluevarausten mukaisesti siten, että aseman välitön läheisyys säilyy elinkeinoelämän alueena (T) asuinrakentamisen sijoituessa lähinnä Lankilantien varteen. Lankilantien linjausmuutos esitetään kuitenkin luonnosvaihtoehdon 1 mukaisesti. Esitetty ratkaisu on mielipiteen mukainen.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kannattaa vaihtoehtoa VE2 • Alue säilyy työpaikka-alueena, junaseisakkeen läheisyys on henkilöstön liikkumisen kannalta myönteinen mahdollisuus • Lankilantien oikaisua kuitenkin kannatetaan.
<p>Alue 5 (Villähteen asemanseutu) esitetään yleiskaavaehdotuksessa pääosin luonnosvaihtoehdon 2 aluevarausten mukaisesti siten, että aseman välitön läheisyys säilyy elinkeinoelämän alueena (T) asuinrakentamisen sijoituessa lähinnä Lankilantien varteen. Lankilantien linjausmuutos esitetään kuitenkin luonnosvaihtoehdon 1 mukaisesti. Pihtiläntien varressa sijaitseva teollisuuskiinteistö sijoittuu näin olleen ehdotusvaiheessa elinkeinoelämän alueelle (T).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Toiveissa Pihtiläntien ja radan välisen alueen säilyminen T-aluemerkinnällä • A-merkintä tulisi haittaamaan yrityksen toimintaa
<p>Lahden suunta -työn 2017-2020 luonnoksen yhteydessä palautteita tuli molempien luonnosvaihtoehtojen puolesta ja vastaan. Aseman läheisyydessä rautatien aiheuttama melu- ja värinä ovat haasteita, jotka tulee ratkaista erityisesti asuinrakentamisen osalta.</p> <p>Alue 5 (Villähteen asemanseutu) esitetään yleiskaavaehdotuksessa pääosin luonnosvaihtoehdon 2 aluevarausten mukaisesti siten, että aseman välitön läheisyys säilyy elinkeinoelämän alueena (T) asuinrakentamisen sijoituessa lähinnä Lankilantien varteen. Lankilantien linjausmuutos esitetään kuitenkin luonnosvaihtoehdon 1 mukaisesti. Pihtiläntien varressa sijaitseva puukerrostalo sijoittuu näin olleen ehdotusvaiheessa elinkeinoelämän alueelle (T).</p> <p>Uusia muodostettavia asuinrakennuspaikkoja alueelle ei sallita. Olemassa olevien asuinrakennuspaikkojen säilyminen asuinkäytössä on mahdollista ja rakennusluvat käsitellään</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Toiveissa Pihtiläntien ja radan välisen alueen osoittaminen asuinalueena (A) • Heinämaantien sillan meteli ei häiritse asumista

LAHDEN KAUPUNGIN VASTINE	TIIVISTELMÄ PALAUTTEEN SISÄLLÖSTÄ
tarvittaessa poikkeamisluvalla. Asemakaavoituksen myötä tarkastellaan mahdolliset rakennuspaikkojen käyttötarkoituksen muutokset.	
ALUE 6: Orrilanmäki + Kouvolantien T-alue	
Alue 6 (Orrilanmäki) esitetään yleiskaavaehdotuksessa yhdistelmänä molempia luonnosvaihtoehtoja. Villähteen koulun itäpuolinen alue esitetään elinkeinoelämän alueena vaihtoehdon 1 mukaisesti sillä muutoksella, että kaavamerkintään lisätään ympäristön asettavat vaatimukset toiminnan laadulle (TY). Orrilanmäen pellot esitetään asuinalueina vaihtoehdon 2 mukaisesti. Asumisen tarkempaan sijoittumiseen liittyen on laadittu maiseman herkkystarkastelu, joka otetaan huomioon alueen tarkemmassa suunnittelussa.	
Alueella 6 (Orrilanmäki) Villähteen koulun itäpuolinen alue esitetään elinkeinoelämän alueena vaihtoehdon 1 mukaisesti sillä muutoksella, että kaavamerkintään lisätään ympäristön asettavat vaatimukset toiminnan laadulle (TY). Aluetta ei osoiteta vähittäiskaupan suuryksikön alueena, sillä viereisen Kauppakaaren alue ei ole toteutunut asemakaavan mukaisesti ja Kauppakaarella on käyttämättä paljon asemakaavoitettua vähittäiskaupan rakennusoikeutta.	<ul style="list-style-type: none"> • Kannattaa vaihtoehtoa VE1 • Aluevaraus T esitetään muutettavaksi Pkm/T
Yleiskaavaluonnoksessa on esitetty uusia elinkeinoelämän alueita (T tai TY) hyvien liikenneyhteyksien varrelle. Yleiskaavatason mittakaavaan sopien alueet on esitetty yhtenäisinä, laajoina aluevarauksina osoittaen alueen pääasiallisen maankäyttömuodon. Aluevarauksien alueella on myös muita jo olemassa olevia maankäyttömuotoja, kuten asuinrakentamista ja luontoarvoja, jotka otetaan huomioon alueiden tarkemmassa suunnittelussa. Valtatien 12 ja Kouvolantien välinen alue varataan elinkeinoelämän alueeksi. Alueen toteutuminen vaatii Veljeskylän eritasoliittymän rakentamisen valtatielle 12. Alueen tarkempi mitoitus ja rakentamisen määrä ratkaistaan asemakaavalla.	<ul style="list-style-type: none"> • Veljeskylän T alue esitetään varattavaksi tilaa vaativan teollisuuden sijoittumisalueeksi. • Laajaa aluevarausta voidaan supistaa metsätalouden näkökulma huomioiden.
Orrilanmäen pellot esitetään asuinalueina luonnosvaihtoehdon 2 mukaisesti. Asumisen tarkempaan sijoittumiseen liittyen on laadittu maiseman herkkystarkastelu, joka otetaan huomioon alueen tarkemmassa suunnittelussa. Yleiskaavatasolla peltoalue osoitetaan kokonaisuudessaan asumiseen, mutta rakentamisen tarkempi sijoittuminen ja katuyhteydet ratkaistaan asemakaavalla.	<ul style="list-style-type: none"> • Kannatetaan vaihtoehtoa VE2 • Lisärakentamista tulisi ohjata jo olemassa olevien infrastruktuurin ja yhteyksien varrelle, tällä saadaan huomattavia kustannussäästöjä. Tämä alue on juuri sellainen.
ALUE 7: Kumia	
Alue 7 (Kumia) esitetään yleiskaavaehdotuksessa luonnosvaihtoehdon 1 mukaisesti kyläalueena (AT).	
Alueeseen 7 (Kumia) liittyen ei jätetty yhtään mielipidettä.	
ALUE 8: Ruuhijärvi	
Alue 8 (Ruuhijärvi) esitetään yleiskaavaehdotuksessa luonnosvaihtoehdon 1 mukaisesti kyläalueena (AT).	
Alueeseen 7 (Kumia) liittyen ei jätetty yhtään mielipidettä.	

LAHDEN KAUPUNGIN VASTINE	TIIVISTELMÄ PALAUTTEEN SISÄLLÖSTÄ
RAKENNUSPAIKKoihin liittyviä toiveita	
<p>Alhaisen-Kirilän yhteismetsän ranta-asemakaavassa (R2) on osoitettu useita loma-asunnon rakennuspaikkoja sekä yksi valvonta- ja metsätyömiesten majoitusrakennuksen rakennusala. Ko. ranta-asemakaavan muutoksessa (R18) kaava-alueelle on lisätty muutamia rakennusaloja, joille saa rakentaa kohteesta riippuen 20-40 m2 suuruisen lomarakennuksen. Kaavamääräyksen mukaan nämä lomarakennukset eivät muodosta ranta-asemakaavan mukaista lomarakennuspaikkaa.</p> <p>Uudessa Lahden yleiskaavassa ranta-asemakaavojen mukaiset lomarakennuspaikat esitetään RA-aluemerkinnällä. Koska rakennusalat eivät muodosta rakennuspaikkaa, ei näitä kohteita esitetä yleiskaavassa RA-merkinnällä. Nämä rakennuspaikat sijaitsevat yleiskaavan MU-alueella. Yleiskaava ei kumoa ranta-asemakaavoja, joten rakennusalat jäävät voimaan ranta-asemakaavan mukaisesti.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Alhaisen-Kirilän yhteismetsän ranta-asemakaava-alue • Kalliojärven rannalla olevien rakennuspaikkojen: virallistaminen (RA + poikkeuslupakohteet)
<p>Yleiskaavassa asuinalueina (A) esitetään taajamarakenteessa olevat, asemakaavoitettut tai asemakaavoitettaviksi tarkoitetut asuinalueet. Muilta osin asuinrakentamisen rakennuspaikat sijoittuvat joko kyläalueelle (AT) tai maa- ja metsätalousalueelle (M), jolla sijaitsee hajakentämistä ja maatilojen tilakeskuksia. Nuutilantie on kaavassa esitetty maa- ja metsätalousalueena (M).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ehdotettu lisää asumiselle varattua aluetta Nuutilantien varteen
<p>Kiinteistöllä oleviin asuinalue (A) tai lomarakennusalue (RA) ei ole esitetty tehtäväksi muutoksia. Alueen kehittämiseen tähtävien toimenpiteiden osalta asiaan palataan seuraavalla yleiskaavakerroksella.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tila SEESTAN SORVANEN • Esitetty uusia asuinaluevarauksia (A) ja matkailupalvelujen alueita (RM).
<p>Kakarlammen pohjoispuolella voimassa olevassa Kallio-, Pitkä- ja Särkijärven alueen osayleiskaavassa osoitetut ns. taustamaaston lomarakennuspaikat osoitetaan yleiskaavaehdotuksessa RV/2-alueena, jolla voimaan jää nykyinen osayleiskaava.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tila RONI • Kakarlammen RA2 rakennusoikeuden jättäminen tilalle
<p>Karhusillan tien länsipuolella, ko. kiinteistön kohdalla ei ole voimassa olevaa, oikeusvaikutteista yleiskaavaa. Palautteessa viitataan oikeusvaikutuksettomaan Nastolan nauhataajaman osayleiskaavaan (KV 11.11.1991 § 75), jossa Karhusillan länsipuolelle on osoitettu kapea asuinaluevaraus (AP) Salmenmäen pohjoispuolelle. Alueen soveltumista asumiseen ja alueen eri maankäyttömuotojen yhteensovittamista ei ole tutkittu tällä yleiskaavakerroksella.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tila HÄMMÄRANTA • Toivoo Pajunlahdentien varren AP alueen säilymistä
<p>Kakarlammen pohjoispuolella voimassa olevassa Kallio-, Pitkä- ja Särkijärven alueen osayleiskaavassa osoitetut ns. taustamaaston lomarakennuspaikat osoitetaan yleiskaavaehdotuksessa RV/2-alueena, jolla voimaan jää nykyinen osayleiskaava.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tila KAKARI • Kakarlammen RA2 rakennusoikeuden jättäminen tilalle
<p>Yleiskaavaluonnoksessa on esitetty uusia elinkeinoelämän alueita (T tai TY) hyvien liikenneyhteyksien varrelle. Yleiskaavatason mittakaavaan sopien alueet on esitetty</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tila PEKKALA • Pekkalan tila kulttuurimaisema-alueeksi • Mieluummin A kuin T

LAHDEN KAUPUNGIN VASTINE	TIIVISTELMÄ PALAUTTEEN SISÄLLÖSTÄ
<p>yhtenäisinä, laajoina aluevarauksina osoittaen alueen pääasiallisen maankäyttömuodon. Aluevarauksien alueella on myös muita jo olemassa olevia maankäyttömuotoja, kuten asuinrakentamista ja luontoarvoja, jotka otetaan huomioon alueiden tarkemmassa suunnittelussa. Valtatien 12 ja Kouvolaantien välinen alue varataan elinkeinoelämän alueeksi (T). Alueen toteutuminen vaatii Veljeskylän eritasoliittymän rakentamisen valtatielle 12. Alueen tarkempi mitoitus ja rakentamisen määrä ratkaistaan asemakaavalla.</p> <p>Aluetta ei ole tarkoituksenmukaista osoittaa asuinalueeksi alueen sijoituessa valtatie ja rautatie melualueelle. Uusia muodostettavia asuinrakennuspaikkoja alueelle ei sallita. Olemassa olevien asuinrakennuspaikkojen säilyminen asuinkäytössä on mahdollista ja rakennusluvut käsitellään tarvittaessa poikkeamisluvalla. Asemakaavoituksen myötä tarkastellaan mahdolliset rakennuspaikkojen käyttötarkoituksen muutokset.</p> <p>Valtakunnallisesti on käynnissä useampia raideverkoston ja raideliikenteen kehittämiseen liittyviä hankkeita ja selvityksiä. Helsinki-Lahti-Kouvola-Vainikkala rautatie on osa Euroopan laajuista TEN-T raideverkon ydinverkkoa, mikä tuo kehittämistarpeita ko. raideväylille. Lisäksi Lahti on mukana Suomirata-hankkeessa, joka mahdollistaa suoran yhteyden Lahdesta lentoasemalle ja edelleen Helsingin keskustaan. Merkittävänä tekijänä hankkeissa on yhteysvälien sujuvuus ja nopeus. Lahden tavoitteena on saada uusi lähijunaliikenteen seisake Hennalaan, Orimattilan Hennaan seisake on jo toteutettu. Hollolan tavoitteena on saada uusi seisake Nostavalle. Jokainen uusi seisake hidastaa yhteysvälin junayhteyksiä. Tästä syystä jatkossa on tarve selvittää Lahden seudun raideliikenteen seisakkeiden tarve, määrä ja sijainnit ja tässä yhteydessä tarkastellaan myös Nastolan asemien määrä ja sijainnit.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Aseman siirto + uutta rakentamista tilalle
MUUT KOMMENTIT	
HUONOA TIEDOTTAMISTA/OSALLISTAMISTA	
<p>Lahden kaupunki haluaa laatia yleiskaavaa yhdessä asukkaiden ja toimijoiden kanssa. Kaavatyöstä laaditaan Osallistumis- ja arviontisuunnitelma (OAS), tiedotetaan mahdollisimman laajalti (nettisivut, lehti, kuulutukset jne) ja valmisteluvaiheessa järjestetään esittelyjä ja työpajoja. Maankäyttö- ja rakennuslaki (MRL) ei kuitenkaan yleiskaavatyössä edellytä henkilökohtaista tiedottamista. Siihen eivät myös maankäytön resurssit riitä.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ei ole tullut tietoa maanomistajille laajasta kehittämishankkeesta • Tulisi lähettää tieto maanomistajille, joille tulossa laajoja aluevarauksia ja rajoituksia
ks. edellinen vastine	<ul style="list-style-type: none"> • Tiedotus ei ole tavoittanut maanomistajaa

LAHDEN KAUPUNGIN VASTINE	TIIVISTELMÄ PALAUTTEEN SISÄLLÖSTÄ
	<ul style="list-style-type: none"> Tulisi lähettää tieto maanomistajille, joille tulossa laajoja aluevarauksia ja rajoituksia
ks. edellinen vastine	<ul style="list-style-type: none"> Tulisi lähettää tieto maanomistajille ja kuulla maanomistajia
ks. edellinen vastine	<ul style="list-style-type: none"> Tulisi lähettää tieto maanomistajille kirjeitse
<p>Lahden suunta -työstä on kuulutettu paikallislehdissä, ilmoitustaululla ja verkkosivuilla. Lisäksi luonnoksesta on järjestetty yleisötilaisuus sekä kaavoittajan vastaanotto Museokioskilla.</p> <p>Lahden suunta -työn luonnoksen yhteydessä on ollut nähtävillä useampia lähtötieto- ja selvitysaineistoja mm. Nastolan kulttuuriympäristöön, ekologiin verkostoihin ja ekosysteemipalveluihin liittyen.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Tiedusteltu etteikö ole ollut muuta kuin kuulutus Lahden kaupungin sivuilla? Ihmetelty kuin vain pyöräilyreitistö on ollut liitteenä.
<p>Lahden kaupunki haluaa laatia yleiskaavaa yhdessä asukkaiden ja toimijoiden kanssa. Kaavatyöstä laaditaan Osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS), tiedotetaan mahdollisimman laajalti (nettisivut, lehti, kuulutukset jne) ja valmisteluvaiheessa järjestetään esittelyjä ja työpajoja.</p> <p>Lahden suunta -työn luonnosvaiheen valmistelussa ei ole erikseen järjestetty tilaisuuksia maanomistajille. Metsätoimijoiden kanssa on käyty yleiskaavaehdotuksen valmistelussa neuvotteluja, joissa on keskusteltu yleiskaavan kaavaratkaisuista koskien virkistykseen ja metsätalouden tarpeiden yhteensovittamista. Lisäksi kaavaratkaisuista on neuvoteltu erikseen joidenkin strategisesti tärkeiden metsäalueiden maanomistajien tai heidän edustajiensa kanssa. Metsätoimijat ovat myös päässeet osallistumaan Lahden suunta -työn vaikutusten arviointiin kahden seminaaripäivän kautta.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Liian vähän yhteistyötä maanomistajien kanssa
TARKEMPIA AINEISTOJA, ENEMMÄN ESITTELYJÄ, PAREMPAA OSALLISTAMISTA	
Yleiskaavan mittakaavassa ei voida esittää karttakohteita yksityiskohtaisesti, vaan taustaa on jouduttu pelkistämään kaavan sisältöasioiden luettavuuden parantamiseksi.	<ul style="list-style-type: none"> Yleiskaavan pääkartan pohjakartassa tulisi olla selvät korkeuskäyrät, joet, kosteikot paikallistamisen vuoksi.
KORVAUSASIOISTA	
<p>Lahden suunta -työn 2017-2020 luonnoksesta on laadittu metsätaloudellisen vaikutusten arviointi, jossa on arvioitu maankäytön muutoksien vaikutusta metsätalouselinkeinon harjoittajien vuosituloihin.</p> <p>Ehdotusvaiheen kaavaratkaisu: Pääsääntöisesti muutetaan yksityisen maanomistajan omistamat VR-alueet M tai MU alueiksi. Edellä mainitusta maanomistukseen liittyvästä yleisperiaatteesta poiketaan kuitenkin</p>	<ul style="list-style-type: none"> korvaukset metsätiloille VR-merkinnän vuoksi

LAHDEN KAUPUNGIN VASTINE	TIIVISTELMÄ PALAUTTEEN SISÄLLÖSTÄ
<p>viherverkkosuunnitelman ja maakuntakaavan pohjalta perustellusti strategisesti tärkeäksi tunnistetuilla alueilla, taajamarakenteen sisällä olevilla alueilla sekä alueilla, joilla on erityistä tarvetta ohjata rakentamista eivätkä maa- ja metsätalousalueiden määräykset sovellu käytettäväksi siellä.</p> <p>Yleiskaavaratkaisulla on haettu tasapainoa ulkoilun ja virkistyksen kasvavien tarpeiden ja toisaalta metsätaloudelle syntyvien haittojen ja menetysten välillä. Virkistysalueverkoston yleissuunnitelman retkeilyaluevyöhykkeen metsäalueille kohdistuvat kaavamerkinnot ovat muuttuneet merkittävästi luonnosvaiheesta ja samalla mahdolliset negatiiviset vaikutukset metsätalouden harjoittamiselle ovat vähentyneet. Toisaalta ehdotuksen kaavaratkaisu toteuttaa edelleen hyvin myös virkistysalueverkoston yleissuunnitelman tavoitteita ja työssä tunnistettuja ulkoilun ydinalueita.</p>	

